

INSTITUTO MANUEL GARCÍA BARROS - A ESTRADA

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Departamento de Música

**Miguel Carbajal Porto
María Varela Frade (X.D.)**

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- 0. ÍNDICE... p. 2
- 1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN... P.3
- 2. MÚSICA NA E.S.O.: ... p.6
 - * 2º DE E.S.O. ... p. 9
 - * 3º DE E.S.O. ... p. 20
 - *4º DE E.S.O. ... p. 32

- 2.1 MATERIAS DE LIBRE CONFIGURACIÓN E OPTATIVA ... p.65
 - * OBRADOIRO DE MÚSICA (1º E.S.O.)... p. 65
 - * ARTES ESCÉNICAS (4º E.S.O.)... p. 76

- 3. MÚSICA EN BACHARELATO... p. 102
 - * LINGUAXE E PRÁCTICA MUSICAL... p.102
 - * ANÁLISE MUSICAL II... p. 117
 - * HISTORIA DA MÚSICA E DA DANZA... p.154
 - * PROCEDEMENTOS PARA ACREDITAR COÑECEMENTOS PREVIOS EN BACHARELATO (artigo 3.7 Orde 24/06/2008)... p.114
 - * ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN PARA [ALUMN@S](#) COA MATERIA PENDENTE... p. 191

- 4. RELACIÓN DE MÍNIMOS... p. 192
- 5. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS... p. 195
- 6. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS... p.56
- 7. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR A PRÁCTICA DOCENTE E O PROCESO DE ENSINO... p. 196
- 8. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN Ó PROXECTO LECTOR... p.197
- 9. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN Ó PLAN TIC... p. 197
- 10. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN Ó PLAN DE CONVIVENCIA... p. 198
- 11.MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA... p. 199
- 12. ANEXO COVID-19... p. 200

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

1 Horario do ensino ordinario.

Os contidos incluídos neste proxecto docente constitúen o núcleo fundamental dunha programación mediante a que se planifica a tarefa feita nas aulas polo profesorado do Departamento de Música do IES Manuel García Barros. A devandita tarefa lévase a cabo, no presente curso 2019-2020, nos seis niveis académicos que ofrece o Centro: 1º, 2º, 3º e 4º de E.S.O., 1º e 2º de Bacharelato.

Dous profesores integramos o Departamento de Música: Miguel A. Carbajal Porto e María J. Varela Frade (X.D.). A distribución dos grupos e materias no presente curso queda do seguinte modo: o profesor Miguel Carbajal, impartirá as seguintes materias nos niveis que a continuación se detallan:

Música e Artes Escénicas en 3º e 4º da ESO, respectivamente, Linguaxe e Práctica Musical en 1º de Bacharelato e Análise II e Historia da Música e da Danza en 2º de Bacharelato.

A profesora María Varela, pola súa parte, impartirá o Obradoiro de Música aos 1ºs da ESO, así como a materia de Música nos 2ºs e no grupo de 4º da ESO. Ademais, adxudícanse a tioría dun grupo (2º PMAR), que de mutuo e previo acordo no Departamento solicita e asume esta docente.

2 Horario de ensino complementario:

Tamén se imparten, ademais do horario que corresponda, varias sesións nas que diversos grupos de alumnos practican música instrumental e coral efectuando actividades técnicas específicas e preparando un repertorio básico para festivais e actos varios. Estas ofreceráanse en horario de tempo libre (recreos, hora de comer -martes, etc.).

As actividades a nivel instrumental se levarán a cabo co alumnado de Artes (1º e 2º de Bacharelato), e a coral e/ou coreográfica co alumnado da ESO. Estas prácticas propóñense polo seu alto valor integracional e formativo tanto a nivel individual como de traballo en grupo, e, inda que levamos anos desenvolvéndoas, normalmente non as rexistrabamos na programación didáctica anual.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

CONTEXTUALIZACIÓN

- O I.E.S. “**Manuel García Barros**” é un Centro de ensino público que oferta o Ensino Secundario Obrigatorio cos correspondentes Programas de Mellora da Aprendizaxe e do Rendemento e as tres modalidades de Bacharelato existentes: modalidades de Ciencias e Tecnoloxía, Humanidades e Ciencias Sociais, e Artes nas súas dúas vías de Artes Plásticas, Deseño e Imaxe, por unha banda, e Artes escénicas, Música e Danza, por outra.
- O Centro ten xa unha longa vida pois creouse no ano 1967 como Instituto Nacional mixto de Bacharelato. Nese momento era o único Centro de ensino medio e popularmente recibe o apelativo de “O Instituto”. Pasa por diferentes denominacións ata chegar ao actual de Instituto de Educación Secundaria “**Manuel García Barros**” da Estrada (Pontevedra). Recibiu este nome en memoria do escritor estradense Manuel García Barros (mestre de Berres, parroquia da Estrada).
- O edificio (1.639 m²) comprende dos grandes módulos unidos por unha escaleira central, uns pórticos (567 m²), un ximnasio (342 metros cadrados) e pistas deportivas (1581’5 metros cadrados). O recinto total que está pechado (perímetro de 390 metros), comprende un total de 1’02 ha. A inauguración do edificio foi no ano 1983 e tivo dúas ampliacións sucesivas (nos anos 1988 e 1990).
- O Centro está situado na chamada zona escolar, na Rúa da Cultura s/n, ao seu carón están os outros dous institutos do Concello: o I.E.S. nº1 e o I.E.S. “Antón Losada Diéguez”. Na actualidade é un Centro medio en canto a capacidade, pois a baixada da natalidade e a creación doutros Centros para cursar a ESO e o Bacharelato deixaron o seu número de alumnos en preto de 450.
- Temos un Centro de ensino primario adscrito, o CEIP “Pérez Viondi”, pero recibim@s alumn@s de toda a comarca.
- No seu proxecto educativo o IES “**Manuel García Barros**” manifestase como aconfesional e pluralista respecto a todas as relixións de todos os membros da comunidade educativa.
- Maniféstase mesmamente como favorecedor da normalización lingüística do galego, procurando que esta sexa cada vez máis a lingua vehicular en todo o ámbito escolar. En cumprimento da lei debemos garantir que o alumnado teña un dominio, tanto oral como escrito, das dúas linguas oficiais, así como que coñeza o valor das dúas linguas nos ámbitos da comunicación e da cultura.
- O labor educativo do Centro baséase no respecto mutuo, no diálogo, na reflexión, colaboración e na solidariedade, rexeitando calquera tipo de discriminación de calquera

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

membro da comunidade educativa. Neste senso o Centro pretende constituírse nun espazo de convivencia e formación da xuventude do seu entorno, nun ambiente pluralista que promova a participación, a tolerancia, a solidariedade e o desenvolvemento intelectual nunha perspectiva crítica e racional da cultura, a sociedade e a ciencia do noso tempo.

Por suposto, a presente programación adaptarásese sobre a marcha ás circunstancias reais nas que, de maneira cotián, se leva a cabo a actividade docente, o que determinará, por exemplo, que a tradicional estratificación de niveis académicos (para a nosa materia, os seis posibles no Centro) non teña sempre un reflexo puntual nos resultados que deberían conseguirse de acordo cos obxectivos marcados en cada un deles, debendo efectuarse cando a propia progresión o aconselle, os cambios ou adaptacións da planificación prevista.

A programación toma como punto de partida xenérico a normativa legal, tanto estatal como autonómica, que establece a oferta e organización das asignaturas nos distintos niveis, así como os contidos e a orientación da actividade docente. De entre a abundante lexislación exestente tense en conta a L.O.M.C.E., na súa redacción como lei orgánica 8/2013 do 9 de decembro, así como o principal documento consultado, o decreto 86/2015, do 25 de xuño, “polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia”. Finalmente incorporamos tamén as achegas do texto do DOG do 11 de xuño de 2019 no que “se ditan instrucións para o desenvolvemento (...) do currículo establecido da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato”.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2. MÚSICA NA E.S.O.

1. **Introducción e contextualización**

Ademais de valorar as diferentes dimensións do ensino musical, as capacidades perceptivas ou expresivas postas en xogo e os obxectivos mencionados no currículo, especificamos a continuación as liñas mestras dos contidos propostos e da súa avaliación.

Os **bloques de contidos** establecidos polo novo currículo para 2º, 3º e 4º de E.S.O. son os seguintes:

- **-Bloque 1: Interpretación e creación**
- **Bloque 2: escoita**
- **Bloque 3: Contextos musicais e culturais**
- **Bloque 4: Música e tecnoloxías**

Os bloques de contidos son, igual que na lexislación anterior, os mesmos para 2º e 3º de E.S.O., pero no caso da L.O.M.C.E., incluso o 4º curso ten atribuídos idénticos catro bloques. Isto fai que a diferenza teña que situarse no grao de profundidade con que se abordan os temas máis ca na elección dos mesmos.

1. **Obxectivos:**

Os **obxectivos xerais da etapa** son os detallados a continuación. @ alumn@ deberá ser capaz de:

- asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes como valores dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo, tanto individual como en equipo, condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal;

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles, rexeitar a discriminación das persoas en base a calquera condición ou circunstancia, rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación, así como calquera manifestación de violencia;
- fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como resolver pacificamente os conflitos;
- desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos, unha preparación básica no campo das tecnoloxías;
- concebir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia;
- desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal, a capacidade de aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades;
- comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e na lingua galega, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura, así como comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada;
- coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, así como coñecer as achegas importantes á cultura e á nosa sociedade, ou a outras culturas do mundo;
- coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, así como coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade;
- valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora;

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación;
- coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia e España, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito;
- coñecer e valorar a importancia do uso do galego como elemento importante para o mantemento da identidade dos galegos, como medio de relación interpersonal e como expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe.

3. Introducción ós contidos.

Neste apartado póñense en relación:

- os contidos,
- os criterios que rexen a avaliación dos contidos,
- os estándares de aprendizaxe,
- os mínimos esixibles correspondentes ós estándares,
- as actividades de aprendizaxe e temporalización correspondentes ós contidos,
- os instrumentos de avaliación propios dos estándares.

Os conceptos agrúpanse de forma que se eviten reiteracións innecesarias e redundancias.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

4. Bloques de contidos en 2º de E.S.O.

2.4.1 Bloque 1: Interpretación e creación

2.4.1.1 Contido: Presentación dos elementos da representación gráfica da música

Craterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>Recoñecemento e utilización dos signos gráficos relacionados coas cualidades do sonido:</p> <p>1. altura: pentagrama e liñas adicionais, claves, notas, intervalos melódicos e harmónicos, alteracións accidentais e armaduras de clave, escalas, etc.</p> <p>2. duración: figuras das notas e silencios, signos que modifican a duración das figuras, compases, signos e palabras indicadoras de <i>tempi</i> e articulación</p> <p>c) intensidade: signos e palabras que a indican ou a matizan puntualmente</p> <p>d) timbre: disposición dos instrumentos e</p>	(<i>idem</i> ca na avaliación)	<p>1. lectura fluida en clave de sol</p> <p>2. marcación do ritmo según as figuras e combinado coa lectura de notas nos compases mais frecuentes (p. ex. 2/4, 3/4 e 4/4).</p> <p>3. entoación de notas, intervalos melódicos, escalas e melodías</p> <p>4. recoñecemento e aplicación práctica dos signos e palabras referidos á duración e intensidade</p>	<p>a) Explicación por parte do profesor/a dos devanditos elementos gráficos.</p> <p>b) Realización polo alumnado dos exercicios gráficos propostos para recoñecer e usar os elementos gráficos.</p> <p>c) lectura polo alumnado das partituras propostas que conteñan os devanditos elementos (solfeo).</p> <p>Temporalización: 12 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

voces nas partituras.			
-----------------------	--	--	--

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.4.1.2 Contido: Textura

Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de texturas melódicas, harmónicas e contrapuntísticas.

Crterios de avaliación	Aprendizaxe	Actividades e temporalización
<p>a) Analizar e comprender o concepto de textura</p> <p>b) recoñecer, a través da audición e a visión de partituras, os tipos de texturas melódicas, harmónicas e contrapuntísticas</p>	<p>(<i>idem</i> que na avaliación)</p>	<p>a) explicación gráfica e auditiva dos conceptos clave</p> <p>b) Análise de partituras e audicións buscando os parámetros sinalados pol@ profesor/a.</p> <p>Temporalización: 1 hora</p>

2.4.1.3 Contido: Xéneros compositivos e formas de organización musical.

Este contido amosarase dende o punto de vista estrutural, histórico e auditivo.

Crterios de avaliación	Aprendizaxe	Actividades e temporalización
<p>a) Definición das principais formas do xénero instrumental, escomenzando polas clásicas: rítmicas, libres, introductorias, de</p>	<p>(<i>idem</i> que na avaliación)</p>	<p>a) Fontes explicativas das formas musicais: fundamentalmente aportadas pol@ profesor/a, anque @s alumn@s poderán buscar algunhas por si mesmos</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

<p>sonata, programáticas, suite, variación, etc.</p> <p>b) Definición das principais formas vocais, tanto do xénero “a capella” como acompañadas instrumentalmente, e de diversos tipos: escénico, relixioso, etc.</p>		<p>2. Explicación das formas dende o punto de vista estrutural, estético e histórico</p> <p>3. Ilustración das formas con audicións</p> <p>Temporalización: 4 horas</p>
---	--	--

2.4.1.4 Contido: Experimentación e práctica das técnicas do movemento e da danza, expresión da música a través do corpo e do movemento, e a interpretación de coreografías ou danzas

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Actividades e temporalización
<p>Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.</p>	<p>a) Amosar interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado do corpo</p> <p>b) Adquirir e aplicar as habilidades técnicas e interpretativas necesarias na interpretación</p> <p>c) Poñer en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.</p>	<p>1. Percepción visual e auditiva de exemplos de danzas coas súas respectivas músicas</p> <p>2. Montaxe de danzas coa música apropiada por parte d@s alumn@s</p> <p>Temporalización: 2 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.4.1.5 Contido. Práctica da entoación en base a técnicas de relaxación, respiración, articulación, e resonancia

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas necesarias para as actividades de interpretación, realizando correctamente os exercicios propostos, cumprindo as normas que rexen a interpretación individual ou grupal.</p>	<p>a) Amosar interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz,</p> <p>b) Cantar as pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.</p> <p>c) Practicar da entoación en base a técnicas de relaxación, respiración, articulación, e resonancia, adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias na interpretación e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.</p>	<p>a) Amosar interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz,</p> <p>b) Cantar as pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.</p>	<p>a) Breve explicación e estudo da fisioloxía da voz</p> <p>b) Práctica grupal (e en ocasións individual) da técnica tradicional italiana de canto.</p> <p>c) Aplicación da técnica ó repertorio</p> <p>Temporalización: 6 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.4.1.6 Contido: Práctica da interpretación individual e grupal de pezas instrumentais y vocais aprendidas a través da lectura de partituras

Criterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
<p>Participar nas actividades de interpretación musical, realizando correctamente a lectura das partituras propostas a nivel individual e, en grupo, concertando, si é o caso, a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e contribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Practicar, interpretar e memorizar pezas musicais de diferentes xéneros, estilos, épocas históricas e culturas (especialmente do patrimonio español e galego), aprendidas tanto por imitación como a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel d@ alumn@, amosando este o seu respecto cara ás actividades establecidas • Practicar as normas que rexen a interpretación, e nos ensaios o silencio e atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes. • Desenvolver a audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo e colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa. 	<p>Interpretación de partituras propostas pol@ profesor/a, preferentemente co teclado e coa voz</p> <p>Temporalización: 25 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.4.2 Bloque 2: Audición musical

2.4.2.1 Contido: clasificación e discriminación das voces, instrumentos musicais e agrupacións vocais e instrumentais.

Este contido trataráse dende un punto de vista conceptual e visual ademais de auditivo.

Craterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
Identificar (auditiva e visualmente), describir e clasificar os instrumentos, voces e as súas agrupacións, estudando as suas características e a sua evolución ó longo da historia da música.	(idem que na avaliación)	Repaso ás fontes documentais, visionado e audición dos instrumentos e voces Temporalización: 8 horas

2.4.2.2 Contido: A audición musical e a utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada.

Este contido trataráse en conexión cos xéneros compositivos e formas de organización musical (v. 2.4.1.3), instrumentos e voces (v. 2.4.2.1) e perspectiva histórica sobre a música (v. 2.4.3.2).

Craterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Ler e analizar partituras como apoio á audición</p> <p>b) Valorar o silencio como condición previa á escoita</p>	<p>a) Valorar e aplicar o silencio como elemento indispensable para a audición.</p> <p>b) Identificar e describir nas</p>	Apartados a) e b) do aprendizaxe	<p>As mesmas que nos apartados:</p> <p>2.4.1.3,</p> <p>2.4.2.1,</p> <p>2.4.3.2.</p> <p>Temporalización: a</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

<p>c) Recoñecer auditivamente e determinar a época ou o contexto ó que pertencen as distintas obras musicais, identificando e describindo instrumentos, voces, contexto histórico-cultural, elementos e formas da organización e estrutura musical (forma, ritmo, melodía, textura, repetición, imitación, variación, etc.) das obras musicais propostas</p>	<p>audicións propostas os precedementos compositivos, estruturas e formas de organización musical coñecidas previamente</p> <p>c) Seguir e analizar partituras como apoio á audición</p>	<p>mesma que nos apartados:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.4.1.3,</p> <p style="padding-left: 40px;">2.4.2.1,</p> <p style="padding-left: 40px;">2.4.3.2.</p>
--	--	---

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.4.3 Bloque 3: Contextos musicais e culturais

2.4.3.1 Contido: Relación da música con outros ámbitos: expresión corporal, espectáculos teatrais, televisivos e cinematográficos, tempos radiofónicos e publicitarios.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outros ámbitos e disciplinas.</p>	<p>a) Recoller, ou crear exemplos que reflectan a relación da música con outros ámbitos e disciplinas.</p> <p>b) Recoller, analizar, ou reproducir manifestacións da danza identificando e explicando as mesmas con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.</p> <p>c) Distinguir e explicar as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.</p>	<p>Non</p>	<p>a) Exemplificación por parte do docente da misión da música nos diferentes contextos</p> <p>b) Aportación por parte do alumnado de información, traballos ou montaxes relativos os devanditos contextos.</p> <p>Temporalización: 2 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.4.3.2 Contido: A música en diversas épocas e culturas

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, ampliando e diversificando as propias percepcións musicais</p> <p>b) Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das diversas épocas da historia musical.</p> <p>c) Distinguir e caracterizar as grandes épocas da historia da música, incluíndo a identificación dos exemplos musicais propostos.</p>	<p><i>(idem que na avaliación)</i></p>	<p>Non</p>	<p>a) Fontes explicativas da música en distintas épocas e culturas: fundamentalmente aportadas pol@ profesor/a, anque @s alumn@s poderán buscar algunhas por si mesmos</p> <p>b) Explicación das épocas e culturas dende un punto de vista musical</p> <p>c) Ilustración das épocas e culturas con audicións</p> <p>Temporalización: 4 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.4.4 Bloque 4: Música e tecnoloxías

2.4.4.1 Contido: Música e recursos tecnolóxicos actuáis.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais.</p> <p>b) Utilizar os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.</p>	<p>Participar nos diversos aspectos da produción musical demostrando o uso adecuado das tecnoloxías.</p> <p>Utiliza a informática para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.</p>	<p>Non</p>	<p>a) Repaso dos conceptos tecnolóxicos básicos</p> <p>b) Elaboración por parte do alumnado de un traballo informático que reflecta a relación da música coa ciencia e a tecnoloxía</p> <p>Temporalización: 2 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

5. Bloques de contidos en 3º de E.S.O.

2.5.1 Bloque 1: Interpretación e creación

2.5.1.1 Contido: Repaso dos elementos da representación gráfica da música

Craterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>Recoñecemento e utilización dos signos gráficos relacionados coas cualidades do sonido:</p> <p>a) altura: pentagrama e liñas adicionais, claves, notas, intervalos melódicos e harmónicos, alteracións accidentais e armaduras de clave, escalas</p> <p>b) duración: figuras das notas e silencios, signos que modifican a duración das figuras, compases, signos e</p>	<p>(idem que na avaliación)</p>	<p>a) Lectura fluida en claves de sol e fa en 4ª</p> <p>b) marcación do ritmo según as figuras e combinado coa lectura de notas nos compases mais frecuentes</p> <p>c) entoación de notas, intervalos melódicos e melodías</p> <p>d) identificación e emprego das escalas</p>	<p>a) Explicación por parte do profesor/a dos elementos gráficos obxecto do repaso</p> <p>b) Realización polo alumnado dos exercicios gráficos propostos para recoñecer e usar os elementos gráficos</p> <p>c) Interpretación polo alumnado das partituras propostas que conteñan os devanditos elementos</p> <p>d) Ilustración visual e/ou auditiva da música apropiada para</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

<p>palabras indicadoras de <i>tempo</i> e articulación</p> <p>c) intensidade: signos e palabras que indican ou a matizan puntualmente</p> <p>d) timbre: disposición dos instrumentos e voces nas partituras.</p>		<p>e) reconece mento e aplicación práctica dos signos e palabras referidos á duración e intensidade</p>	<p>amosar os contidos</p> <p>Temporalización: 4 horas</p>
--	--	---	--

2.5.1.2 Contido: Textura

Analizar e comprender o concepto de textura e reconecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de texturas melódicas, harmónicas e contrapuntísticas.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Analizar e comprender o concepto de textura;</p> <p>b) reconecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de texturas melódicas, harmónicas e contrapuntísticas.</p>	<p>(<i>idem</i> que a avaliación)</p>	<p>a) Explicación gráfica e auditiva dos conceptos clave.</p> <p>b) Análise de partituras e audicións buscando os parámetros sinalados pol@ docente.</p> <p>c) Creación e interpretación por parte do alumnado de exemplos sinxelos de diferentes texturas.</p> <p>Temporalización: 2 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.5.1.3 Contido: Procedementos compositivos e formas de organización musical.

Este contido amosaráse dende o punto de vista estrutural, histórico e auditivo.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Coñecemento e identificación das principais formas instrumentais, escomenzando polas clásicas: rítmicas, libres, introductorias, de sonata, programáticas, suite, variación, etc.</p> <p>b) Coñecemento e identificación das principais formas vocais: canción, lied, escénicas, relixiosas, etc.</p>	<p>(<i>idem</i> que na avaliación)</p>	<p>1. Fontes explicativas das formas musicais: fundamentalmente aportadas pol@ profesor/a, anque @s alumn@s poderán buscar algunhas por si mesmos.</p> <p>2. Explicación das formas dende o punto de vista estrutural, estético e histórico.</p> <p>3. Ilustración das formas con audicións.</p> <p>Temporalización: 12 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.5.1.4 Contido: Experimentación e práctica das técnicas do movemento e da danza, expresión da música a través do corpo e do movemento, e a interpretación dun repertorio variado de danzas.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.	<p>a) Amosar interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado do corpo</p> <p>b) Adquirir e aplicar as habilidades técnicas e interpretativas necesarias na interpretación</p> <p>c) Poñer en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.</p>	Non	<p>• Percepción visual e auditiva de exemplos de danzas coas súas respectivas músicas</p> <p>• Montaxe de danzas coa música apropiada por parte d@s alumn@s</p> <p>Temporalización: 2 horas</p>

2.5.1.5 Contido. Práctica da entoación en base a técnicas de relaxación, respiración, articulación, e resonancia.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas	<p>• a) Amosar interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz.</p> <p>b) Cantar con entoación correcta as</p>	<p>a) Breve explicación e estudo da fisioloxía da voz.</p> <p>b) Práctica grupal (e en ocasións individual) da</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

<p>necesarias para as actividades de interpretación, realizando correctamente os exercicios propostos, cumprindo as normas que rexen a interpretación individual ou grupal.</p>	<p>pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz,</p> <p>c) Practicar a entoación en base a técnicas de relaxación, respiración, articulación, e resonancia, adquirir e aplicar as habilidades técnicas e interpretativas necesarias na interpretación e por en práctica as técnicas de control das emocións á hora de mellorar os resultados na exposición ante un público.</p>	<p>técnica tradicional italiana de canto.</p> <p>c) Aplicación da técnica ó repertorio.</p> <p>Temporalización: 6 horas</p>
---	--	--

2.5.1.6 Contido: Composición individual ou en grupo de sinxelas pezas vocais ou instrumentais a partir de pautas presentadas previamente.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
<p>Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación realizando correctamente os exercicios propostos e amosar respecto polas creación dos compañeiros.</p>	<p>Realizar correctamente improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas, amosando tamén unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respetando as capacidades e traballo dos compañeiros.</p>	<p>Escritura en base a pautas preestablecidas e interpretación dos exercicios creados.</p> <p>Temporalización: 2 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.5.1.7 Contido: Práctica da interpretación individual e grupal de pezas musicais aprendidas a través da lectura de partituras.

Criterios de avaliación	Aprendizax e e Mínimos	Actividades e temporalización
<p>Participar nas actividades de interpretación musical, realizando correctamente a lectura das partituras propostas a nivel individual e, en grupo, concertando, si é o caso, a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e contribuindo ao perfeccionamento da tarefa en común.</p>	<p>1. Practicar, interpretar e memorizar pezas musicais de diferentes xéneros, estilos, épocas históricas e culturas (especialmente do patrimonio español e galego), aprendidas tanto por imitación como a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel do alumnado, amosando este o seu respecto cara ás actividades establecidas.</p> <p>2. Practicar as normas que rexen a interpretación, e nos ensaios o silencio e atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes.</p> <p>3. Desenvolver a audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo e colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.</p>	<p>Interpretación de partituras propostas polo profesor/a, preferentemente co teclado e coa voz.</p> <p>Temporalización: 22 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.5.1.8 Contido: Posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros.

Craterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
Amosar interese polas paisaxes sonoras que nos rodean, reflexionar sobre elas e investigar de forma creativa acerca das posibilidades sonoras e musicais dos obxectos sonoros.	(<i>Idem</i> que na avaliación)	Non	Reflexión sobre o contido e elaboración de un traballo que recolla unha realidade sonora concreta. Temporalización: 2 horas

2.5.2 Bloque 2: Audición musical

2.5.2.1 Contido: clasificación e discriminación das voces, instrumentos musicais e agrupacións vocais e instrumentais.

Este contido trataráse dende un punto de vista conceptual e visual ademais de auditivo. Será un repaso do tratado en 2º da E.S.O.

Craterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
Identificar (auditiva e visualmente), describir e clasificar os instrumentos, voces e as súas agrupacións, estudando as súas características e a súa evolución ó longo da historia da música.	(<i>idem</i> que no apartado anterior)	Repaso ás fontes documentais, visionado e audición dos instrumentos e voces. Temporalización: 4 horas

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.5.2.2 Contido: A audición musical e a utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada.

Este contido trataráse en conexión coas formas musicais (v. 2.5.1.3), instrumentos e voces (v. 2.5.2.1) e perspectiva histórico-cultural (v. 2.5.3.2).

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Ler e analizar partituras como apoio á audición.</p> <p>b) Valorar o silencio como condición previa á escoita.</p> <p>c) Recoñecer auditivamente e determinar a época ou o contexto ó que pertencen as distintas obras musicais identificando e describindo instrumentos, voces, contexto histórico-cultural e elementos e formas da organización e estrutura musical (forma, ritmo, melodía, textura, repetición, imitación, variación, etc.) das obras musicais propostas.</p>	<p>a) Valorar e aplicar o silencio como elemento indispensable para a audición.</p> <p>b) Identificar e describir nas audicións propostas os precedentes compositivos, estruturas e formas de organización musical coñecidas previamente.</p> <p>c) Seguir e analizar partituras como apoio á audición.</p>	<p>Apartados a) e b) do Aprendizaxe.</p>	<p>As mesmas que nos apartados</p> <p>2.5.1.3</p> <p>2.5.2.1</p> <p>2.5.3.2</p> <p>Temporalización: a mesma que nos apartados</p> <p>2.5.1.3</p> <p>2.5.2.1</p> <p>2.5.3.2</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.5.3 Bloque 3: Contextos musicais e culturais

2.5.1.1 Contido: Relación da música con outros ámbitos: expresión corporal, espectáculos teatrais, televisivos e cinematográficos, tempos radiofónicos e publicitarios.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outros ámbitos e disciplinas.	<p>a) Recoller, ou crear exemplos que reflectan a relación da música con outros ámbitos e disciplinas</p> <p>b) Recoller, analizar, ou reproducir manifestacións da danza identificando e explicando as mesmas con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.</p> <p>c) Distinguir e explicar as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.</p>	Non	<p>a) Exemplificación por parte do profesor/a da misión da música nos diferentes contextos.</p> <p>b) Aportación por parte do alumnado de información, traballos ou montaxes relativos os devanditos contextos.</p> <p>Temporalización: 2 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.5.3.2 Contido: A música en diversas épocas e culturas

Criterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, ampliando e diversificando as propias percepcións musicais.</p> <p>b) Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das diversas épocas da historia musical.</p> <p>c) Distinguir e caracterizar as grandes épocas da historia da música, incluíndo a identificación dos exemplos musicais propostos.</p>	<p>(<i>idem</i> que no apartado anterior)</p>	<p>a) Fontes explicativas da música en distintas épocas e culturas: fundamentalmente aportadas pol@ profesor/a, aínda que @s alumn@s poderán buscar algunhas por si mesm@s.</p> <p>b) Explicación das épocas e culturas dende un punto de vista musical.</p> <p>c) Ilustración das época e culturas con audicións.</p> <p>Temporalización: 4 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.5.3.3 Contido: Valoracións e críticas musicais

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Valoración, asimilación e emprego de conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou falar de música.</p> <p>b) Amosar interese e actitude crítica cara á música, valorando as propostas musicais dende diferentes puntos de vista: técnico, estético, social, económico...</p>	<p>a) Utilizar diversas fontes de información para indagar sobre a música obxecto de valoración ou crítica, especialmente as novas tendencias a música popular, etc.</p> <p>b) Amosar interese por ampliar as preferencias propias e non limitándose a coñecer a música de consumo habitual e masivo.</p>	Non	<p>Reflexión sobre o contido e elaboración dun traballo de información, valoración e crítica.</p> <p style="text-align: right;">Temporalización: 2 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.5.4 Bloque 4: Música e tecnoloxías

2.5.4.1 Contido: Música e recursos tecnolóxicos actuáis.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais.</p> <p>b) Utilizar os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.</p>	<p>a) Coñecer algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízalas como ferramentas para a actividade musical.</p> <p>b) Participar nos diversos aspectos da produción musical demostrando o uso adecuado das tecnoloxías.</p> <p>c) Utiliza a informática para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.</p>	Non	<p>a) Repaso dos conceptos tecnolóxicos básicos.</p> <p>b) Elaboración por parte do alumnado dun traballo informático que reflecta a relación da música coa ciencia e a tecnoloxía.</p> <p style="text-align: right;">Temporalización: 2 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

6. Bloques de contidos en 4º de E.S.O.

2.6.1 Bloque 1: Interpretación e creación

2.6.1.1 Contido: Repaso da linguaxe musical.

Craterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>Recoñecemento e utilización dos signos gráficos relacionados coas cualidades do sonido:</p> <p>a) altura: pentagrama e liñas adicionais, claves, notas, intervalos melódicos e harmónicos, alteracións accidentais e propias, escalas;</p> <p>b) duración: figuras das notas e silencios, signos que modifican a duración das figuras, compases, signos e indicadores do <i>tempo</i>, articulación;</p> <p>c) intensidade: signos e termos que a indican ou a matizan puntualmente;</p> <p>d) timbre: disposición</p>	<p>(<i>idem</i> que na avaliación)</p>	<p>a) a) Lectura fluída en claves de sol.</p> <p>b) Execución do ritmo según as figuras e combinado coa lectura de notas nos compases máis frecuentes.</p> <p>c) c) Identificación e emprego das escalas.</p> <p>d) d) Recoñecemento e aplicación práctica dos signos e palabras referidos á duración e á intensidade.</p>	<p>a) Explicación por parte do docente dos elementos gráficos obxecto de repaso.</p> <p>b) Realización polo alumnado dos exercicios gráficos propostos para recoñecer e usar os elementos gráficos.</p> <p>c) Interpretación polo alumnado das partituras propostas que conteñan os devanditos elementos</p> <p>d) Ilustración visual e/ou auditiva da música apropiada para amosar os contados</p> <p>Temporalización: 8 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

dos instrumentos e das voces nas partituras.			
--	--	--	--

2.6.1.2 Contido: Texturas musicais

Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de texturas melódicas, harmónicas e contrapuntísticas.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Analizar e comprender o concepto de textura.</p> <p>b) Recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de texturas melódicas, harmónicas e contrapuntísticas.</p>	<p>(<i>idem</i> que na avaliación)</p>	<p>a) Explicación gráfica e auditiva dos conceptos clave.</p> <p>b) Análise de partituras e audicións buscando os parámetros sinalados pol@ docente.</p> <p>c) Creación e interpretación por parte do alumnado de exemplos sinxelos de diferentes texturas.</p> <p>Temporalización: 2 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.6.1.3 Contido: Formas musicais

Este contido amosarase dende o punto de vista estrutural, histórico e auditivo.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Coñecemento e identificación das principais formas instrumentais, escomenzando polas clásicas: rítmicas, libres, introductorias, de sonata, programáticas, suite, variación, etc.</p> <p>b) Coñecemento e identificación das principais formas vocais: canción, lied, escénicas, relixiosas, etc.</p>	<p>(<i>idem</i> que na avaliación)</p>	<p>a) Fontes explicativas das formas musicais aportadas pol@ profesor/a, inda que @s alumn@s poderán procurar algunhas por si mesm@s.</p> <p>b) Explicación das formas dende o punto de vista estrutural, estético e histórico.</p> <p>c) Ilustración das formas con audicións, musicogramas e partituras.</p> <p>Temporalización: 6 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.6.1.4 Contido: Expresión da música a través do corpo e do movemento

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.</p>	<p>a) Amosar interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado do corpo.</p> <p>b) Adquirir e aplicar as habilidades técnicas e interpretativas necesarias na interpretación.</p> <p>c) Poñer en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.</p>	Non	<p>a) Percepción visual e auditiva de exemplos de danzas coas súas respectivas músicas.</p> <p>b) Montaxe de danzas coa música apropiada por parte d@s alumn@s</p> <p>Temporalización: 2 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.6.1.5 Contido. Técnica vocal e canto.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
<p>Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas necesarias para as actividades de interpretación, realizando correctamente os exercicios propostos, cumprindo as normas que rexen a interpretación individual ou grupal.</p>	<p>a) Amosar interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz,</p> <p>b) Cantar con entoación correcta as pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz,</p> <p>c) Practicar da entoación en base a técnicas de relaxación, respiración, articulación, e resonancia, adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias na interpretación e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.</p>	<p>a) Breve explicación e estudio da fisioloxía da voz.</p> <p>b) Práctica grupal (e en ocasións individual) da técnica tradicional italiana de canto.</p> <p>c) Aplicación da técnica ó repertorio.</p> <p>Temporalización: 6 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.6.1.6 Contido: Creación de pezas vocais ou instrumentais.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>Amosar interese polas actividades de composición, improvisación realizando correctamente os exercicios propostos e amosar respecto polas creacións dos compañeiros.</p>	<p>Realizar correctamente improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas, amosando tamén unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respetando as capacidades e traballo dos compañeiros.</p>	<p>Non</p>	<p>Escritura en base a pautas preestablecidas e interpretación dos exercicios creados.</p> <p>Temporalización: 2 horas.</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.6.1.7 Contido: Práctica da interpretación individual e grupal de pezas musicais aprendidas a través da lectura de partituras.

Criterios de avaliación	Aprendizax e e Mínimos	Actividades e temporalización
<p>Participar nas actividades de interpretación musical, realizando correctamente a lectura das partituras propostas a nivel individual e, en grupo, concertando, si é o caso, a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e contribuindo ao perfeccionamento da tarefa en común.</p>	<p>a) Practicar, interpretar e memorizar pezas musicais de diferentes xéneros, estilos, épocas históricas e culturas (especialmente do patrimonio español e galego), aprendidas tanto por imitación como a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel d@ alumn@, amosando este o seu respecto cara ás actividades establecidas</p> <p>b) Practicar as normas que rexen a interpretación, e nos ensaios o silencio e atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes.</p> <p>c) Desenvolver a audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo, colaborando con actitudes de mellora e compromiso, amosando una actitude aberta e respectuosa</p>	<p>Interpretación de partituras propostas pol@ profesor/a, preferentemente coa coa voz.</p> <p>Temporalización: 24 horas.</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.6.2 Bloque 2: Audición musical

2.6.2.1 Contido: clasificación e discriminación das voces, instrumentos musicais e agrupacións vocais e instrumentais.

Este contido tratarase dende un punto de vista conceptual e visual ademais de auditivo. Será un repaso e ampliación do tratado en 2º da E.S.O.

de Criterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
Identificar (auditiva e visualmente), describir e clasificar os instrumentos, voces e as súas agrupacións, estudando as súas características e a súa evolución ó longo da historia da música.	(<i>idem</i> que na avaliación)	Repaso ás fontes documentais, visionado e audición dos instrumentos e das voces. Temporalización: 4 horas

2.6.2.2 Contido: A audición musical e a utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada.

Este contido tratarase en conexión coas formas musicais (v. 2.6.1.3), instrumentos e voces (v. 2.6.2.1) e perspectiva histórico-cultural (v. 2.6.3.2).

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Ler e analizar partituras como apoio á audición.</p> <p>b) Valorar o silencio como condición previa á escoita.</p> <p>c) Recoñecer auditivamente e determinar a época ou o contexto ó que pertencen as distintas obras musicais, identificando e describindo instrumentos, voces, contexto histórico-cultural e elementos e formas da organización e estrutura musical (forma, ritmo, melodía, textura, repetición, imitación, variación, etc.) das obras musicais propostas.</p>	<p>a) Valorar e aplicar o silencio como elemento indispensable para a audición.</p> <p>b) Identificar e describir nas audicións propostas os precedentes compositivos, estruturas e formas de organización musical coñecidas previamente.</p> <p>c) Seguir e analizar partituras como apoio á audición</p>	<p>Apartados a) e b) da aprendizaxe</p>	<p>As mesmas que nos apartados mencionados.</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.6.3 Bloque 3: Contextos musicais e culturais

2.6.1.1 Contido: A música no contexto audiovisual.

Craterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Comprensión da relación da música con outros ámbitos e disciplinas de carácter audiovisual: teatro, cine, televisión, etc.</p> <p>b) Definición e mostras de música incidental para teatro.</p> <p>c) Percepción e estudo dos conceptos básicos da música no cine: banda sonora (<i>soundtrack</i>) e música cinematográfica (<i>score of film</i>); música diexética e incidental.</p> <p>d) Comprensión e exemplificación do papel da música no cine mudo (función específicas, películas e compositores), e no cine sonoro (épocas,</p>	<p>a) Análise de exemplos que reflectan a relación da música cos ámbitos e disciplinas mencionados</p> <p>b) Distinguir e explicar as diversas funcións que cumpre a música no ámbito audiovisual ó longo do século XX.</p> <p>c) Recollida, creación e modificación de exemplos audiovisuais</p>	Non	<p>a) Exemplificación por parte d@ docente da función da música nos diferentes contextos mencionados.</p> <p>b) Aportación por parte do alumnado de información, traballos ou montaxes relativos os devanditos contextos.</p> <p>Temporalización: 24 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

<p>influencias, películas, compositores).</p> <p>e) Presentación de temas específicos como:</p> <ul style="list-style-type: none"> • compositores “clásicos” e especializados en cine; • uso cinematográfico de partituras clásicas; • a música nos diferentes xéneros (ciencia-ficción, western, cine musical, etc.). 			
---	--	--	--

2.6.4.2 Contido: A música en diversas épocas e culturas

Criterios de avaliación	Aprendizaxe e Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, ampliando e diversificando as propias percepcións musicais.</p> <p>b) Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das diversas épocas da historia musical.</p> <p>c) Distinguir e caracterizar as grandes épocas da historia da música, incluíndo a identificación</p>	<p>(<i>idem</i> que na n a avaliación)</p>	<p>a) Fontes explicativas da música en distintas épocas e culturas: fundamentalmente aportadas pol@ profesor/a, inda que @s alumn@s poderán buscar algunhas por si mesmos.</p> <p>b) Explicación das épocas e culturas dende un punto de vista musical.</p> <p>c) Ilustración das épocas e culturas con audicións.</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

dos exemplos musicais propostos		Temporalización: 4 horas
---------------------------------	--	---------------------------------

6.4.3 Contido: Valoracións e críticas musicais

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Valoración, asimilación e emprego de conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou falar de música.</p>	<p>a) Utilizar diversas fontes de información para indagar sobre a música obxecto de valoración ou crítica, especialmente as novas tendencias a música popular, etc.</p>	Non	<p>Reflexión sobre o contido e elaboración de un traballo de información, valoración e crítica.</p>
<p>b) Reflexión sobre a difusión musical e especificamente sobre o seu papel en contextos rituais, publicitarios, etc.</p>	<p>b) Amosar interese por ampliar as preferencias propias e non limitándose a coñecer a música de consumo habitual e masivo.</p>		<p>Temporalización: 4 horas</p>
<p>c) Amosar interese e actitude crítica cara á música, valorando as propostas musicais dende diferentes puntos de vista: técnico, estético, social, económico...</p>			

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

6.5 Bloque 4: Música e tecnoloxías

2.6.5.1 Contido: Música e recursos tecnolóxicos actuais.

Criterios de avaliación	Aprendizaxe	Mínimos	Actividades e temporalización
<p>a) Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais.</p> <p>b) Utilizar os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.</p>	<p>a) Coñecer algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízalas como ferramentas para a actividade musical.</p> <p>b) Participar nos diversos aspectos da produción musical demostrando o uso adecuado das tecnoloxías.</p> <p>c) Utiliza a informática para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.</p>	<p>Non</p>	<p>a) Repaso dos conceptos tecnolóxicos básicos:</p> <ul style="list-style-type: none"> -instrumentos electrónicos, -informática musical, -computador (conceptos básicos: tarxetas de son, son dixital: audio e M.I.D.I, tipoloxía do software musical. <p>b) Elaboración por parte do alumnado dun traballo informático que reflecta a relación da música coa ciencia e coa tecnoloxía.</p> <p>Temporalización: 6 horas</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

7. Obxetivos específicos para 4º de E.S.O.

Debido a que os bloques de contidos previstos para este curso son basicamente os mesmos que o dos dous que o preceden, cómpre sinalar unha serie de obxetivos específicos para 4º da E.S.O.:

- Participar no traballo musical programado, tanto dentro como fóse da aula, de xeito individual e grupal, con actitude aberta, interesada e respectuosa.
- Fomentar a audición atenta, consciente e silenciosa das pezas utilizadas como exemplo, así como a capacidade de analizalas e adquirir un criterio musical propio e fundamentado
- Adquirir o vocabulario que permita a@ alumn@ explicar de forma oral e escrita os conceptos musicais previstos no programa.
- Valoración da necesidade de utilizar as novas tecnoloxías para a gravación, transmisión e reprodución de música.
- Fomento da lectura comprensiva daqueles textos que se refiren á música; esta actividade estará especialmente indicada no caso de que @ alumn@ aínda non sexa capaz de comprender ben o que le.
- Profundización na aprendizaxe da linguaxe musical partindo da práctica da lectura e interpretación de partituras realizada previamente.

8. Avaliación

2.8.1 Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar a tenor dos resultados.

En xeral, a avaliación inicial consistirá no establecemento dunha diagnose previa das capacidades, destrezas, motivacións e coñecementos que o alumnado posúe. Elaboraremos unas probas de contido teórico-práctico para tratar de captar as especificidades musicais do alumnado deste curso académico (de 2º da ESO a 2º de Bacharelato). Para o recién chegado, a proba como tal será tan só oral, e terá por obxecto tratar de establecer un punto de partida na organización das voces por grupo, ó tempo que, paralelamente, se elaborará unha breve enquisa de carácter escrito

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

e meramente descritiva e de recollida de información, na que eles e elas simplemente reflectan a súa formación musical previa.

Nas tres avaliacións posteriores (1º, 2º e 3º trimestres), os docentes determinarán a realización tanto de probas que verifiquen a adquisición dos contidos teóricos e conceptos propostos, como de exercicios e actividades baseadas na práctica e nas destrezas adquiridas. Ademais, observará e rexistrará diariamente as actitudes d@s alumn@s, valorándoas en relación coas normas de convivencia do Centro, as disposicións legais, a presente programación e o bó desenvolvemento da actividade docente na aula.

O porcentaxe da cualificación da teoría e da práctica musicais chegará ordinariamente a un 80% da puntuación total.

En ocasións, e se o profesorado o considera oportuno, poderase levar a cabo a valoración positiva do traballo musical realizado pol@ alumn@ fora da aula, como, por exemplo, a súa participación en actividades complementarias de tipo musical dentro do Centro (teclado, canto coral, grupo instrumental..).

Os pormenores da avaliación (criterios de avaliación, de cualificación, distribución de porcentaxes, revisións de probas, actividades de mellora, etc.), comunicaránselle de maneira explícita ó alumnado a primeiros de curso, de modo que en todo momento sexa coñecedor e consciente deste aspecto, i.e., de como está plantexada a orientación da súa valoración académica na materia de música nos distintos apartados previstos pol@s profesores/as deste Departamento.

A avaliación dos conceptos realizarase coa formulación de probas escritas, mínimo unha por avaliación (ou orais, si @ profesor/a o considera oportuno), nas que @s alumn@s acreditarán o seu coñecemento dos contidos conceptuais fixados en cada caso. Hai unhas consecucións mínimas detalladas que supoñen a superación desta parte.

Nas probas escritas, valoraranse tanto os coñecementos como a correcta expresión e redacción dos mesmos, así como a capacidade de definir axeitadamente e con linguaxe correcta os conceptos e, sobre todo aplicar ditos conceptos ós casos prácticos propostos.

Por outra banda, a superación de calquera das tres probas non significará de ningún xeito a superación de ningunha das anteriores (sobre a recuperación véxase o apartado correspondente).

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Con respecto a avaliación da práctica musical, se o número de alumn@s por aula o permite, farase un seguimento personalizado do traballo de cada alumn@, o que, á súa vez, permitirá efectuar unha avaliación case continuada do seu progreso académico. Isto será especialmente válido para avaliar as destrezas adquiridas na práctica musical. Este sistema require a realización de probas e/ou a observación e anotación por parte d@ profesor/a do traballo cotián desenvolvido pol@s alumn@s na aula. Dito traballo, especialmente apropiado para a avaliación da práctica musical, consistirá nas pezas ou exercicios interpretados (e ás veces escritos) pol@s alumn@s individual ou conxuntamente que serán rexistrados e valorados pol@ profesor/a para a súa posterior puntuación. Tanto no desenvolvemento de toda a materia programada como, especialmente, naqueles contidos nos que domine a práctica, @ profesor/a terá en conta ó avaliar a@ alumn@ a súa actitude cara a materia, a nivel de implicación e responsabilidade nela.

Non só se avaliará o nivel obtido pol@ alumn@ nas destrezas musicais mencionadas, senón tamén, e de maneira preponderante, o progreso relativo observado de acordo cos resultados da avaliación inicial e a habilidade espontánea ou natural posuída por él/ela. Con iso, o docente terá unha idea bastqnte exacta do esforzo realizado pol@ alumn@ para a consecución dos obxectivos propostos. Avaliarase, pois, o progreso relativo de cada alumn@ á vista das súas capacidades previas, a súa atención e concentración durante os exercicios.

As actitudes tamén serán tidas en conta como condición necesaria (pero non suficiente) para a consecución dos obxectivos propostos, como sucede, por exemplo, coa valoración da necesidade de:

- escoitar en silencio as audicións e interpretacións feitas na aula;
- atender con concentración ás explicacións d@ profesor/a para comprender os conceptos;
- traer o material personal imprescindible;
- respectar as actividades propostas polo docente, así como as levadas a cabo polos demais integrantes do grupo sin interrompilas;
- acatar as normas de convivencia; e
- cantas outras actitudes cara a materia sexan imprescindibles para que tódol@s alumn@s exerzan o seu dereito a recibir a formación prevista nas mellores condicións.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

A avaliación das actitudes segundo se describen require a observación e anotación por parte d@ profesor/a das actitudes (positivas ou negativas) manifestadas pol@s alumn@s na aula.

@ profesor/a porá especial interese no rexistro da actitude que cada alumn@ manifesta cara a materia na aula e noutros ámbitos onde se desenvolvan as actividades propostas polo Departamento. Fomentaranse as actitudes positivas mencionadas (respecto, atención, interese, posesión do material en bo estado, colaboración, responsabilidade, etc.). Por outra banda, tratarase de reconducir as actitudes negativas que puideran xurdir en orde a que non se resinta o bo funcionamento do grupo.

A porcentaxe de cualificación da actitude respecto á nosa materia de cada alumn@, será ordinariamente dun 20% da puntuación total. As faltas percibidas como “graves” respecto a este apartado, (i.e., aquelas accións ou expresións que afectan á dignidade das persoas, á súa integridade física, ou que interrompen reiteradamente a actividade normal dos compañeiros, etc., e tamén as que non recoñecen as competencias que a lei confire ao/á profesor/a no marco legal vixente da comunidade educativa). Neste caso, máis alá do 20% estipulado, se notificaría ó/á profesor/a titor/a, ó Xefe de Estudos, así como á familia d@ afectado, en cumprimento coas NOF no noso Centro, e se levarán a cabo as accións que neste ámbito se consideren pertinentes.

A AVALIACIÓN FINAL CURSO 2019-2020

Dadas as actuais circunstancias derivadas das medidas adoptadas polo Goberno respecto á pandemia do COVID-19, e seguindo as instrucción da Consellería de Educación ó respecto, a avaiación final dos alumnos de 2º a 4º da ESO seguirá as seguintes pautas:

- 1) Terá o curso automaticamente superado todo aquel alumnado que resultara avaliado positivamente na 1ª e 2ª avaliacións. A súa cualificación final será o resultado da media aritmética desas avaliacións + valoración extra pola actitude cara a materia e a regularidade, corrección e esmero no traballo desenvolvidos durante o tempo de confinamento. Esta puntuación a engadir irá ata un máximo de 1.5 puntos.**

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2) Alumn@s con algunha avaliación suspensa: persoalmente se lles comunicará que contidos esenciais deben recuperar, como recuperalos, e en que prazo de tempo. Trátase de elaborar unha selección das aprendizaxes básicas, en reforzo e previsión para o curso que ven.

No momento de entregar este documento, tod@s @s alumn@s que están nesta situación teñen xa todas as pautas para recuperar de maneira sinxela e eficaz a materia que lles corresponde, según as súas particulares lagoas.

A avaliación final do alumnado que se encontra neste segundo suposto, resultará da media aritmética entre a nota da avaliación que teña superada (se é o caso) máis o resultado da recuperación da materia pendente. Ademais, pode engadir puntuación extra co traballo que seguimos a facer virtualmente, que se sumaría exactamente igual ca no caso do alumnado especificado no apartado 1).

Se tivera as dúas primeiras avaviacións suspensas, a nota desta avaliación será a que acade na recuperación das partes que se lle indican. Se realiza os traballos desta última etapa, se engade a puntuación extra que lle corresponda na súa cualificación final.

2.8.2 Alumn@s con estudos musicais previos

O alumnado que posúan coñecementos e habilidades musicais adquiridas á marxe do ensino obrigatorio (conservatorios, academias de música, clases particulares..) deberán traballar os exercicios prácticos e adquirir os coñecementos especialmente establecidos pol@ docente de acordo co seu nivel musical; con iso deberán demostrar o seu interese por experimentar un progreso relativo con respecto ao seu nivel de partida avaliado previamente. Dito interese poderá expresarse tamén coa participación deste tipo de alumnado cantando partes solistas, tocando acompañamentos instrumentais, etc.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.8.3 Instrumentos de avaliación

2.8.3.1 Primeiro ciclo de E.S.O.

En 2º de E.S.O., realizaranse as probas que a continuación se refiren:

- a) prácticas (lectura de partituras, interpretacións vocais e instrumentais),
- b) teóricas (nivel escrito-competencia lingüística),
- c) de instrumentos (con audición) e
- d) colectivas (pequenos traballos en grupo).

@ alumn@ deberá superar as probas indicadas nos apartados a), b) e c) para ter unha calificación positiva na avaliación correspondente. As probas colectivas suporán un 20% da nota da avaliación, matizando a porcentaxe segundo o traballo individual de cada alumn@.

As probas prácticas poderanse realizar sen aviso previo (varias por avaliación), mentras que para as teórico-escritas fixarase unha data (unha por avaliación). Nas devanditas probas escritas de 9 ou 10 preguntas sobre a materia sobradamente coñecida polo alumnado, será necesario superar 6 delas para aprobar; as preguntas non aptas, deberán recuperarse para considerar superada esta parte.

A proba sobre instrumentos musicais, con audicións, farase na segunda avaliación.

As probas colectivas consisten na execución e grabación das cancións ou pezas traballadas na aula, na que participa todo o grupo con canto, percusión Orff, piano, guitarra, frautas, etc. Ademais de pequenos traballos sobre temas destacados ou aspectos dos mesmos, que incluírán unha exposición-presentación oral diante d@s compañeir@s.

2.8.3.2 Segundo ciclo de E.S.O.

Os instrumentos de avaliación serán de **tres tipos**:

- a) probas que verifiquen a asimilación dos contidos por parte do alumnado,
- b) exercicios e actividades prácticas que demostren a asimilación e aplicación dos coñecementos e as destrezas musicais adquiridos,

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

c) observación pol@ profesor/a das actitudes d@s alumn@s cara á materia, na súa relación coas persoas presentes na aula e o traballo e actividades de formación nela realizadas.

Os instrumentos de avaliación expostos de xeito mais concreto serán **os seguintes**:

1. probas escritas (como mínimo unha por avaliación) valorando tanto os coñecementos adquiridos como a correcta expresión escrita dos mesmos;
2. probas orais realizadas con frecuencia verificando os devanditos coñecementos, a súa correcta expresión e a atención e o seguimento cotián das clases polo alumnado;
 - probas auditivas de recoñecemento, análise, comentario, contextualización, etc., sobre as pezas musicais propostas para a escoita, expresándose as devanditas actividades de forma oral ou escrita;
3. exercicios interpretativos e creativos para valorar as destrezas, a técnica e capacidade do alumnado de producir música, vocal e instrumentalmente; estas probas poderán ser:
 - plantexadas pol@ profesor/a para seren feitas na duración máxima de unha sesión lectiva, ou
 - consistir en pezas ou exercicios propostos con antelación, interpretados pol@s alumn@s ó longo de unha serie de sesións lectivas e contabilizados e pol@ profesor/a para a cualificación a medida que se realizan correctamente;
4. observación e anotación das actitudes do alumnado respecto á materia, da súa relación respectuosa cara as persoas así como no seu interese polo traballo e actividades de formación nela realizadas; atenderáse especialmente á:
 - escoita atenta, concentrada e silenciosa das explicacións, audicións e interpretacións feitas na aula,
 - respecto á actividade d@ profesor/a e dos demais alumn@s evitando as interrupcións innecesarias;
 - traer o material didáctico que se indique;

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- acatamento das normas de convivencia do Centro, as disposicións legais, a presente programación e as pautas concretas establecidas pol@ profesor/a para o adecuado desenvolvemento da actividade docente na aula;
- amosar interese polos contidos a través da linguaxe, tanto escrita como oral e incluso non verbal ou xestual;
- poñer en práctica cantas actitudes se requiran coa fin de que tod@s @s alumn@s podan exercer o seu dereito a recibir a formación prevista nas mellores condicións.

2.8.4 Procedementos de avaliación e criterios de cualificación

De acordo coas tres categorías sinaladas no apartado relativo ós instrumentos de avaliación, establécense paralelamente tres procedementos para a realización da devandita avaliación:

- a) valoración das probas que verifiquen a asimilación dos contidos por parte do alumnado;
- b) valoración dos exercicios e actividades prácticos que demostren a aplicación dos coñecementos e as destrezas musicais adquiridos;
- c) valoración polo profesorado das actitudes do alumnado cara á materia, observando a súa relación coas persoas presentes na aula e o traballo e actividades de formación nela realizadas.

Os criterios de cualificación comunicaránse aos alumn@s ó comezar o curso, de modo que estes saiban como van ser valoradas as suas probas, actividades e exercicios e actitudes concretas cara a materia.

O **primeiro criterio** refírese á porcentaxe da cualificación correspondente ás tres categorías sinaladas:

a) a cualificación das probas teóricas mais os exercicios e actividades prácticas chegará ordinariamente a un 80% da puntuación total (valorando por igual cada unha das probas, indistintamente);

b) a cualificación das actitudes d@ alumn@ constituirá ordinariamente o restante 20% da puntuación total; a fixación desta porcentaxe (conxunto de actitudes cara a materia) será tida en

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

conta como condición necesaria, pero non suficiente, para a consecución dos obxectivos propostos;

O **segundo criterio** reflicte o modo de valorar as probas teóricas ou conceptuais:

- a) prantexarase como mínimo una proba formal, escrita, en cada trimestre;
- b) cualificaranse a corrección dos contidos e tamén a adecuada expresión dos mesmos, debendo empregar o vocabulario apropiado para comunicar conceptos musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade;
- c) a superación dunha das tres probas trimestrais non significará a superación automática dalgunha das anteriores, dado que os contidos de cada unha delas serán específicos.

O **terceiro criterio** refírese á cualificación das actividades e exercicios de práctica musical:

- a) as diferentes actividades e exercicios de práctica musical serán poderán ser prantexados tanto en probas formais como, sobre todo, de xeito cotián ó longo do curso;
- b) prantexaranse os exercicios adecuados a cada alumno ou grupo de alumnos, valorando principalmente o progreso relativo observado de acordo cos coñecementos e destrezas previas, considerando tamén o factor natural (innato) que cada alumn@ posee;
- c) valorarase a atención e concentración d@ alumn@ durante os exercicios, como mostra do seu interese;
- d) puntuarase particularmente a correcta execución da actividade, i.e., o nivel acadado na execución a nivel técnico e artístico-expresivo;
- e) en ocasións poderáse levar a cabo a valoración positiva (exclusivamente) do traballo musical realizado pol@ alumn@ fora da aula, como, por exemplo, da súa participación e colaboración en actividades complementarias (canto coral, grupo instrumental, grupo expresión corporal, actividades cos máis pequenos no seu tempo libre...). Tod@s terán esta oportunidade, se é o caso, que será de libre asistencia e en ningún caso suporá perda algunha de puntuación. A valoración máxima deste aspecto sería de 1 punto global, se @ alumn@ non acadara xa a nota máxima. A puntuación deste tipo de actividade sería informada previamente ó alumnado, para o seu coñecemento. É un recoñecemento ó seu esforzo solidario e altruísta, así como unha maneira de completar a nota global sen pasar probas específicas.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

O **cuarto criterio** reflicte o modo de valorar as actitudes d@s estudantes cara a materia, na aula e no Centro:

a) a avaliación das mesmas, requirirá da observación e rexistro por parte do profesorado das actitudes, positivas ou negativas, manifestadas pol@s alumn@s neste proceso de ensino-aprendizaxe;

b) por parte d@ docente reforzaranse as actitudes positivas e corrixiranse as negativas;

c) a posta de manifesto e sanción das actitudes negativas levaranse a cabo coa perda parcial da puntuación prevista (podendo ir ata o 20% sinalado anteriormente), aplicando unha perda proporcionada a cada caso; todos @s alumn@s terán asignada en cada trimestre o devantido 20% que perderán progresivamente se amosaran reiteradas actitudes negativas cara a materia;

c) se a actitude obxecto de sanción tivese a xuízo d@ profesor/a un carácter grave ou fose claramente reiterada, a tipificaríamos como “falta grave”; faltas graves serían aquelas accións ou expresións que afectan á dignidade das persoas ou á súa integridade física, que interrompen reiteradamente a actividade normal d@ docente e/ou d@s compañeir@s ou aquelas que non recoñecen as competencias que a lei confire ao/á profesor/a no marco legal vixente da comunidade educativa. Neste caso, informaríase a Xefatura de Estudos e ao/á titor/a, mais á familia d@ afectad@, e se aplicarían as medidas recollidas nas NOF a tal efecto.

2.8.5 Avaliación final e recuperación de materias pendentes.

2.8.5.1 Segundo de E.S.O.

Levaráse a cabo segundo o expresado no apartado 2.8.3.1

2.8.5.2 Terceiro e cuarto da E.S.O.

A cualificación final do curso será a media das tres cualificacións trimestrais, a condición de que as devanditas cualificacións sexan iguais ou superiores a tres puntos.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Dado que, como xa se especificou a propósito dos contidos teóricos, *a superación dunha calquera das tres probas trimestrais non significará de ningún xeito a superación automática dalgunha das anteriores, dado que os contidos de cada unha delas son específicos*, dedúcese, pois, que a nota da terceira avaliación pode ou non por coincidir coa cualificación final.

A recuperación dos devanditos contidos teóricos (probas escritas) das avaliacións primeira e segunda, levarase a cabo xunto coa proba escrita da terceira avaliación. Os contidos prácticos non suxeitos a unha proba puntual poderán recuperarse ó longo do curso para seren cualificados novamente na terceira avaliación. Dita recuperación farase realizando en cada avaliación os exercicios ou as pezas anteriores que aínda non foron presentados ó/á docente.

No caso do alumnado pertencente ó último curso da ESO, terase en conta de maneira especial esta circunstancia, de modo que aos/ás alumn@s que non teñan superada alguna das partes da materia, se lles facilitará e personalizará tanto o detalle da consecución mínima dos contidos como a adaptación do material o máis axeitadamente que sexa posible para cada un/ha, así como as orientacións necesarias para abordalo, co obxectivo de intentar garantir o éxito dos [afectad@s](#), procurando, na medida das nosas posibilidades, poñer ó alcance deste alumnado, todos os recursos que leven á superación da materia e, se as circunstancias así o aconsellan, a promoción e titulación correspondentes.

Pendientes na E.S.O.

Para a avaliación do alumnado coa materia pendente establécese o grao de consecución mínima dos contidos. Neste senso, as actividades de recuperación que se propoñan terán como finalidade acadar eses mínimos e a adquirir unhas habilidades a nivel vocal/instrumental que permitan a estas persoas integrarse no nivel académico seguinte sen lagoas significativas de base.

Para o grupo de PMAR o programa será en principio, este mesmo deseño de mínimos. De todos modos, agradamos ás primeiras reunións do Departamento para concretar e detallar estes aspectos (pendentes, PMAR, etc.) e poder así afinar os seus obxectivos conxuntamente coas características reais dos grupos que resulten. Sucede o mesmo co aspecto da temporalización dos contidos que nos resulta un tanto abstracto no momento da primeira recacción deste programa, dado que descoñecemos as características numéricas do alumnado que vai cursar as materia e que,

Departamento de Música

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

por propia natureza e procedemento, depende para a súa mellor organización daquel e outros datos de interese para concretar este aspecto.

Metodoloxía

Este apartado refírese ás estratexias, procedementos e accións organizados e planificados polo profesorado, de forma consciente e reflexiva, coa finalidade de posibilitar a aprendizaxe do alumnado e o logro dos obxectivos suscitados a través dun proceso que contempla os diferentes ritmos de aprendizaxe.

A metodoloxía sustentase nas seguintes bases:

- presentación dos contidos tendo en conta a tipoloxía do alumnado: contexto socio-cultural, capacidades, coñecementos e estudos previos, etc.;
- adecuación dos instrumentos de avaliación á realidade conformada polos aspectos sinalados no apartado a);
- valoración do alumnado en base ós criterios de avaliación sinalados.
- seguemento, verificación, animación, apoio e corrección do traballo cotián do alumnado;
- fomento das actitudes positivas cara á materia (respecto, atención, interese, posesión do material, colaboración, puntualidade, asistencia a clase, etc.) e recondución das actitudes negativas en orde a que non se resinta o bo funcionamento do grupo; as devanditas actitudes negativas son todas aquelas que van en contra das normas de convivencia do Centro, das disposicións legais, da presente programación e do correcto desenvolvemento da actividade docente na aula.

Actividades extraescolares e complementarias

Dentro das actividades complementarias descritas no presente proxecto docente, merecen ser destacadas aquelas que se relacionan directamente cos contidos establecidos no currículo da E. S. O., como é a práctica vocal realizada durante o horario previsto para o canto coral e as sesións de aprendizaxe e desenvolvemento da interpretación instrumental, que axudarán a aqueles alumnos que as practiquen a ter contacto directo coa música, a incrementar a súa habilidade interpretativa, a

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

súa creatividade, e a formar paulatinamente un criterio musical propio e fundamentado no coñecemento e na experiencia.

Outras actividades que xa están tratadas á Vicedirección do Centro son a viaxe cultural a Londres, prevista xa dende o anterior curso para o 2º trimestre, elaborada en colaboración cos Departamentos de Historia e L. Galega. Os cursos en Oporto (Casa da Música e Fundación Serralves), así como diversas participacións en eventos musicais de diferente natureza, que van xurdindo a tenor do noso contacto co entorno musical (p.e., a mostra levada a cabo neste mes de outubro polo Quinteto do músico Carlos Barruso).

Un complemento especialmente adecuado para o traballo levado a cabo en calquera dos niveis da E.S.O., será a asistencia e participación en concertos, jam sesión, etc. nos que @alumn@ terá contacto directo con música interpretada en vivo, chegando a compartir escenario e experiencias con músicos da zona.

Contribución das materias de Música ó logro das competencias básicas

As competencias básicas permiten a resposta adecuada do alumnado en distintos ámbitos: social e cidadá. artístico e estético, científico e tecnolóxico, lingüístico e comunicativo.

A didáctica da música exposta nesta programación fundaméntase na consideración de que esta materia ten unha serie de importantes valores formativos que axudan a dar resposta nos ámbitos citados:

- a)** desenvolvemento de capacidades perceptivas, fundamentalmente auditivas, centradas nos distintos parámetros do son (altura, intensidade, tono e timbre);
- b)** fomento das habilidades expresivas que se poñen en xogo na interpretación musical (coordinación motriz ao tocar instrumentos, vocalización no canto, actuación ante os demais, etc);
- c)** formación dunha capacidade crítica ou valorativa sobre a música dende o punto de vista estético;
- d)** desenvolvemento da capacidade de aprendizaxe de códigos ou linguaxes diversas allás ao emprego habitual da lingua oral e escrita;

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- e) fomento da actividade práctica e non só puramente teórica ou conceptual na aula.

Así, as alumnas e @s alumn@s que rematen o ensino obrigatorio, acadarán os obxectivos educativos propios da área, pero tamén a través do contacto coa materia de música desenvolverán as competencias básicas seguintes:

- Competencia en comunicación lingüística

Nas clases de música a linguaxe utilízase como instrumento de representación, comprensión e interpretación da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización do pensamento a través da lectura comprensiva dos textos explicativos da materia, onde se tratan os contidos teóricos referidos ao uso e interpretación da simboloxía da linguaxe musical, ao coñecemento de estilos e etapas creativas, á ciencia organolóxica, ou mesmo a través do procesamento da información que se difunde sobre intérpretes e compositores. Tamén a través da lectura comprensiva dos enunciados das actividades propostas, a través da lectura dramatizada de libretos operísticos ou zarzuelísticos e das letras de cancións, se desenvolve esta competencia básica.

A lingua como instrumento de comunicación de mensaxes orais que se intercambian en situacións comunicativas diversas é unha constante nas clases de música, nas explicacións sobre como interpretar partituras, enunciado de normas para compoñer, improvisar, tocar, cantar, actuar en conxunto, etc.

Outras funcións da linguaxe, como son dialogar, expresar pensamentos, emocións, opinións, formarse un xuízo crítico e ético, acádase nas clases de música mediante a exposición das características musicais presentes nas audicións, enmarcando a obra, así como mediante a expresión dos propios gustos, a través da elaboración de opinións fundadas, xuízos de valor e mesmo aprendendo a utilizar os termos axeitados para describir unha determinada peza musical.

Moitos dos contidos da materia abórdanse visualizando películas e documentais, traballando os contidos de maneira oral e escrita. Dado que moitos destes materiais audiovisuais están en inglés subtítuloado, ou directamente noutras linguas, profundízase sobre todo na lingua inglesa, pero tamén noutras linguas estranxeiras, destacando principalmente algunhas da nosa contorna (francés, italiano, portugués, ...).

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Competencia matemática

Esta competencia desenvólvese en música basicamente a través de dúas canles: por unha banda, a métrica, que vén artellada polas relacións de divisibilidade e proporcionalidade entre figuras (as figuras son representacións gráficas de duracións de diversas magnitude e a construción rítmica precisa da capacidade para solventar problemas aritméticos con fraccións), e, por outra banda, a medida da altura, a través das unidades ton e semitón, tendo que utilizar nesta materia de xeito constante o cálculo mental para obter resultados sinxelos de forma exacta.

Desta forma se manexan os elementos matemáticos básicos en situacións procedentes doutros campos de coñecemento, neste caso, do eido musical.

- Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

Mediante a execución de danzas e coreografías, conformadas a través de combinacións de movementos de distintos segmentos corporais con desprazamentos seguindo unha secuencia rítmica, actívase esta competencia. A meirande parte das danzas executadas son, ademais, colectivas, co que á parte de incrementar a calidade de vida dos individuos, melloran as relacións interpersoais.

Analizando o funcionamento da industria discográfica, incrementando o coñecemento dos elementos musicais e ampliando o repertorio de obras e cancións, trabállase tamén esta competencia, pois @s alumn@s aprenden a analizar a realidade, as mensaxes informativas e publicitarias e desenvolven un espírito crítico que os fará consumidores racionais e responsables na vida cotiá.

A aprendizaxe dos correctos hábitos de saúde auditiva e vocal e o estudo da contorna acústica son parte desta competencia básica, relacionada co coidado do ambiente, e coa protección da saúde individual e colectiva como elementos clave da calidade de vida das persoas.

- Tratamento da información e competencia dixital

Na área de Música cómpre facer uso das novas tecnoloxías da información para ampliar e actualizar certos contidos. @s alumn@s e alumnas poderán deste xeito aumentar os seus coñecementos en determinados ámbitos de forma autónoma e eficaz. Por outra banda, @s alumn@s traballan con programas informáticos de composición e edición musical, á parte de

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

programas de procesamento de textos ou textos e imaxes, co que producen de modo eficiente información utilizando novos recursos expresivos.

- Competencia social e cidadá

Escoitando, tocando, cantando e analizando músicas de diversas culturas @s alumn@s e alumnas aprenden valores como a tolerancia, a apertura a novas formas de expresión ou o respecto e gozan co enriquecemento que supón o acercamento a diferentes realidades. Como cada día a nosa sociedade é máis plural, estas experiencias serven para favorecer a formación dunha conciencia cívica e para aprender a exercer a cidadanía democrática.

As manifestacións culturais actuais -e entre elas, as musicais- proceden en gran medida das achegas das diferentes culturas ao longo dos séculos. Comprender isto amplía a visión d@s alumn@s e alumnas, e favorece o desenvolvemento do sentimento de cidadanía global.

Noutra orde de cousas, nas interpretacións colectivas @s alumn@s e alumnas teñen que aprender a aceptar as normas que esixe toda actividade grupal cooperativa, co que se lles ensina a manter unha actitude construtiva, solidaria e responsable, algo indispensable para a convivencia democrática.

- Competencia cultural e artística

A través da escoita e interpretación de pezas musicais @s alumn@s e alumnas aprenden a achegarse, comprender, apreciar e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilízalas como fonte de enriquecemento e goce e considéralas como parte do patrimonio dos pobos.

Por unha banda, durante a escoita, desenvolven a habilidade para apreciar e gozar coa arte, enriquecéndose con diferentes realidades e producións do mundo da arte e da cultura, pero, por outra banda, mediante actividades de composición e interpretación de pezas musicais, porán en funcionamento a iniciativa, a imaxinación e a creatividade para expresarse a través de códigos artísticos e, na medida en que algunhas actividades culturais e artísticas supoñen en moitas ocasións un traballo colectivo, cómpre dispoñer de habilidades de cooperación para contribuír á consecución dun resultado final.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Competencia para aprender a aprender

Esencialmente a aprendizaxe de calquera instrumento musical desenvolve actitudes de autosuperación e autodisciplina, implicando a conciencia, xestión e control das propias capacidades e coñecementos dende un sentimento de competencia ou eficacia persoal. Por todo isto, consideramos que @s alumn@s e alumnas estudando música aprenden a aprender.

- Autonomía e iniciativa persoal

Aprendendo a ler e interpretar partituras, aprendendo a diferenciar estilos e parámetros musicais en audicións, aprendendo a compondor e/ou arranxar pezas musicais, aprendendo a coordinarse nas interpretacións colectivas e nos traballos de investigación en grupo nos que cómpre facer repartos de tarefas, @s alumn@s e alumnas traballan as capacidades necesarias para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal.

Cráterios xerais de avaliación en relación coas competencias básicas

De acordo coas competencias que, tanto as leis relativas ó ensino como as programacións (xeral do Centro e particular do Departamento) plantexan para o alumnado nos ámbitos citados anteriormente, establécense algúns criterios xenéricos de avaliación:

- valoración da capacidade comunicativa d@ alumn@, tanto oral e escrita como non verbal e, no ámbito específico da música, da expresión artística;
- como requisito previo para a expresión artística, valoración da sensibilidade previa que permite poñer en xogo os matices propios deste tipo de comunicación;
- valoración da capacidade de asimilar os códigos ou linguaxes requeridas, sendo necesaria no caso da música a atención especial á comprensión das partituras e audicións mediante as que o músico se expresa;
- observación e xuício d@ docente sobre a base matemático-científica que está na base dos fenómenos sonoros;
- valoración da capacidade de facer música non só individualmente, senón tamén en grupo.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Atención á diversidade

A diversidade será en primeiro lugar identificada de xeito o mais preciso posible, tanto pola observación directa da actividade cotián na aula como nas probas de avaliación previa ó comenzo do curso. Será igualmente importante a colaboración co Departamento de orientación do Centro, así como cos equipos de coordinación dos distintos niveis, para ter unha valoración adecuada da problemática plantexada tanto cognitiva como conductual ou de calquer outro tipo que poda xurdir.

A medida principal tomada pol@s profesores/as do Departamento será, por suposto, a adaptación dos contidos ós casos concretos que así o requiran. Tal recurso, utilizado especialmente co alumnado de 2º de E.S.O.-PMAR, consistirá no establecemento de grados de dificultade adaptados ás capacidades e perfil do alumnado, tanto teóricos como prácticos. A simplificación e flexibilización de planificación e execución de exercicios prácticos e probas escritas dará, por tanto, unha valoración mais axeitada do traballo e progreso d@ alumn@.

Con respecto á dinámica da clase, ésta terá que modificarse si a situación o permite. @s alumn@s con necesidades especiais disporán de momentos de atención personalizada por parte d@ profesor/a, utilizando éste recursos, materiais ou procedementos alternativos (audiovisuais, instrumentais, dinámica grupal, etc. para fomentar a axuda e colaboración entre compañeiros, etc.).

As características peculiares da área de música, o tipo de traballo e actividades musicais para realizar tanto individualmente como en grupo, permiten o reparto por niveis, segundo as aptitudes e a gradación dos coñecementos de cada alumno en particular. Así, partindo da primeira avaliación diagnóstica e da coavaliación d@ alumn@, axudará a construír as aprendizaxes de xeito individualizado, pero motivando ao alumnado nas súas tarefas e traballando a prol da integración de todos os rapaces e rapazas. Así, para garantir un adecuado desenvolvemento do alumnado en función das súas necesidades educativas, se sinalan as **seguintes estratexias**:

Para alumnos con dificultades de aprendizaxe:

- Establecer mecanismos de reforzo a nivel organizativo e curricular.
- Realizar adaptacións curriculares que potencien o desenvolvemento das competencias básicas.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Modificar os obxectivos e criterios de avaliación en función das devanditas adaptacións curriculares.

Para alumnos con altas capacidades intelectuais:

- Flexibilizar a duración das etapas educativas.
- Facilitar actividades de ampliación

2.14 CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

O currículo oficial reconece a importancia de promover o desenvolvemento de novas actitudes e valores. Por iso, contén un conxunto de ensinanzas que, integradas no propio programa das áreas, atravésano ou imprégnano. Reciben a denominación xenérica de ensinanzas comúns ou transversais.

Este documento amosa a integración das ensinanzas transversais nos obxectivos, nas competencias, nos diferentes bloques de contido e nos criterios de avaliación que se poderían plasmar na área de Música desta maneira:

Educación para a saúde

- Coñecemento do funcionamento correcto do aparello auditivo e tamén do fonador.
- Desenvolvemento de hábitos preventivos para coidar a saúde vocal e auditiva: contaminación sonora, conciencia dos efectos que produce o tabaco.
- Valoración do corpo e interese pola práctica de exercicio físico e a adopción de hábitos de hixiene corporal.
- Interese por recibir información sobre os diversos aspectos relacionados coa sexualidade: diferentes tipos de voz, cambio de voz na puberdade.
- Interese pola distribución equilibrada do tempo de traballo e de ocio.

Educación moral e cívica

- Actitude receptora e tolerante nas relacións a nivel individual e nas actividades en grupo.
- Valoración positiva da existencia de diferenzas entre as persoas e aceptación da pluralidade no seo da sociedade e en relación a outras sociedades e culturas diferentes á nosa.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Interese polos mecanismos que regulan o funcionamento do grupo, en particular os dereitos e deberes de cada un.
- Análise crítica dos valores culturais e estéticos da nosa sociedade.
- Interese por coñecer e conservar o patrimonio cultural da nosa sociedade e das outras culturas.
- Actitude crítica diante de calquera tipo de discriminación individual ou social por razóns de raza, crenzas, sexo ou outras diferenzas individuais ou sociais.

Educación para a paz

- Tolerancia e respecto por todo tipo de diferenzas individuais, tanto de tipo físico como psíquico: axuda e cooperación nas actividades de aprendizaxe e interpretación musical.
- Respecto polas propostas, opinións e accións dos demais.
- Recoñecemento do diálogo como medio para a resolución de conflitos.

Educación para a igualdade entre sexos

- Toma de conciencia dos fenómenos de discriminación sexista, en particular na linguaxe, nas discusións en grupo e nas actividades musicais.
- Sensibilización polo reparto educativo de responsabilidades e o intercambio de roles entre todos os membros do grupo.

Educación ambiental

- Sensibilización sonora e rexeitamento do barullo; identificación dos problemas que afectan á conservación do medio ambiente. A contaminación sonora do contorno: causas e posibles solucións.

Educación para o consumo

- Valoración crítica do uso indiscriminado da música: reflexión sobre os excesos de produción sonora, especialmente do problema do barullo. Contribución a crear ambientes gratos e sosegados.
- Valoración crítica dos medios de comunicación de masas: reflexión sobre os usos sociais da música, consumir en función das necesidades reais, educación do gusto persoal e desenvolvemento dos criterios de selección.
- Valoración e coidado dos obxectos propios e alleos: os instrumentos musicais.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.1 MATERIAS DE LIBRE CONFIGURACIÓN E OPTATIVA NA ESO

OBRADOIRO DE MÚSICA_1º ESO

Obxectivos

- Investigar as posibilidades sonoras do propio corpo (voz, percusión corporal), e crear un banco de sons que os estudantes poidan empregar na interpretación de fragmentos rítmicos, incluso na improvisación durante os mesmos.
- Ser capaz de moverse de forma coordinada co pulso dunha audición; de forma conxunta; segundo unha coreografía dada, e de aplicar os movementos aprendidos e outros improvisados para a creación en grupo doutras secuencias e coreografías.
- Coñecer os diferentes instrumentos da aula, pequena percusión e outros, e o seu funcionamento
- Tocar pequenas pezas instrumentais cos instrumentos de pequena percusión e láminas, de forma correcta, coa postura correcta e buscando unha sonoridade agradable e conxuntada co resto dos compañeiros e compañeiras.
- Manter a atención e ser capaz de discriminar elementos sonoros nas audicións propostas.
- Analizar de forma crítica diferentes propostas sonoras, así como valorar e apreciar a creatividade en diferentes versións da mesma peza. Cantar de forma correcta diferentes pezas monofónicas, populares, de diferentes culturas musicais, aplicando as indicacións dadas polo docente para unha correcta posición do corpo, e a respiración, emisión e colocación da voz.
- Improvisar pequenas secuencias rítmicas de poucos compases, con redondas, brancas, negras e corcheas, con percusión corporal e pequena percusión, de forma individual e en grupo.
- Explorar e improvisar pequenas melodías coa voz e cos instrumentos de láminas, seguindo as directrices dadas polo docente: dirección melódica, número de notas, base rítmica etc.
- Valorar e respectar as producións musicais dos compañeiros e compañeiras.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Utilizar os recursos informáticos e Internet de forma responsable, para a obtención de información e realización de actividades musicais dentro e fóra da aula.

Contidos

1. **Iniciación ao canto: respiración diafragmática. Postura correcta para o canto, emisión e proxección vocal. Exercicios e quecemento vocal progresivo.**
2. **Exploración da voz mediante xogos e actividades:** rexistros sonoros, diferentes timbres vocálicos, intensidade sonora, exercicios respiratorios, emisión vocal.
3. Interpretación de cancións en grupo, ao unísono ou octavadas, previa clasificación da voz.
4. **Interpretación axeitada de cancións,** cunha correcta pronunciación do texto e pronunciación idiomática (castelán, galego e inglés).
5. Exploración das posibilidades sonoras e rítmicas dos instrumentos dispoñibles na aula.

Procedementos

1. Creación de pequenas melodías cos instrumentos de láminas, a partir da improvisación sobre regras rítmicas e melódicas dadas polo docente, dentro do ámbito da oitava, e utilizando como elementos rítmicos, negras e corcheas.
2. Percusión corporal: exploración das posibilidades sonoras do corpo de forma rítmica. Imitación de patróns rítmicos. Creación de secuencias de dous compases con catro timbres diferentes.
3. Exploración dos instrumentos da aula (piano, batería, guitarra), para coñecer o seu funcionamento e execución básicos.
4. Audición de pezas, cancións, fragmentos sonoros, de diferentes xéneros e estilos, analizando, de xeito progresivo, os compoñentes tímbricos, rítmicos e melódicos.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

5. Representación mediante movementos e expresión corporal, de xeito progresivo, dos elementos sonoros analizados nas audicións.
6. Identificación do pulso e compás nas audicións realizadas, realización de exercicios rítmicos progresivos con percusión corporal e movemento, e pequenas coreografías coordinadas con ela.
7. Lectura melódica das notas da oitava central no pentagrama, e rítmica con negras, corcheas y silencio de negra.
8. O silencio como marco para a interpretación, a audición e a escoita activa.
9. Respecto e valoración das producións musicais propias e alleas.
10. Utilización da música, en calquera das súas facetas, como instrumento de expresión emocional, artística, intelectual, reivindicativa e social.

Temporalización

Os contidos da programación de Obradoiro de Música para 1º de ESO son de carácter progresivo, baseados na previa exploración, experimentación, asimilación e ampliación de recursos no campo da música. Esta é a razón pola que as unidades presentadas teñen como obxectivo seguir os bloques de contidos que establece o currículo oficial na materia de música en Primaria. Os bloques ós que nos referimos son: I. Escoita, II. Interpretación Musical e III. Música, Movemento e Danza. Así mesmo, incorpora tamén elementos que axudarán ó alumnado a prepararse cara a materia de 2º de ESO, que nos seus bloques de contidos, segundo o actual currículo oficial, presenta os que seguen: I. Interpretación e Creación, II. Escoita, III. Contextos musicais e culturais, e IV. Música e Tecnoloxías. Desta maneira, garántese a continuidade entre as dúas etapas e a coherencia de contidos neste Obradoiro de Música.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Unidades didácticas	Temporalización
• Exploración da voz	Setembro
• Iniciación á percusión corporal e pequena percusión	Outubro Novembro
• Movemento, audición e análise I	Decembro
• Canto ó unísono	Xaneiro Febreiro
• Continuación coa percusión	
• Movemento, audición e análise I (cont.)	Marzo
• Canto acompañado con bases pregravadas e instrumentos	Abril
• Continuación: instrumentos de percusión	Maio
• Movemento, audición e análise I (cont.)	Xuño

Metodoloxía didáctica:

Obradoiro de Música é unha asignatura de Libre Configuración para o alumnado de 1º ESO. Os e as estudantes que a escollan van adquirir uns coñecementos e unas experiencias que outros compañeiros e compañeiras do seu mesmo curso non van adquirir ata o curso seguinte, no que a música se impartirá con carácter obrigatorio. Isto non é senón outra vantaxe para mellorar o desenvolvemento da asignatura en 2º ESO, pois constatamos con frecuencia nas aulas unha base moi –mesmo demasiado- diversa por parte do alumnado, sumado a que por ser unha asignatura de carácter maioritariamente práctico, faise necesario contar cun alumnado predisposto a realizar este

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

tipo de actividades que sirva de guía ou estímulo para todo o grupo. Así, en 1º de ESO, o interese pola materia permitirá un clima propicio para a aprendizaxe, contando coa predisposición para as diferentes prácticas instrumentais e vocais. As **variadas características evolutivas, psicolóxicas e fisiolóxicas** deste alumnado, son de obrigada consideración á hora de programar e realizar as diversas actividades propostas na aula: desde os diferentes estadios no cambio da voz en que poidan encontrarse producidos polas alteracións hormonais que comezan a experimentar, así como contrastadas complexións e tallas corporais, **diferentes intereses, gustos e vivencias musicais**, xa que descoñecemos a súa traxectoria e práctica musical previa que traen da Educación Primaria.

Partiremos da **exploración e experimentación sonora** (iniciación á improvisación guiada polo docente), co corpo (percusión corporal), a voz, e todos os instrumentos de aula (pequena percusión, baquetas, láminas, batería, piano, guitarra, entre outros), así como para unha posterior **reflexión** acerca das súas características e posibilidades sonoras, utilidade, creatividade, así como o esforzo que require un dominio dos mesmos, e os beneficios que a práctica musical nos aporta, a nivel físico, mental e espiritual.

As **actividades** na aula serán **grupais**, nas que todos e todas aporten e enriquezan a produción final, e aquelas actividades que requiran dunha práctica individual estarán contextualizadas dentro doutra grupal (rotatorias). **As novas tecnoloxías serán recurso excelente para a práctica, a análise de audicións, vídeos, tutoriais, etc., que reforzan e complementan as actividades de ensino e aprendizaxe, así como para escoitar as propias interpretacións e autoavaliarse con elo.**

Materiais, textos e recursos didácticos

A aula está dotada de instrumentos musicais variados e dispositivos tecnolóxicos para o desenvolvemento de distintas actividades, así como dunha pequena biblioteca (na biblioteca do Centro) ao alcance dos estudantes. Nunha aula destas características, é importante fomentar actitudes e hábitos para o mantemento do material..

Tomando todo isto en consideración, as clases do Obradoiro de música levaranse adiante sen libro de texto. Usaremos repositorios online, tales como o Repositorio de Contidos Educativos

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

espazo ABALAR. O alumnado acudirá ás clases cun caderno musical e outro de toma de apuntamentos. Dependendo do caso, poderase pedir aos estudantes que traian unha fruta doce.

Nesta etapa de confinamento que empezon o 13 de marzo, limitaremos as actividades ás prácticas individuais vocais, levando a término o tema que deixaremos case a punto antes da marcha para as casas, e proponendo un repertorio ata final de curso. Paralelamente, e seguindo co espírito que tamén inspirou o Obradoiro de Música de 1º da ESO, ofrécese ó alumnado unhas referencias na rede, páxinas web específicas de linguaxe musical, para ir entrando en contacto de maneira voluntaria e lúdica con elementos musicais que avanza os contidos do próximo curso, no que a materia é xa obrigatoria.

Todas as indicacións están expostas dende o primeiro momento na web do IES xunto co correo electrónico da profesora, á que se lles encomenda que consulten calquera dúbida ou aclaración, ó tempo que lle envíen as audicións dos temas que vaian preparando.

Competencias clave

Esta materia contribúe de xeito directo á adquisición da **Conciencia e expresión e culturais** en todos os aspectos que a configuran. Fomenta a capacidade de apreciar, comprender e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e musicais, a través de experiencias perceptivas e expresivas e da contextualización de músicas de diferentes culturas e estilos. Pode potenciar así actitudes abertas e respectuosas, e ofrecer elementos para a elaboración de xuízos fundamentados respecto ás distintas manifestacións musicais, establecendo conexións con outras linguaxes artísticas e cos contextos sociais e históricos aos que se circunscribe cada obra.

A orientación práctica desta materia, na que a expresión xoga un papel fundamental, permite adquirir habilidades para expresar ideas, experiencias ou sentimentos de forma creativa, especialmente presentes en contidos relacionados coa interpretación, a improvisación e a composición, tanto individual como colectiva, que á súa vez estimulan a imaxinación e a creatividade. Por outra parte, unha mellor comprensión do feito musical permite a súa consideración como fonte de pracer e enriquecemento persoal.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Colabora ao desenvolvemento do **Sentido de iniciativa e espírito emprendedor**, mediante o traballo colaborativo ó que antes nos temos referido e á habilidade de planificar e xestionar proxectos. A interpretación e a composición son dous claros exemplos de actividades que requiren dunha planificación previa e da toma de decisións para obter os resultados desexados. Por outra parte, naquelas actividades relacionadas especialmente coa interpretación musical, desenvólvense capacidades e habilidades tales como a perseveranza, a responsabilidade, a autocrítica e a autoestima, sendo estes, factores clave para a adquisición desta competencia.

A música contribúe tamén á **Competencias sociais e cívica**. A participación en actividades musicais de distinta índole, as relacionadas coa interpretación e creación colectiva que requiren dun traballo cooperativo, colabora na adquisición de habilidades para relacionarse cos demais. Por outra banda, a reflexión sobre o exceso de ruído, a contaminación sonora e o uso indiscriminado da música, dirixe a atención coa fin de xerar hábitos saudables. Ademais os contidos relacionados co uso correcto da voz e do aparato respiratorio, non só para conseguir resultados musicais óptimos, senón tamén para previr problemas de saúde, proporcionan outra óptica fundamental para o desenvolvemento desta competencia.

A música tamén contribúe de xeito directo ó desenvolvemento da **Competencia dixital**. O uso dos recursos tecnolóxicos no campo da música posibilita o coñecemento e dominio básico do hardware e o software musical, os distintos formatos de son e de audio dixital ou as técnicas de tratamento e gravación de son relacionados, entre outros, coa produción de mensaxes musicais, audiovisuais e multimedia.

Canto ó desenvolvemento da **Competencia para aprender a aprender**, a música potencia capacidades e destrezas fundamentais para a aprendizaxe guiada e autónoma como a atención, a concentración e a memoria, ó tempo que desenvolve o sentido da orde e do análise. Por unha parte, a audición musical necesita unha escoita reiterada para chegar a coñecer unha obra, recoñecela, identificar os seus elementos e podela interiorizar nos seus aspectos máis significativos.

Respecto á **Competencia en comunicación lingüística** a música contribúe, igual que outras áreas, a enriquecer os intercambios comunicativos, e á adquisición e uso dun vocabulario musical básico. Tamén colabora á integración da linguaxe musical e da linguaxe verbal e á valoración do enriquecemento que dita interacción xera.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Criterios de avaliación

- Utilizar os diferentes sons producidos mediante percusión corporal e coa voz, para a creación, improvisación e interpretación de pequenas pezas rítmicas.
- Identificar e marcar o pulso dunha audición, e integrar os movementos dunha coreografía de forma sincronizada con el (o pulso).
- Identificar todos os instrumentos da aula e como funcionan dun xeito básico.
- Interpretar sinxelas pezas instrumentais cunha postura corporal adecuada, e con precisión rítmica e melódica.
- Identificar o pulso, figuras rítmicas básicas (redondas, brancas, negras e corcheas, e os seus silencios), sonoridade maior e menor, timbres instrumentais e vocais, agrupacións, diferentes intensidades e velocidades.
- Analizar diversas producións sonoras, e comparar diferentes versións das mesmas, valorando a práctica e a técnica dos intérpretes, o esforzo e dedicación dos estudantes e profesionais da música.
- Cantar as cancións e exercicios propostos en clase de forma correcta en todo os procesos: postura, respiración, emisión e resonancia da voz.
- Improvisar pequenas estruturas melódicas e rítmicas a partir das indicacións do docente, coa voz, percusión corporal, pequena percusión, instrumentos de láminas, e demais instrumentos da aula.
- Realizar correctamente os exercicios propostos de xeito ordenado, coidando e respectando o material de clase: instrumentos, partituras, atrís, ordenador, etc.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Procedemento de avaliación.

1. Escoita

Instrumentos de avaliación.

- Exposición oral en grupo e posterior rexistro escrito das características musicais da peza analizada, en relación ó tempo, a tímbrica, a dinámica e estrutura formal elemental (repetición).
- Lectura individual de exercicios propostos: identificación das notas da oitava central, e recoñecemento das figuras básicas cos seus silencios correspondentes.
- Ler os exercicios propostos axustándose ao pulso.

Mínimo esixible para alcanzar unha avaliación positiva

- Identificación de, cando menos, dous parámetros musicais .

2. Interpretación musical

Instrumentos de avaliación.

- Execución das actividades de técnica de canto que se propoñan (quecemento, respiración, emisión voz, etc).
- Participación respectuosa na execución das pezas vocais propostas, poñendo interese na mellora da mesma.
- Interpretación dos exercicios rítmicos propostos para interpretar con percusión corporal ou con instrumentos de pequena percusión.
- Execución de sinxelas pezas de carácter instrumental aplicando unha técnica axeitada e respectando sempre o material.

Mínimo esixible

- Execución respectuosa das pezas propostas.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

3. Música, movemente e danza

Instrumentos de avaliación.

- Interpretación corporal de diferentes pulsos, ben seguindo un certo estilo de marcha, ben con outras fórmulas de percusión corporal sinxelas.
- Participación ordenada, e respectando as indicacións do docente, na elaboración e realización de pequenas coreografías.

Mínimo esixible

- Seguimento dos pulsos máis elementais.
- Participación nas actividades de expresión corporal propostas.

Critérios de cualificación

- Puntuarase sobre o 40% a participación nas probas de interpretación vocal e instrumental.
- Puntuarase sobre o 20 % a realización dos exercicios de audición e lectura.
- Puntuarase sobre o 40% os seguintes restantes apartados:
 - Unha actitude correcta, educada e respectuosa cara a materia.
 - Unha participación apropiada nas actividades, valorando a oportunidade e pertinencia das intervencións persoais, e respectando a todos os integrantes do grupo así como as súas producións musicais.
 - O emprego coidadoso do material musical utilizado.
 - A asistencia a clase e a puntualidade na realización das tarefas que se lles encomenden.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Neste momento, o 100% do alumnado de 1º tén superado o Oradoiro de Música, xa que non temos alumnado con avaliacións suspensas.

A cualificación final será, en primeira instancia, o resultado da media aritmética desas avaliacións.

Cada estudante terá a posibilidade de engadir unha puntuación extra ó resultado anterior, aportando as audicións individuais que dende o principio do confinamento se foron propondo, valorando a súa execución ata nun máximo de 1,5 sobre a media anterior.

Procedementos de recuperación de avaliacións pendentes

No Obradoiro de Música de 1º da ESO, por varias razón que nos convencen (un exíguo horario, primeiro momento de incorporación do alumnado ao instituto, a materia concebida como experiencia- ponte entre Primaria e Secundaria, etc), partimos da idea (salvo incomparecencia) do 5 como calificación base para todos @s alumn@s, calificación que obteñen polo simple feito de participar nas distintas actividades e propostas que se lle ofrezan, e facelo cunha actitude correcta cara a materia. Así pois, quedarán pendentes aqueles alumnos que ben non participen nas actividades (cosa absurda, xa que é unha materia optativa), que non asistan a clase, ou que teñan unha actitude negativa cara a materia. Nestes casos, elaboraránse unha serie de actividades espello das realizadas na aula de maneira que podan superar a materia de todos modos. Se isto non fora eficaz para esa fin, e de maneira excepcional, se substituirían por un único traballo escrito sobre algún personaxe ou evento musical de relevancia mundial.

Proba extraordinarias de setembro

Procederáse exactamente igual ca na convocatoria ordinaria de xuño, explicitada e xustificada no apartado anterior.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

ARTES ESCÉNICAS E DANZA

1.- INTRODUCCIÓN

A materia de Artes Escénicas e Danza debe dotar aos estudantes de coñecementos, técnicas e procedementos que lles permitan expresarse e crear artisticamente a través das linguaxes do teatro e da danza. Con este fin, os estudantes deben comprender e interpretar diferentes linguaxes escénicas, así como a evolución da historia do teatro e da danza ao longo dos séculos; saber mirar as artes escénicas e a danza, comprender a súa importancia e comprobar os cambios que se produciron no seu desenvolvemento; verificar e valorar a creación artística cando se pon ao servizo dunha arte específica, como a danza e o teatro; e xerar argumentos sobre os que se basean tanto o camiño percorrido polas artes escénicas como a danza e o seu espazo de apoio para unha formación integral: físico, estético e cultural.

Por outra banda, é fundamental que os estudantes tomen conciencia dos seus recursos expresivos e os desenvolvan na práctica, explorando os compoñentes do movemento (corpo, espazo, tempo, enerxía e interrelación); o desenvolvemento da túa capacidade de concentración, relaxación e autoconciencia corporal; a busca de excelentes niveis de equilibrio psicofísico; a aplicación do imaxinario para darlle forma ao seu comportamento; estimulando as súas habilidades de comunicación; a experiencia e recreación de situacións dramáticas diversas; explorar os seus recursos no campo da oralidade; e o desenvolvemento da sensibilidade rítmica e melódica a nivel corporal e vocal.

O coñecemento dos grandes cambios xurdidos nas artes escénicas e na danza é de importancia para a formación dos estudantes. Os alumnos e as alumnas deben ser conscientes de como as ideas subxacentes baixo as formas visibles (coreografía; danzas populares, preclásicas, clásicas e contemporáneas; conxuntos; bosquexos; figurinas; edificios teatrais e espazos para a representación; textos dramáticos; obras de teatro) no escenario, etc.) configurou múltiples formas de construír e representar as artes escénicas e a danza. Polo tanto, tamén deben comprender cada sociedade e cada época; comprender e saber que o interese da materia reside tanto en experimentar o potencial creativo expresivo e persoal como en comprender como se modificaron diferentes

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

aspectos da creación por circunstancias históricas, culturais, rituais, ambientais, técnicas, estilísticas ou simbólicas que cada pobo vai incorporando como expresión da súa forma de sentir e pensar.

A materia permite descubrir cos alumnos e cos estudantes, a través da súa propia experiencia, o desenvolvemento das súas capacidades artísticas creativas e interpretativas, estudando así os aspectos teóricos e prácticos da materia. A acumulación de referentes e a equipaxe de formación debe, finalmente, formar aos estudantes para poder afrontar o seu traballo cunha maior resolución, poder facer propostas máis brillantes e admitir diferentes interpretacións, mellorando as súas potencialidades e aumentando a súa percepción, observación, memorización e concentración, promovendo así a mellora da túa propia imaxe e a configuración da túa personalidade.

Trátase, en esencia, de contribuír á formación integral dos estudantes e ao enriquecemento do seu patrimonio cultural, ensinándolle a apreciar tanto a beleza das obras, como os espectáculos e as escenificacións que ilustraron as culturas pasadas e as que sustentan o noso século: o conxunto dun legado que, á súa vez, deben transmitir. Esta materia divídese en catro bloques: "Común", "Teatro", "Danza" e "Outras artes escénicas”.

2.- OBXECTIVOS

O ensino da materia de Artes Escénicas para 4º de ESO, terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

1. Adquirir un coñecemento amplo, sólido e vivido dos conceptos básicos do campo das artes escénicas.

2. Comprender as características fundamentais das diferentes formas da representación escénica e do espectáculo, atendendo a diferentes posibilidades de materialización, nos planos técnico e estético.

3. Potenciar o estudo crítico da realidade artística e cultural mediante procesos de procura e análise de información, analizando as diferentes manifestacións da teatralidade, na perspectiva

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

sincrónica e diacrónica, e prestando especial atención ás manifestacións escénicas realizadas na Comunidade Autónoma de Galicia.

4. Promover o traballo en grupo, favorecendo o coñecemento e a comprensión da identidade propia e da allea, así como da realidade social en que as identidades se conforman e desenvolven, a través dos procesos de expresión, creación e comunicación propios das artes escénicas.

5. Estimular e potenciar o desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades expresivas, creativas e comunicativas, a través do traballo individual e en grupo, experimentando e investigando diferentes linguaxes, medios, códigos e rexistros.

6. Desenvolver as habilidades, capacidades e destrezas necesarias para responder con creatividade, orixinalidade e organización ante calquera estímulo, situación ou conflito no marco da ficción dramática e/ou escénica, utilizando os máis diversos recursos, técnicas, códigos e linguaxes.

7. Utilizar as artes escénicas para mostrar, de forma individual e colectiva, sentimentos, emocións, pensamentos e ideas, facendo especial fincapé nas problemáticas e conflitos que afectan o grupo ou a colectividade.

8. Recoñecer e utilizar, con rigor artístico e coherencia estética, as múltiples formas de producir, recrear, interpretar e presentar a acción escénica, e participar de forma activa no deseño, realización e representación de todo tipo de espectáculos escénicos, asumindo diferentes papeis, tarefas, funcións e responsabilidades.

9. Desenvolver a capacidade crítica necesaria para valorar, con rigor, precisión e coherencia, as producións escénicas propias e as alleas, recoñecendo e tendo en conta os seus presupostos artísticos, así como o contexto social, económico e cultural en que se producen, fomentando, dese xeito, unha recepción obxectiva e rigorosa.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

10. Valorar e gozar das artes escénicas como unha manifestación artística que forma parte do patrimonio cultural común dos pobos e participar activamente no seu mantemento, desenvolvemento e proxección.

3.- CONTIDOS

Os contidos da materia estrutúranse en cinco grandes bloques. O primeiro debe proporcionarlle ao alumnado unha visión de conxunto das artes escénicas en tanto manifestacións de natureza artística, social e cultural, que presentan unha considerable pluralidade, partindo de dúas perspectivas fundamentais: a histórica e a xeográfica, desde as que tomar conciencia da diversidade, na sincronía e na diacronía.

O segundo oríentase ao desenvolvemento das capacidades expresivas e creativas por medio dun conxunto de actividades cunha dimensión fundamentalmente práctica, que permitan a exploración, análise e utilización dos diferentes sistemas, medios e códigos de significación escénica.

O terceiro bloque ocúpase das destrezas, capacidades e habilidades expresivas coa finalidade de abordar a recreación e representación da acción dramática a partir dos máis variados estímulos, en proxectos de traballo orientados á construción de escenas en que se recreen todo tipo de personaxes, situacións e conflitos. O cuarto bloque ten carácter integrador, en canto nel van confluír as aprendizaxes realizadas nos bloques anteriores.

O proceso de traballo arredor das pautas de comentario, análise e interpretación de textos, sexan dramáticos ou doutro tipo, dos procedementos da dramaturxia e do estudo práctico das diferentes tipoloxías de espectáculo debe culminar coa realización dun proxecto global de posta en escena dun espectáculo concreto, establecendo e estruturando os elementos de significación que se utilizarán e as relacións entre eles.

Ese proceso de creación escénica tamén require da organización e planificación dos ensaios e dunha distribución de tarefas entre equipos de traballo diversos que se ocuparán da realización práctica do espectáculo. Trátase, pois, de exemplificar, con casos concretos, o camiño que leva do texto ao espectáculo, e o papel que terán que desempeñar os integrantes da nómina

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

teatral, coas súas funcións e responsabilidades. Por último, o quinto bloque está orientado ao desenvolvemento de competencias na análise, comentario e interpretación de espectáculos escénicos.

Partindo do concepto de público, e en función da evidente dimensión colectiva e social da recepción escénica, deberá abordarse o estudo dos instrumentos e estratexias analíticas propias do proceso de recepción a partir de casos prácticos que permitan organizar debates e confrontar opinións, coa finalidade de potenciar unha lectura reflexiva, crítica e colectiva do acontecer artístico e cultural, realizada con rigor e coherencia e prestando especial atención aos produtos escénicos xerados pola propia comunidade galega.

Cómpre potenciar por igual o saber, o saber facer e o saber ser, utilizando un amplo abano de coñecementos, técnicas, recursos e actividades que incidan favorablemente na adquisición dun capital cultural e dunha cultura escénica abundas. Ao mesmo tempo, a través das diferentes modalidades de expresión escénica pódese recrear todo tipo de problemas, situacións e conflitos, mentres que a análise e elaboración de discursos, sexan artísticos, ideolóxicos, sociais ou doutro tipo, permite afondar nun coñecemento reflexivo do mundo que nos rodea e manter unha relación aberta, dinámica, crítica e construtiva co noso contorno, todo o cal vai favorecer a autonomía persoal e a transición á vida adulta e activa do alumnado.

Nesa dirección, faise necesario incidir no feito de que a materia Artes Escénicas non ten unha dimensión profesional senón que se orienta ao desenvolvemento do potencial expresivo e creativo de mozas e mozos, á promoción dun coñecemento vivido e plural das artes escénicas coa finalidade de formar persoas autónomas, tolerantes, participativas, solidarias, creativas e libres, e cunha sólida cultura artística.

CONTIDOS

As artes escénicas no seu contexto histórico, social e cultural.

- Concepto e tipoloxía das artes escénicas.
- Artes escénicas e as grandes tradicións: Oriente e Occidente.
- As artes escénicas na súa historia: momentos fundamentais de desenvolvemento e transformación.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Elementos comúns nas artes escénicas: ficción, dramatización e teatralidade.
- Natureza, descrición e clasificación dos códigos de significación escénica.
- O mundo como representación e as representacións do mundo.
- As artes escénicas en Galicia.

A expresión e a comunicación escénica.

- Exploración e desenvolvemento harmónicos dos instrumentos expresivos da interpretación nos planos corporal, xestual, oral e rítmico-musical.
 - Estudo da escena como espazo significante e como colector de significantes.
 - Análise do papel e do personaxe: da conduta dramática á conduta teatral.
 - Exploración dos elementos básicos na ficción escénica: situación, personaxe, conflito e acción.
 - Exploración e desenvolvemento de procesos de análise, caracterización e construción de personaxes.
 - Exploración e dominio de técnicas para a creación da acción e da ficción escénica: xogo dramático, improvisación, dramatización e creación colectiva.
 - Análise e uso creativo de recursos literarios e doutros materiais para a creación da acción e da ficción escénica.
- Exploración e uso de recursos plásticos: deseño da escena, deseño de útiles escénicos, deseño do personaxe a través da indumentaria e da caracterización, deseño da iluminación e do espazo sonoro.

A interpretación en artes escénicas.

- A interpretación na súa historia e nas grandes teorías do teatro.
- Paradigmas e escolas de interpretación.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Técnicas básicas de interpretación.
- Análise de personaxes a partir da situación, o conflito, a acción e dos seus obxectivos e funcións na ficción dramática e escénica.
- A partitura interpretativa: deseño e execución.
- A escenificación e a representación. Creación e difusión escénica.
- Espectáculo escénico. Concepto, características e modalidades: danza, circo, ópera, teatro.
- Tipoloxías básicas do espectáculo escénico: clásico, de vangarda, corporal, occidental, oriental, de obxectos, musical, de interior, de rúa, cantado, bailado, falado.
- Outras formas de presentación escénica: *hap.ning*, *performance*, vídeo-teatro e teatro-danza.
- O deseño dun espectáculo: equipos, fases e áreas de traballo.
- A dramaturxia no deseño dun proxecto escénico.
- A produción e a realización dun proxecto de creación escénica.
- A dirección de escena de proxectos escénicos.
- Os ensaios: tipoloxía, finalidades e organización. -Exhibición e distribución de produtos escénicos.
- Creación e difusión de produtos escénicos en Galicia.

A recepción de espectáculos escénicos.

- Público. Concepto e tipoloxías.
- Aspectos fundamentais nos procesos de recepción.
- Análise e comentario de espectáculos escénicos.
- A crítica escénica nos seus rexistros, modalidades e espazos básicos.
- Crítica das representacións da realidade e dos discursos dramático e teatral.
- A crítica escénica en Galicia.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

4.- TEMPORALIZACIÓN

O plantexamento consensuado co alumnado que cursa esta materia dun único proxecto para todo o curso, será o eixo que articule os diferentes contidos enunciados anteriormente. De modo que, se ben se abordará no inicio a contextualización das Artes Escénicas a nivel de expresión, comunicación, de historia, técnicas e principais escolas e correntes, será o propio ritmo de maduración e desenvolvemento do proxecto seleccionado o que marque o pulso da actualización dos diferentes aspectos conceptuais anteriormente enunciados, e a súa concreción na praxe e aplicación diaria.

Simultaneamente, e de maneira paralela a este desenvolvemento da capacidade de interpretación expresión escénicas, tamén a modo de corrente transversal, faráse continua e conscientemente presente ao longo de todo o proceso o outro lado da produción escénica, o ineludible aspecto que se refire á recepción do espectáculo (as posibles visións e aportacións do tándem crítica/público), que actuará como catalizador tanto do propio proceso de plasmación e crecemento escénicos como do seu resultado final.

5.- ORIENTACIÓNS METODOLÓXICAS

As liñas preferentes de traballo na aula están orientadas á aplicación práctica dos conceptos e procedementos considerados en cada bloque temático, de xeito que as actividades prácticas sirvan como detonante para a integración dos coñecementos teóricos explicados e para que os coñecementos teóricos, á súa vez, teñan sempre unha dimensión práctica. Unha metodoloxía activa, que mobilice os integrantes do grupo, nos planos individual e colectivo, e potencie unha actitude investigadora e crítica para promover a adquisición e a construción do coñecemento nunha perspectiva integradora, reflexiva e crítica.

Os principios formulados deben ter en conta a importancia da selección das actividades da aula e das tarefas que se deben asignar en cada actividade. Por iso, as actividades da aula deben programarse e desenvolverse en función dos seguintes parámetros:

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Seleccionar actividades variadas, con diferente grao de complexidade, establecendo unha secuencia axeitada, de tal maneira que se recollan actividades de introdución, de exploración, de aplicación, de síntese e de integración en proxectos de creación escénica.
- Partir, sempre que sexa posible, de situacións problemáticas abertas, buscar o consenso decidir como precisalas.
- Potenciar a dimensión colectiva da actividade de aprendizaxe.
- Programar actividades que permitan mostrar, analizar e contrastar as propias ideas e experiencias, así como as destrezas, capacidades e competencias xa adquiridas polo alumnado.
- Escoller actividades que permitan a interacción entre a estrutura da disciplina e a estrutura cognitiva do alumnado.
- Propoñer actividades que favorezan a autonomía, a iniciativa persoal e a creatividade, incluíndo a incorporación das tecnoloxías da información e da comunicación co obxectivo de que o alumnado realice pequenos traballos de indagación e investigación, tanto no plano teórico como no plano da praxe escénica.
- Propoñer actividades que permitan integrar todos os coñecementos que se van adquirindo, tanto no marco da disciplina como desde unha perspectiva máis globalizadora e interdisciplinaria.
- Realizar de forma permanente actividades que permitan que o grupo, tanto no plano individual coma no colectivo, faga unha avaliación continua do traballo realizado, a través de postas en común, memorias, diarios e outros recursos de recollida de datos, vivencias ou experiencias.
- Realizar periodicamente mostras de traballo no marco do grupo ou do propio Centro, en tanto que os espectáculos ao vivo constitúen un ámbito fundamental no exercicio profesional das artes escénicas e musicais.

6.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN

1. Demostrar un coñecemento sólido e crítico dos conceptos fundamentais das artes escénicas. Con este criterio preténdese avaliar a capacidade para diferenciar cada unha das artes escénicas en función dos seus elementos de caracterización máis básicos e pertinentes.
2. Identificar, comprender e explicar as características das diferentes formas de representación e de espectáculo escénico, nunha perspectiva histórica e sincrónica.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Con este criterio débese comprobar se o alumnado coñece e valora a xénese e a evolución histórica das diferentes modalidades de representación, se identifica os diferentes tipos de espectáculo escénico, con especial atención aos propios do seu contorno, sempre a partir dos seus trazos distintivos. Ao tempo tamén se valora a capacidade que as mozas e mozos teñan para usar adecuadamente fontes de documentación en procesos básicos de indagación e investigación.

3. Mostrar motivación, interese e capacidade para o traballo en grupo e para a asunción de tarefas, funcións e responsabilidades en proxectos colectivos.

Este criterio busca valorar a implicación no traballo diario da aula e a participación activa nas diferentes actividades e tarefas propias dos procesos de aprendizaxe.

4. Mostrar as capacidades expresivas e creativas necesarias para a recreación da acción dramática e dos elementos que a configuran.

Mediante este criterio débese avaliar o proceso persoal e colectivo de desenvolvemento de capacidades expresivas, creativas, de comunicación e recepción, así como a dispoñibilidade e implicación para a súa mellora a través do traballo individual e colectivo.

5. Coñecer e utilizar as diferentes técnicas para o deseño de personaxes e a configuración de situacións e conflitos. Trátase de avaliar a capacidade do alumnado para construír personaxes e situalos en todo tipo de situacións, coa finalidade de desenvolver as accións que lles son propias e elaborar e resolver os seus conflitos, nun proceso permanente de traballo colectivo.

6. Identificar, valorar e saber utilizar os diferentes estilos escénicos e paradigmas na interpretación. Con este criterio valórase a capacidade de utilizar diferentes formas de crear mundos dramáticos en función de criterios estéticos e artísticos. Ao tempo, débese valorar a capacidade para usar os recursos expresivos dispoñibles, en especial a capacidade para a construción de personaxes a partir dos criterios expresivos e estéticos de cada paradigma interpretativo e de cada estilo escénico.

7. Coñecer e comprender os procesos e fases presentes nun proxecto de escenificación, identificando e valorando tarefas, funcións e responsabilidades de cada persoa creadora no ámbito individual.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Este criterio busca comprobar a capacidade para participar activamente no deseño e realización dun proxecto escénico, identificando os papeis e as actividades propias de cada función, para o seu cumprimento efectivo.

8. Participar no deseño e realización de proxectos de creación e difusión escénica, asumindo papeis diferentes. Cómpre valorar con este criterio a capacidade de implicación nos procesos de

realización e exhibición de espectáculos, asumindo papeis diferentes en cada un deles e desempeñando cada función con rigor, responsabilidade e eficacia.

9. Analizar e comentar, con actitude reflexiva e espírito crítico, todo tipo de textos dramáticos e espectáculos teatrais, identificando e valorando as súas características singulares e os seus presupostos artísticos.

Con este criterio avalíase a capacidade de análise e comentario crítico dos produtos escénicos que se presentan no contorno inmediato ou cultural do alumnado, utilizando as estratexias analíticas máis adecuadas en cada caso. Ao tempo tamén se busca comprobar a relacións que se establecen entre os produtos e o seu contexto, mostrando así respecto e tolerancia pola diversidade nos eidos da creación e da difusión.

7.- INSTRUMENTOS e CRITERIOS de CUALIFICACIÓN

O principal instrumento para avaliar o proceso de aprendizaxe co que conta @ profesor/a desta materia é, como se pode deducir do anteriormente exposto, a propia obsevación e rexistro do traballo individual e grupal desenvolto, así como das propostas, iniciativas e grao de consecución e perfeccionamento da interpretacións, a implicación e regularidade, o progreso dentro do proxecto común e único anteriormente apuntado. @ alumn@ accederá a unha avaliación positiva en Artes Escénicas sempre e canto obteña unha cualificación mínima de 5 sobre 10 no conxunto dos

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

criterios de avaliación previamente enunciados, e que reflexará o seu nivel de resposta (sempre co horizonte daqueles) ás demandas que o proxecto seleccionado vaia requiring.

Os instrumentos e criterios de avaliación aplicaránse seguindo o criterio d@ docente que imparte a materia, da seguinte maneira:

Desenvolvemento individual dos proxectos (estes traballos serán propostos pol@ profesor/a, baseándose nos criterios da Programación).

-Presentación de cada traballo en tempo e forma, ata dous puntos máximo (@ alumn@ contará con dúas semanas, mínimo, para elaborar un proxecto de guión e expoñelo na clase.

-Exposición en clase e xustificación do seu proxecto, ata un punto máximo.

-Posta en práctica do seu proxecto (con alumnos/as compañeiros da materia ou individual), ata dous puntos máximo.

-Participación en proxectos propostos polos compañeiros/as ata un punto máximo.

Traballos extra: innovacións artísticas, propostas tecnolóxicas, guións orixinais con posibilidade de representación escénica, ata dous puntos

Representación pública dun proxecto artístico, como actor/actriz, músico, técnico de son, iluminación etc..., ata dous puntos.

8.- CONTIDOS MÍNIMOS

As artes escénicas no seu contexto histórico, social e cultural.

-As artes escénicas na súa historia: momentos fundamentais de desenvolvemento e transformación.

-Elementos comúns nas artes escénicas: ficción, dramatización e teatralidade.

- Concepto e tipoloxía das artes escénicas.

A expresión e a comunicación escénica.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Exploración e desenvolvemento harmónicos dos instrumentos expresivos da interpretación nos planos corporal, xestual, oral e rítmico-musical.
- Estudo da escena como espazo significativa e como colector de significantes.
- Análise do papel e do personaxe: da conduta dramática á conduta teatral.
- Exploración dos elementos básicos na ficción escénica: situación, personaxe, conflito e acción.
- Exploración e desenvolvemento de procesos de análise, caracterización e construción de personaxes.
- Exploración e dominio de técnicas para a creación da acción e da ficción escénica: xogo dramático, improvisación, dramatización e creación colectiva.
- Análise e uso creativo de recursos literarios e doutros materiais para a creación da acción e da ficción escénica.
- Exploración e uso de recursos plásticos: deseño da escena, deseño de útiles escénicos, deseño do personaxe a través da indumentaria e da caracterización, deseño da iluminación e do espazo sonoro.

A interpretación en artes escénicas.

- Técnicas básicas de interpretación.
- Análise de personaxes a partir da situación, o conflito, a acción e dos seus obxectivos e funcións na ficción dramática e escénica.
- O deseño dun espectáculo: equipos, fases e áreas de traballo.
- A produción e a realización dun proxecto de creación escénica.

Os ensaios: tipoloxía, finalidades e organización.

- Exhibición e distribución de produtos escénicos.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

A recepción de espectáculos escénicos.

- Aspectos fundamentais nos procesos de recepción.
- Análise e comentario de espectáculos escénicos.

3.- CONTIDOS

Os contidos da materia estrutúranse en cinco grandes bloques. O primeiro debe proporcionarlle ao alumnado unha visión de conxunto das artes escénicas en tanto manifestacións de natureza artística, social e cultural, que presentan unha considerable pluralidade, partindo de dúas perspectivas fundamentais: a histórica e a xeográfica, desde as que tomar conciencia da diversidade, na sincronía e na diacronía.

O segundo oríentase ao desenvolvemento das capacidades expresivas e creativas por medio dun conxunto de actividades cunha dimensión fundamentalmente práctica, que permitan a exploración, análise e utilización dos diferentes sistemas, medios e códigos de significación escénica.

O terceiro bloque ocúpase das destrezas, capacidades e habilidades expresivas coa finalidade de abordar a recreación e representación da acción dramática a partir dos máis variados estímulos, en proxectos de traballo orientados á construción de escenas en que se recreen todo tipo de personaxes, situacións e conflitos. O cuarto bloque ten carácter integrador, en canto nel van confluír as aprendizaxes realizadas nos bloques anteriores.

O proceso de traballo arredor das pautas de comentario, análise e interpretación de textos, sexan dramáticos ou doutro tipo, dos procedementos da dramaturxia e do estudo práctico das diferentes tipoloxías de espectáculo debe culminar coa realización dun proxecto global de posta en escena dun espectáculo concreto, establecendo e estruturando os elementos de significación que se utilizarán e as relacións entre eles.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Ese proceso de creación escénica tamén require da organización e planificación dos ensaios e dunha distribución de tarefas entre equipos de traballo diversos que se ocuparán da realización práctica do espectáculo. Trátase, pois, de exemplificar, con casos concretos, o camiño que leva do texto ao espectáculo, e o papel que terán que desempeñar os integrantes da nómina teatral, coas súas funcións e responsabilidades. Por último, o quinto bloque está orientado ao desenvolvemento de competencias na análise, comentario e interpretación de espectáculos escénicos.

Partindo do concepto de público, e en función da evidente dimensión colectiva e social da recepción escénica, deberá abordarse o estudo dos instrumentos e estratexias analíticas propias do proceso de recepción a partir de casos prácticos que permitan organizar debates e confrontar opinións, coa finalidade de potenciar unha lectura reflexiva, crítica e colectiva do acontecer artístico e cultural, realizada con rigor e coherencia e prestando especial atención aos produtos escénicos xerados pola propia comunidade galega.

Cómpre potenciar por igual o saber, o saber facer e o saber ser, utilizando un amplo abano de coñecementos, técnicas, recursos e actividades que incidan favorablemente na adquisición dun capital cultural e dunha cultura escénica abondas. Ao mesmo tempo, a través das diferentes modalidades de expresión escénica pódese recrear todo tipo de problemas, situacións e conflitos, mentres que a análise e elaboración de discursos, sexan artísticos, ideolóxicos, sociais ou doutro tipo, permite afondar nun coñecemento reflexivo do mundo que nos rodea e manter unha relación aberta, dinámica, crítica e construtiva co noso contorno, todo o cal vai favorecer a autonomía persoal e a transición á vida adulta e activa do alumnado.

Nesa dirección, faise necesario incidir no feito de que a materia Artes Escénicas non ten unha dimensión profesional senón que se orienta ao desenvolvemento do potencial expresivo e creativo de mozas e mozos, á promoción dun coñecemento vivido e plural das artes escénicas coa finalidade de formar persoas autónomas, tolerantes, participativas, solidarias, creativas e libres, e cunha sólida cultura artística.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

CONTIDOS

As artes escénicas no seu contexto histórico, social e cultural.

- Concepto e tipoloxía das artes escénicas.
- As artes escénicas e as grandes tradicións: Oriente e Occidente.
- As artes escénicas na súa historia: momentos fundamentais de desenvolvemento e transformación.
- Elementos comúns nas artes escénicas: ficción, dramatización e teatralidade.
- Natureza, descrición e clasificación dos códigos de significación escénica.
- O mundo como representación e as representacións do mundo.
- As artes escénicas en Galicia.

A expresión e a comunicación escénica.

- Exploración e desenvolvemento harmónicos dos instrumentos expresivos da interpretación nos planos corporal, xestual, oral e rítmico-musical.-Estudo da escena como espazo significante e como colector de significantes.-Análise do papel e do personaxe: da conduta dramática á conduta teatral.
- Exploración dos elementos básicos na ficción escénica: situación, personaxe, conflito e acción.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

-Exploración e desenvolvemento de procesos de análise, caracterización e construción de personaxes.

-Exploración e dominio de técnicas para a creación da acción e da ficción escénica: xogo dramático, improvisación, dramatización e creación colectiva.

-Análise e uso creativo de recursos literarios e doutros materiais para a creación da acción e da ficción escénica.

-Exploración e uso de recursos plásticos: deseño da escena, deseño de útiles escénicos, deseño do personaxe a través da indumentaria e da caracterización, deseño da iluminación e do espazo sonoro.

A interpretación en artes escénicas.

- A interpretación na súa historia e nas grandes teorías do teatro.-Paradigmas e escolas de interpretación.

- Técnicas básicas de interpretación.

- Análise de personaxes a partir da situación, o conflito, a acción e dos seus obxectivos e funcións na ficción dramática e escénica.

- A partitura interpretativa: deseño e execución.

- A escenificación e a representación. Creación e difusión escénica.

- Espectáculo escénico. Concepto, características e modalidades: danza, circo, ópera, teatro.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Tipoloxías básicas do espectáculo escénico: clásico, de vangarda, corporal, occidental, oriental, de obxectos, musical, de interior, de rúa, cantado, bailado, falado.
- Outras formas de presentación escénica: *hap.ning*, *performance*, vídeo-teatro e teatro-danza.
- O deseño dun espectáculo: equipos, fases e áreas de traballo.
- A dramaturxia no deseño dun proxecto escénico.
- A produción e a realización dun proxecto de creación escénica.
- A dirección de escena de proxectos escénicos.
- Os ensaios: tipoloxía, finalidades e organización. -Exhibición e distribución de produtos escénicos.
- Creación e difusión de produtos escénicos en Galicia.

A recepción de espectáculos escénicos.

- Público. Concepto e tipoloxías.
- Aspectos fundamentais nos procesos de recepción.
- Análise e comentario de espectáculos escénicos.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

-A crítica escénica nos seus rexistros, modalidades e espazos básicos.

-Crítica das representacións da realidade e dos discursos dramático e teatral.-A crítica escénica en Galicia.

4.- TEMPORALIZACIÓN

O plantexamento consensuado co alumnado que cursa esta materia dun único proxecto para todo o curso, será o eixo que articule os diferentes contidos enunciados anteriormente. De modo que, se ben se abordará no inicio a contextualización das Artes Escénicas a nivel de expresión, comunicación, de historia, técnicas e principais escolas e correntes, será o propio ritmo de maduración e desenvolvemento do proxecto seleccionado o que marque o pulso da actualización dos diferentes aspectos conceptuais anteriormente enunciados, e a súa concreción na praxe e aplicación diaria.

Simultaneamente, e de maneira paralela a este desenvolvemento da capacidade de interpretación e expresión escénicas, tamén a modo de corrente transversal, faráse continua e conscientemente presente ao longo de todo o proceso o outro lado da produción escénica, o ineludible aspecto que se refire á recepción do espectáculo (as posibles visións e aportacións do tándem crítica/público), que actuará como catalizador tanto do propio proceso de plasmación e crecemento escénicos como do seu resultado final. Este veráse concretado nun espectáculo ou produción artística que culminará coa súa presentación en público cara final de curso.

5.- ORIENTACIÓNS METODOLÓXICAS

As liñas preferentes de traballo na aula están orientadas á aplicación práctica dos conceptos e procedementos considerados en cada bloque temático, de xeito que as actividades prácticas sirvan como detonante para a integración dos coñecementos teóricos explicados e para que os coñecementos teóricos, á súa vez, teñan sempre unha dimensión práctica. Unha metodoloxía activa, que mobilice os integrantes do grupo, nos planos individual e colectivo, e potencie unha actitude investigadora e crítica para promover a adquisición e a construción do coñecemento nunha perspectiva integradora, reflexiva e crítica.

Os principios formulados deben ter en conta a importancia da selección das actividades da aula e das tarefas que se deben asignar en cada actividade. Por iso, as actividades da aula deben programarse e desenvolverse en función dos seguintes parámetros:

- Seleccionar actividades variadas, con diferente grao de complexidade, establecendo unha secuencia axeitada, de tal maneira que se recollan actividades de introdución, de exploración, de aplicación, de síntese e de integración en proxectos de creación escénica.
- Partir, sempre que sexa posible, de situacións problemáticas abertas, buscar o consenso decidir como precisalas.
- Potenciar a dimensión colectiva da actividade de aprendizaxe.
- Programar actividades que permitan mostrar, analizar e contrastar as propias ideas e experiencias, así como as destrezas, capacidades e competencias xa adquiridas polo alumnado.
- Escoller actividades que permitan a interacción entre a estrutura da disciplina e a estrutura cognitiva do alumnado.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Propoñer actividades que favorezan a autonomía, a iniciativa persoal e a creatividade, incluíndo a incorporación das tecnoloxías da información e da comunicación co obxectivo de que o alumnado realice pequenos traballos de indagación e investigación, tanto no plano teórico como no plano da praxe escénica.
- Propoñer actividades que permitan integrar todos os coñecementos que se van adquirindo, tanto no marco da disciplina como desde unha perspectiva máis globalizadora e interdisciplinaria.
- Realizar de forma permanente actividades que permitan que o grupo, tanto no plano individual coma no colectivo, faga unha avaliación continua do traballo realizado, a través de postas en común, memorias, diarios e outros recursos de recollida de datos, vivencias ou experiencias.
- Realizar periodicamente mostras de traballo no marco do grupo ou do propio Centro, en tanto que os espectáculos ao vivo constitúen un ámbito fundamental no exercicio profesional das artes escénicas e musicais.

6.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN

1. Demostrar un coñecemento sólido e crítico dos conceptos fundamentais das artes escénicas. Con este criterio preténdese avaliar a capacidade para diferenciar cada unha das artes escénicas en función dos seus elementos de caracterización máis básicos e pertinentes.
2. Identificar, comprender e explicar as características das diferentes formas de representación e de espectáculo escénico, nunha perspectiva histórica e sincrónica. Con este criterio débese comprobar se o alumnado coñece e valora a xénese e a evolución histórica das diferentes modalidades de representación, se identifica os diferentes tipos de espectáculo escénico, con especial atención aos propios do seu contorno, sempre a partir dos seus trazos

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

distintivos. Ao tempo tamén se valora a capacidade que as mozas e mozos teñan para usar adecuadamente fontes de documentación en procesos básicos de indagación e investigación.

3. Mostrar motivación, interese e capacidade para o traballo en grupo e para a asunción de tarefas, funcións e responsabilidades en proxectos colectivos. Este criterio busca valorar a implicación no traballo diario da aula e a participación activa nas diferentes actividades e tarefas propias dos procesos de aprendizaxe.

4. Mostrar as capacidades expresivas e creativas necesarias para a recreación da acción dramática e dos elementos que a configuran. Mediante este criterio débese avaliar o proceso persoal e colectivo de desenvolvemento de capacidades expresivas, creativas, de comunicación e recepción, así como a dispoñibilidade e implicación para a súa mellora a través do traballo individual e colectivo.

5. Coñecer e utilizar as diferentes técnicas para o deseño de personaxes e a configuración de situacións e conflitos. Trátase de avaliar a capacidade do alumnado para construír personaxes e situalos en todo tipo de situacións, coa finalidade de desenvolver as accións que lles son propias e elaborar e resolver os seus conflitos, nun proceso permanente de traballo colectivo.

6. Identificar, valorar e saber utilizar os diferentes estilos escénicos e paradigmas na interpretación. Con este criterio valórase a capacidade de utilizar diferentes formas de crear mundos dramáticos en función de criterios estéticos e artísticos. Ao tempo, débese valorar a capacidade para usar os recursos expresivos dispoñibles, en especial a capacidade para a construción de personaxes a partir dos criterios expresivos e estéticos de cada paradigma interpretativo e de cada estilo escénico.

7. Coñecer e comprender os procesos e fases presentes nun proxecto de escenificación, identificando e valorando tarefas, funcións e responsabilidades de cada persoa creadora no ámbito individual.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Este criterio busca comprobar a capacidade para participar activamente no deseño e realización dun proxecto escénico, identificando os papeis e as actividades propias de cada función, para o seu cumprimento efectivo.

8. Participar no deseño e realización de proxectos de creación e difusión escénica, asumindo papeis diferentes. Cómpre valorar con este criterio a capacidade de implicación nos procesos de realización e exhibición de espectáculos, asumindo papeis diferentes en cada un deles e desempeñando cada función con rigor, responsabilidade e eficacia.

9. Analizar e comentar, con actitude reflexiva e espírito crítico, todo tipo de textos dramáticos e espectáculos teatrais, identificando e valorando as súas características singulares e os seus presupostos artísticos. Con este criterio avalíase a capacidade de análise e comentario crítico dos produtos escénicos que se presentan no contorno inmediato ou cultural do alumnado, utilizando as estratexias analíticas máis adecuadas en cada caso. Ao tempo tamén se busca comprobar a relacións que se establecen entre os produtos e o seu contexto, mostrando así respecto e tolerancia pola diversidade nos eidos da creación e da difusión.

7.- INSTRUMENTOS e CRITERIOS de CUALIFICACIÓN

O principal instrumento para avaliar o proceso de aprendizaxe co que conta @ profesor/a desta materia é, como se pode deducir do anteriormente exposto, a propia obsevación e rexistro do traballo individual e grupal desenvolto, así como das propostas, iniciativas e grao de consecución e perfeccionamento das interpretacións e e aplicacións na práctica, a implicación e regularidade, o progreso dentro do proxecto anteriormente apuntado. @ alumn@ accederá a unha avaliación positiva en Artes Escénicas sempre e canto obteña unha cualificación mínima de 5 sobre 10 no conxunto dos criterios de avaliación previamente enunciados, e que reflexará o seu nivel de resposta (sempre co horizonte daqueles) ás demandas que o proxecto seleccionado vaia requiring.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Os instrumentos e criterios de avaliación aplicaranse seguindo o criterio do docente que imparte a materia, da seguinte maneira:
- Desenvolvemento individual dos proxectos (estes traballos serán propostos polo profesor/a, baseándose nos criterios da Programación). (20%)
- Presentación de cada traballo en tempo e forma, ata dous puntos máximo (o alumno/a contará con dúas semanas, mínimo, para elaborar un proxecto de guión e expoñelo na clase. (20%)
- Exposición en clase e xustificación do seu proxecto, ata un punto máximo. (10%)
- Posta en práctica do seu proxecto (con alumnos/as compañeiros da materia ou individual), ata dous puntos máximo.
- Participación en proxectos propostos polos compañeiros/as ata un punto máximo. (10%)
- Traballos extra: innovacións artísticas, propostas tecnolóxicas, guións orixinais con posibilidade de representación escénica, ata dous puntos. (20%)
- Representación pública dun proxecto artístico, como actor/actriz, músico, produtor, técnico de son, iluminación etc..., ata dous puntos.

8.- CONTIDOS MÍNIMOS.

As artes escénicas no seu contexto histórico, social e cultural.

-As artes escénicas na súa historia; momentos fundamentais de desenvolvemento e transformación.

-Elementos comúns nas artes escénicas: ficción, dramatización e teatralidade.- Concepto e tipoloxía das artes escénicas.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

A expresión e a comunicación escénica.

-Exploración e desenvolvemento harmónicos dos instrumentos expresivos da interpretación nos planos corporal, xestual, oral e rítmico-musical.

-Estudo da escena como espazo significativa e como colector de significantes.

-Análise do papel e do personaxe: da conduta dramática á conduta teatral.

-Exploración dos elementos básicos na ficción escénica: situación, personaxe, conflito e acción.

-Exploración e desenvolvemento de procesos de análise, caracterización e construción de personaxes.

-Exploración e dominio de técnicas para a creación da acción e da ficción escénica: xogo dramático, improvisación, dramatización e creación colectiva.

-Análise e uso creativo de recursos literarios e doutros materiais para a creación da acción e da ficción escénica.

-Exploración e uso de recursos plásticos: deseño da escena, deseño de útiles escénicos, deseño do personaxe a través da indumentaria e da caracterización, deseño da iluminación e do espazo sonoro.

A interpretación en artes escénicas.

-Técnicas básicas de interpretación.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

-Análise de personaxes a partir da situación, o conflito, a acción e dos seus obxectivos e funcións na ficción dramática e escénica.

-O deseño dun espectáculo: equipos, fases e áreas de traballo.

-A produción e a realización dun proxecto de creación escénica.

Os ensaios: tipoloxía, finalidades e organización.

-Exhibición e distribución de produtos escénicos.

A recepción de espectáculos escénicos.

-Aspectos fundamentais nos procesos de recepción.

-Análise e comentario de espectáculos escénicos.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

3. MÚSICA EN BACHARELATO

LINGUAXE E PRÁCTICA MUSICAL 1º BACHARELATO

1. INTRODUCCIÓN

A materia de Linguaxe e Práctica Musical concíbese como unha continuación da formación musical recibida polo alumnado na etapa educativa anterior, que lle permite ampliar, desenvolver e aplicar, con autonomía e en contextos diversos, os coñecementos e as capacidades que contribúen á adquisición dunha cultura musical sólida.

Considerando que a música ten como finalidade primordial a comunicación, é necesario que o alumnado conte coas ferramentas necesarias que lle axuden a comprender e a participar do feito musical. Neste sentido, débese favorecer que o alumnado se implique activamente no proceso artístico musical.

A expresión e a linguaxe musical son os dous ámbitos do coñecemento musical en torno aos que se organiza esta materia; está estruturada en cinco bloques ("Destrezas musicais", "A audición comprensiva", "A teoría musical", "A creación e a interpretación" e "As tecnoloxías aplicadas ao son"), que se deben presentar nas actividades de ensino e aprendizaxe relacionados entre si, xa que estes ámbitos se complementan e interactúan; refórzanse e desenvólvense mutuamente.

A materia contribúe ao desenvolvemento de valores como o esforzo, a constancia, a disciplina, a toma de decisións, a autonomía, o compromiso, a asunción de responsabilidades e o espírito emprendedor, innovador e crítico.

Tal e como demostran numerosos estudos publicados, a práctica musical mellora a memoria, a concentración, a atención, a psicomotricidade, o control das emocións, a autoestima, as habilidades para enfrontarse a un público ou a capacidade para traballar en grupo. A música favorece a adquisición das competencias clave, procura un ensino integral e axuda na maduración do alumnado, ademais de favorecer o espírito de motivación e superación persoal.

As disciplinas musicais non só desenvolven a creatividade, a sensibilidade artística e o criterio estético; tamén axudan o alumnado, da mesma forma que o resto de materias desta etapa, a adquirir os coñecementos e habilidades para construír a súa personalidade, a traballar en equipo, desenvolver o pensamento crítico e a converterse en

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

cidadáns e cidadás que actúen de xeito responsable e autónomo. En definitiva, a actividade musical, nas súas diversas facetas, favorece as capacidades sociais e expresivas d@s alumn@s e das alumnas.

2. OBXECTIVOS

Recollemos os obxectivos que sinala a LOMCE (obxectivos específicos para 1º de Bacharelato):

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.

i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade.

j) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.

k) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

l) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

m) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.

n) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

ñ) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado. Os obxectivos pormenorizados por unidades son os seguintes (enunciamos exclusivamente as siglas, evitando reiteracións innecesarias):

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

3. UNIDADES: RELACIÓN COMPETENCIAS/CONTIDOS/ESTÁNDARES.

UNIDADES	OBXECTIVOS
UNIDADE 1: A VOZ E AS SUAS CUALIDADES	c,d,e,f,g,i,m,n,ñ,p
UNIDADE 2: ELEMENTOS MUSICAIS	b,d,e,f,i,n,ñ
UNIDADE 3: AS GRAFÍAS MUSICAIS	d,i,n
UNIDADE 4: A CREACIÓN MUSICAL	a,b,c,d,h,i,l,m
UNDADE 5: AS TECNOLOXÍAS APLICADAS AO SON	d,e,f,g,h,i,l,m,n

UNIDADE 1: A VOZ E AS SUAS CUALIDADES

COMPETENCIAS CLAVE

- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- Aprender a aprender
- Competencias sociais e cívicas
- Conciencia e expresións culturais

CONTIDOS

*O aparello fonador e o seu funcionamento, a respiración, a emisión, a articulación, a relaxación e a afinación.

*A articulación do sons e os seus ataques.

*Os intervalos melódicos e harmónicos.

*Interiorización do pulso.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

*Lectura de partituras musicais.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE:

- (LPMB1.1.1.) Coñece os órganos e as función do aparello fonador.
- (LPMB1.1.2.) Realiza correctamente exercicios de respiración, relaxación, articulación e fraseo.
- (LPMB1.1.3.) Entoa afinadamente, aplicando as indicacións expresivas e dinámicas presentes na partitura.
- (LPMB1.2.1) Reproduce e identifica intervalos.
- (LPMB1.3.1.) Interpreta vocalmente estruturas rítmicas sentindo internamente o pulso.
- (LPMB1.3.3.) Practica a lectura e a escritura musical.

UNIDADE 2: ELEMENTOS MUSICAIS

COMPETENCIAS CLAVE:

- Comunicación lingüística
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- Competencias sociais e cívicas
- Conciencia e expresións culturais

CONTIDOS:

*O pulso e os acentos.

*Os compases binarios, ternarios e cuaternarios.

*Fórmulas rítmicas básicas orixinadas polo pulso binario ou ternario.

*Síncopas, anacruses, notas a contratempo, cambios de compás e grupos de valoración especial.

*Características morfolóxicas básicas das obras de música culta e obras contemporáneas, o jazz, a música tradicional, o rock, o flamenco e as músicas do mundo.

*Tipos de escalas, acordes maiores e menores, cadencias, música modal e tonal.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

* Tipos de texturas musicais e timbres instrumentais.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE:

- (LPMB2.1.1.) Percibe o pulso como referencia básica para a execución rítmica, así como a identificación do acento periódico base do compás.
- (LPMB2.1.1.) Logra unha correcta interiorización do pulso que lle permite unha axeitada execución musical.
- (LPMB2.2.1.) Percibe aspectos rítmicos, melódicos, tonais, modais, cadenciais, formais e tímbricos das obras escoitadas.
- (LPMB2.2.3.) E scoita e recoñece os elementos básicos das linguaxes propias da música culta, jazz, rock e flamenco.

UNIDADE 3: AS GRAFÍAS MUSICAIS

COMPETENCIAS CLAVE:

- Comunicación lingüística
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- Aprender a aprender
- Conciencia e expresións culturais

CONTIDOS:

*As grafías das fórmulas rítmicas: signos que modifican a duración.

*As grafías relativas á expresión musical: á dinámica, ao tempo, á agónica e a articulación musical.

* As grafías contemporáneas.

*As claves e a súa relación entre si.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE:

- (LPMB3.1.1.) Identifica e interpreta os termos e signos relacionados co ritmo e coa expresión musical.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- (LPMB3.1.2.) Identifica e interpreta os signos gráficos propios da linguaxe musical contemporánea.

UNIDADE 4: A CREACIÓN MUSICAL

COMPETENCIAS CLAVE:

- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- Aprender a aprender
- Competencias sociais e cívicas
- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- Conciencia e expresións culturais

CONTIDOS:

- *A improvisación, tanto individual como colectiva de breves melodías.
- * A memorización de obras musicais vocais.
- *Os procesos compositivos mais habituais.
- *A expresión corporal e o movemento corporal como complemento ao feito musical.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE:

- (LPMB4.1.1.) Improvisa fórmulas rítmicas acordándoas co pulso e o compás do fragmento escoitado.
- (LPMB 4.3.1) Coñece o repertorio traballado e ten capacidade de memorización e capacidade expresiva.
- (LPMB 4.4.2.) Constrúe a través do movemento unha creación coreográfica adecuando a súa concepción ao carácter expresivo da obra.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

UNIDADE 5: AS TECNOLOXÍAS APLICADAS AO SON

COMPETENCIAS CLAVE:

- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- Competencia dixital
- Aprender a aprender

CONTIDOS:

- * O son como fenómeno físico-harmónico. O movemento ondulatorio. Transmisión e amortecemento do son.
- * A manipulación artificial do son nos instrumentos electrónicos.
- * Sinal analóxico e sinal dixital.
- * Hardware musical: computadores, tarxetas de son e conexións.
- * Software musical: editores de partituras, secuenciadores, programas xeradores de acompañamentos e mesas de mesturas.
- * Os sistemas de gravación analóxica ou dixital.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE:

- (LPMB 5.1.1.) Utiliza correctamente editores de partituras, secuenciadores e software para aplicacións audiovisuais.
- (LPMB5.2.2) Utiliza os recursos tecnolóxicos como ferramentas para a audición, a interpretación, a creación, a edición, a gravación, a investigación e aprendizaxe do feito musical.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

4. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE DE: TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA E PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE	TEMPORALIZACIÓN	GRAO MÍNIMO	PROCEDEM./ INSTRUM. AVALIACIÓN
LPMB1.1.1.Coñece os órganos e as función do aparello fonador.	1 vez por avaliación.	Coñece os órganos e as función do aparello fonador.	Tarefa de clase e exame de avaliación.
LPMB1.1.2.Realiza correctamente exercicios de respiración, relaxación, articulación e fraseo.	1 vez por avaliación.	Exercita a voz de xeito elemental.	Tarefa de clase.
LPMB1.1.3.Entoa afinadamente, aplicando as indicacións expresivas e dinámicas presentes na partitura.	2 ou 3 veces por avaliación.	Canta entoando correctamente un tema.	Tarefa de clase.
LPMB1.2.1Reproduce e identifica intervalos.	Sempre.	Reproduce e identifica intervalos.	Tarefa de clase e traballo de avaliación.
LPMB1.3.1.Interpreta vocalmente estruturas rítmicas sentindo internamente o pulso.	Sempre.	Entoa cun ritmo axeitado.	Tarefa de clase.
LPMB1.3.3.Práctica a lectura e a escritura	Sempre.	Interpreta correctamente	Tarefa de clase e traballo de avaliación.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

musical.		unha partitura.	
LPMB2.1.1.Percibe o pulso como referencia básica para a execución rítmica, así como a identificación do acento periódico base do compás.	Sempre.	Interioriza os ritmos básicos.	Tarefa de clase.
LPMB2.1.1.Logra unha correcta interiorización do pulso que lle permite unha axeitada execución musical	Sempre.	Interioriza os ritmos básicos.	Tarefa de clase.
LPMB2.2.1.Percibe aspectos rítmicos, melódicos, tonais, modais, cadenciais, formais e tímbricos das obras escoitadas.	2 veces por avaliación.	Relaciona e contextualiza as obras musicais dun xeito pormenorizado.	Tarefa de clase.
LPMB2.2.3.Escoita e reconece os elementos básicos das linguaxes propias da música culta, jazz, rock e flamenco.	2º veces por avaliación.	Relaciona e contextualiza as obras musicais.	Tarefa de clase e traballo de avaliación.
LPMB3.1.1.Identifica e interpreta os termos e signos relacionados co	Sempre.	Escribe e identifica elementos	Tarefa de clase, traballo e exame de avaliación.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

ritmo e coa expresión musical.		musicais nas partituras propostas.	
LPMB3.1.2. Identifica e interpreta os signos gráficos propios da linguaxe musical contemporánea.	1 vez por avaliación.	Escribe e identifica elementos musicais en partituras	Tarefa de clase, traballo e exame de avaliación.
LPMB4.1.1. Improvisa fórmulas rítmicas acordándoas co pulso e o compás do fragmento escoitado.	1 vez por avaliación.	Improvisa sobre células rítmicas básicas.	Tarefa de clase e traballo de avaliación.
LPMB 4.3.1. Coñece o repertorio traballado e ten capacidade de memorización e capacidade expresiva.	Sempre.	Interpreta sen partitura diferentes propostas.	Tarefa de clase.
LPMB 4.4.2. Constrúe a través do movemento unha creación coreográfica adecuando a súa concepción ao carácter expresivo da obra.	1 vez por avaliación.	Crea unha danza con coreografía básica.	Tarefa de clase e traballo de avaliación.
LPMB4.1.1. Improvisa fórmulas rítmicas acordándoas co pulso e o compás do fragmento escoitado.	2 veces por avaliación.	Improvisa sobre células rítmicas básicas.	Tarefa de clase.
LPMB 5.1.1. Utiliza	1 vez por avaliación.	Manexa a	Tarefa de clase, traballo e

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

correctamente editores de partituras, secuenciadores e software para aplicacións audiovisuais.		tecnoloxía e os programas informáticos especificamente musicais.	exame de avaliación.
LPMB5.2.2 Utiliza os recursos tecnolóxicos como ferramentas para a audición, a interpretación, a creación, a edición, a gravación, a investigación e aprendizaxe do feito musical.	1 vez por avaliación.	Manexa a tecnoloxía e os programas informáticos aplicándoos tanto na música coma no audiovisual.	Tarefa de clase, traballo e exame de avaliación.

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Para estas materias seguimos a mesma metodoloxía que a referida en Música 2º ESO e Música 4º ESO. Remitímonos, polo tanto, ó apartado correspondente. O aspecto troncal diferenciador no Bacharelato é o obxectivo de conseguir no alumnado unha autonomía e responsabilidade crecentes no seu desenvolvemento académico e persoal.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

6. TEMPORALIZACIÓN

1º TRIMESTRE: Unidade 2 e 3.

2º TRIMESTRE: Unidade 4.

3º TRIMESTRE: Unidade 5.

A Unidade Nº 1 será desenvolva ao longo dos tres trimestres de maneira práctica a gradual..

7. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Os recursos que se precisan non difiren dos empregados nos outros niveis; polo tanto, nos remitimos a este mesmo apartado por evitar a reiteración dos mesmos.

8. PROCEDEMENTOS PARA ACREDITAR COÑECEMENTOS PREVIOS EN BACHARELATO (artigo 3.7 Orde 24/06/2008)

Para matricularse e asistir ás materias que o Departamento presenta en 1º de Bacharelato, o alumnado non precisa demostrar ningún coñecemento previo en particular, polo que non resulta preceptivo que realice ningún tipo de proba específica. Ben é verdade que sí a levamos a cabo para partir dunha base de coñecementos real e común. Trátase dunha proba non puntuable que segue unha estrutura bipartita:

A) Parte teórica: plantéxanse conceptos básicos de Linguaxe Musical (lectura en clave de sol), de melodía, harmonía, ritmo, texturas e estruturas formais elementais;

B) Parte práctica: @ alumn@ interpretará unha peza instrumental e unha vocal, á súa elección, e co instrumento ou instrumentos que seleccione.

9. CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

A promoción do alumnado dependerá do que estipule a xunta avaliadora, seguindo as modificacións que a LOMCE fai á LOE.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Os CRITERIOS de CUALIFICACIÓN son os que seguen, tendo en conta o seguinte:

GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS ESTÁNDARES para esta materia:

@ profesor/a decide otorgar o 5.88% a cada un dos 17 establecidos para esta materia de 1º de Bacharelato. O alumnado deberá acadar un 50% de cada un deles para chegar minimamente á súa consecución.

Así pois, a nota de este curso desglosarase como segue:

A nota teórica (40%) inclúe un ou varios exames de avaliación no que @ alumn@ deberá responder solventemente a unha serie de cuestións teóricas e prácticas relativas á materia tratada na aula (parte teórica dos temas, audicións...).

A nota práctica (50%) terá a seguinte puntuación:

- a) Interpretación vocal e/ou instrumental (20%): integra actividades e exame de práctica vocal e/ ou instrumental (piano, láminas, fruta, pequena percusión ou outros). O alumnado executará estas tarefas salvo que acredite documentalmente algunha incapacidade para levalas a cabo. Realizaranse diferentes probas ó longo de cada unha das avaliacións.
- b) Teoría musical (20%): integra actividades e controis de seguimento da práctica musical con contidos tipo intervalos, tonalidades, acordes, actividades de solfexo... Procederáse á realización de diferentes probas ao longo de cada unha das tres avaliacións.
- c) Canto/danza (10%): integra actividades colectivas de execución coral, incorporando voz e/ ou movemento.

O 10% restante terá a seguinte puntuación:

- d) 5%: a actitude xeral cara á materia na clase.
- e) 5%: dedicación, esmero e perfección nos traballos realizados, ademais da nota específica dos mesmos.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Ademais, os estudantes teñen unha última oportunidade de aprobar a materia, na convocatoria extraordinaria de setembro, nunha única proba teórico-práctica fixada en día e hora pola Xefatura de Estudos do IES. Nela, cada un destes dous grandes aspectos aspectos será valorados ao 50%, e a cuailificación final será o resultado de calcular a media aritmética entre o conseguido na proba teórica e o resultado obtido na práctica.

10. ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN PARA [ALUMN@S](#) COA MATERIA PENDENTES

O presente curso carecemos de alumnado que responda a estas características.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

ANÁLISE MUSICAL II. 2º BACHARELATO

1. INTRODUCCIÓN

a. Contextualización. Alumnado. Características.

A materia de Análise Musical II que se programa a continuación, forma parte do Bacharelato de Artes na modalidade de Artes Escénicas, Música e Danza, no seu segundo ano, e está dirixida este curso a@s alumn@s que xa cursaron en 1º Análise do propio Centro, e que superaron o curso.

b. Marco xurídico.

A programación de Análise Musical II, baséase nos preceptos contidos no Real Decreto 1467/2007 de 02 de novembro polo que se establece e ordena o currículo do Bacharelato así como no decreto específico da nosa Comunidade (o 86/2015 do 25 de xuño).

c. Prioridades establecidas no proxecto educativo.

Os criterios pedagóxicos que sustentan esta programación son os seguintes:

1. @ alumn@ é o centro da aprendizaxe.

Ser o centro significa que @ alumn@ non é un suxeito pasivo. Pola contra, ten que manter unha postura activa. Para acadar este obxectivo é fundamental o traballo do profesorado, que, na medida do posible, ten que contribuír a que todos @s alumn@s aprendan, adaptándose ás súas diferentes capacidades. Teremos, por tanto, que persuadir a@s alumn@s da importancia do seu papel activo na aula e motiva-los para que así sexa.

2. Priorización do proceso de aprendizaxe.

Por riba de calquera outra consideración, o proceso de ensinanza-aprendizaxe está no Centro de ensino. Isto implica avaliar o papel do profesorado como dinamizador do proceso e considerar o erro como un paso intermedio no mesmo.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

3. A aprendizaxe ha de ser global.

O estudante non debe acumular conceptos desligados entre sí, senón que é función do profesorado e dos materiais didácticos amosar a@s alumn@s a natureza interdisciplinar de todo o coñecemento e a súa aplicación na práctica da vida.

4. Visión constructivista da aprendizaxe.

A globalización e a perfección gradual dos coñecementos adquiridos, xustifican un modelo no que o esencial é partir daquilo que xa coñece.

A construción do coñecemento d@s alumn@s implica que se recoñezan como responsables do seu proxecto de aprendizaxe.

A inclusión de competencias básicas na nosa programación permitirá a enfatizar aquelas aprendizaxes que se consideran esenciais, dende un plantexamento integrador e orientado á aplicación dos saberes adquiridos. A adquisición destas competencias básicas, debe terse desenvolvido nun alumno ou nunha alumna ao final primeiro do ensino obrigatorio, e máis tarde no Bacharelato; isto o capacitará para poder acadar a súa realización persoal, exercer a cidadanía activa, incorporarse á vida adulta de xeito satisfactorio e ser capaz de desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

A inclusión de competencias básicas no currículo ten varias finalidades. En primeiro lugar, integrar os distintos aprendizaxe, tanto os formais relativos á Música, como os informais e os non formais. En segundo lugar, permitir a todos os estudantes integrar as súas aprendizaxes, poñelas en relación con diferentes tipos de contidos e usalas de forma eficaz cando lles resulten necesarias en diferentes situacións e contextos. E, finalmente, orientar a enseñanza, xa que permiten identificar os contidos e criterios de avaliación, que teñen carácter imprescindible e, en xeral, inspiran as decisións relativas ao proceso de ensino e de aprendizaxe.

d. Características da materia.

O estudo desta materia ten como obxectivo coñecer e recoñecer a organización da linguaxe utilizada e as características sonoras (harmonía, melodía, ritmo, timbres, ritmos, formularios, etc.) para que o alumnado aprenda a disfrutar coa música e a analice desde unha perspectiva crítica. Esta, pretende afondar na percepción sonora das obras e observar como se reflicten na partitura, en contacto directo cos procedementos compositivos e creativos dos autores.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Aínda que a análise musical pode ser abordada de moi diversos modos e dende moi diferentes puntos de vista, e, aínda que é posible analizar ailladamente cada parámetro musical nunha obra e, así realizar unha análise rítmica, harmónica, análise melódica, formal, textura, etc., é preferible que, utilizando estas análises parciais, a análise teña en conta todos os elementos analizables, e a partir da súa observación detida, relacionalos e comprender como debe soar a obra e por que; cales os procedementos utilizados polo autor e que efecto consegue en nós como oíntes; que dirección toma a música en cada momento; que tipo de "xogo" establece o compositor.

A partitura é un guión, moitas veces imperfecto pola imposibilidade de reflexar sobre o papel todo o que o compositor desexa; un guión que hai que interpretar. E sen a interpretación musical a obra musical non existe, xa que se manifesta cando soa e chega ao público, ao oínte. Por todo iso, óptase porque o estudo da materia nesta etapa formativa se fundamente principalmente na súa dimensión auditiva e non tanto no traballo de con partituras, se ben non debe ser descartada esa posibilidade. O importante non é o que se ve na puntuación, senón o que o oínte escoita. Ver cos oídos e escoitar cos ollos -dito metaforicamente- é unha das aspiracións dos músicos: ver unha partitura e como soa e escoitar unha obra e saber como está realizada, e mesmo ser capaz de transcribila. O enfoque dado á Análise Musical do Bacharelato pretende profundizar na percepción sonora das obras, e, se é caso, observar como é reflectida na partitura.

Esta materia contribúe ao desenvolvemento de capacidades recollidas nos obxectivos h) coñecer e valorar criticamente a realidade do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución l) valorar o patrimonio artístico e desenvolver a sensibilidade artística. Así mesmo, contribúe, como o resto das materias, o desenvolvemento doutras capacidades recollidos nos obxectivos a), b), c), e), f), i) e j).

A través desta asignatura o alumnado desenvolve as competencias artísticas e culturais, sociais e cidadás. Ademais, hai unha mellora no tratamento da información e a competencia dixital, no nivel de autonomía e a capacidade de emprender, a comunicación lingüística e a competencia emocional. Esta materia contribúe a desenvolver actitudes favorables á relación, á cooperación, á solidariedade, á non discriminación, á participación e ao apoio; a promover prácticas eficaces de planificación, traballo en equipo, apertura, flexibilidade, pensamento creativo, esforzo e rigor no traballo, estima e respecto para producións diferentes culturas.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2. COMPETENCIAS

Contribución de Análise Musical II á adquisición de competencias básicas. O carácter integrador da Música, fai que a súa aprendizaxe contribúa á adquisición das seguintes competencias básicas:

COMPETENCIA CULTURAL E ARTÍSTICA

A materia de Análise Musical II contribúe de forma directa á adquisición da competencia cultural e artística en todos os aspectos que a configuran. Fomenta a capacidade de apreciar, comprender e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e musicais, a través de experiencias perceptivas e expresivas e do coñecemento de músicas de diferentes culturas, épocas e estilos. Pode potenciar así, actitudes abertas e respectuosas e ofrecer elementos para a elaboración de xuízos fundamentados respecto ás distintas manifestacións musicais, establecendo conexións con outras linguaxes artísticas e cos contextos sociais e históricos aos que se circunscribe cada obra.

A orientación desta materia, na que a expresión xoga un papel importante, permite adquirir habilidades para expresar ideas, experiencias ou sentimentos de forma creativa e tamén unha mellor comprensión do feito musical que permite a súa consideración como fonte de pracer e enriquecemento persoal.

AUTONOMÍA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR

Colabora ao desenvolvemento da Competencia de autonomía e espírito emprendedor, mediante o traballo participativo e a habilidade para planificar e xestionar proxectos. Os traballos de investigación son un claro exemplo de actividade que require dunha planificación previa e de tomaa de decisións para obter os resultados desexados.

COMPETENCIA SOCIAL E CIDADÁ

A materia de Análise musical II contribúe tamén á Competencia social e cidadá. A participación en actividades musicais de distinta índole, colabora na adquisición de habilidades para relacionarse cos demais. A participación en experiencias musicais colectivas dá a oportunidade de expresar ideas propias, valorar as dos demais e coordinar as propias accións coas dos outros integrantes do grupo responsabilizándose na consecución dun resultado.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

A toma de contacto cunha ampla variedade de músicas, tanto do pasado como do presente, favorece a comprensión de diferentes culturas e da súa achega ao progreso da humanidade e con iso a valoración dos demais e os trazos da sociedade en que se vive.

TRATAMENTO DA INFORMACIÓN E COMPETENCIA DIXITAL

Esta materia tamén contribúe de xeito directo ao desenvolvemento do tratamento da información e competencia dixital. O uso dos recursos tecnolóxicos no campo da música posibilita o coñecemento e dominio básico do «hardware» e o «software» musical, os distintos formatos de son e de audio dixital ou as técnicas de tratamento e gravación do son relacionados, entre outros, coa produción de mensaxes musicais, audiovisuais e multimedia. Favorece, así mesmo, o seu aproveitamento como ferramenta para os procesos de autoaprendizaxe e a súa posible integración nas actividades de lecer.

Ademais, a obtención de información musical require de destrezas relacionadas co tratamento da información aínda que desde esta materia merece especial consideración o uso de produtos musicais e a súa relación coa distribución e os dereitos de autor.

COMPETENCIA EMOCIONAL

A materia de Análise musical I tamén contribúe ao desenvolvemento da Competencia emocional, potenciando capacidades e destrezas fundamentais para a aprendizaxe guiada e autónoma, tales como a atención, a concentración e a memoria, á vez que desenvolve o sentido da orde e da análise. Por unha banda, a audición musical necesita unha escoita reiterada para chegar a coñecer unha obra, recoñecela e identificar os seus elementos.

COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA

Respecto de a Competencia en comunicación lingüística, esta materia contribúe, do mesmo xeito que outras, a enriquecer os intercambios comunicativos e á adquisición e uso dun vocabulario musical básico. Tamén colabora coa integración da linguaxe musical e a linguaxe verbal, así como á valoración do enriquecemento que esta interacción xera.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

3. OBXECTIVOS

a. Obxectivos Xerais.

1.-Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e que favoreza a sostibilidade.

2.-Consolidar unha madurez persoal e social que permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o espírito crítico do alumnado; prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

3.-Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades existentes e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas con discapacidade.

4.-Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe, e como medio de desenvolvemento persoal.

5.-Dominar, tanto na súa expresión oral como escrita, as linguas castelá e galega.

6.-Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

7.-Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e a comunicación.

8.-Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución; participar de forma solidaria no desenvolvemento e mellora da súa contorna social.

9.-Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais e dominar as habilidades

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

básicas propias da modalidade elixida.

10.-Comprender os elementos e procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e a tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ó medio ambiente.

11.-Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

12.-Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecementocultural.

13. -Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social.

14.- Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade vial.

15.-Coñecer, valorar e respectar o patrimonio natural, cultural e histórico de Galicia, de cara a participar de forma cooperativa e solidaria no seu desenvolvemento e mellora.

b. OBXECTIVOS de Área/Materia.

Establecemos as seguinte secuenciación de obxectivos, incluíndo a súa relación coas competencias (aparecen entre paréntese os obxectivos xerais cos que están relacionados):

1.-Percibir, a través da audición, tanto por medios convencionais como do uso das tecnoloxías, os elementos e procedementos que configuran unha obra musical, e captar a diversidade de recursos e matices que contén. (Obxectivos Xerais con os que se relaciona: 7,12). Competencias: 2, 5 e 6.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.-Comprender a organización do discurso musical, observando os diferentes elementos e procedementos que dan lugar ao seu estruturación: partes, seccións, materiais, texturas, harmonía, melodía, ritmo, timbre, procesos de crecemento e decrecemento de tensión, puntos culminantes, cadencias, etc. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona: 4,12). Competencias: 1, 5 e 6.

3.-Coñecer as principais formas musicais históricas ou formas-tipo e a súa evolución, relacionalas e comprender que a linguaxe musical, como o resto das linguaxes, ten unhas normas que varían a través do tempo e recibe influencias diversas que lle fan transformarse. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona: 4,8,12). Competencias: 1 e 6.

4.-Comprender a relación entre música e texto en obras vocais ou vocais e instrumentais, nas diferentes épocas históricas. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona: 5,12 Competencias: 1 e 6.

5.-Adquirir un léxico e unha terminoloxía adecuada para expresar e describir, de forma oral e escrita, os procesos analíticos asociados ao estudo de obras e estilos musicais así como os procesos musicais, atendendo non só ao compoñente obxectivo da música senón tamén ao subxectivo, o que percibe o oínte. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona:5,12). Competencias: 1 e 6.

6.-Comprender as diferenzas e as relacións entre obras relevantes correspondentes a diferentes épocas, estilos e compositores para, mediante a escoita, apreender os referentes sonoros. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona: 8,12).

Competencias: 5 e 6.

7.-Coñecer as músicas doutras culturas, as súas características, as sensacións que provocan e a función que cumpren no seu contexto histórico-social, aprender a valoralas e comprender a influencia que terán na música occidental ao longo da historia. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona: 8,12). Competencias: 3 e 6.

8.-Utilizar o sentido crítico para valorar a calidade nas obras de diferentes épocas, estilos e xéneros, baseándose na percepción dos elementos e procedementos construtivos, xulgando con

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

criterio, argumentando e expoñendo as opinións con precisión terminolóxica. (Obxectivos Xerais con os que se relaciona: 2,8,11,12). Competencias: 4, 5 e 6.

9.-Obter información de diversas fontes de información, incluídas as que ofrecen as tecnoloxías, para profundar no coñecemento da música. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona: 7). Competencia: 2.

10.-Recoñecer as características dos principais estilos musicais: a harmonía, a melodía, a textura, o ritmo, a instrumentación, a ornamentación, etc. e ser capaz de detectar algunha desas características en obras pertencentes a épocas ou estilos distintos, como herdanza do pasado. (Obxectivos Xerais con os que se relaciona: 8,12). Competencias: 5 e 6.

Lenda:

1. Competencia en comunicación lingüística.
2. Tratamento da información e competencia dixital.
3. Competencia social e cidadá.
4. Autonomía e espírito emprendedor.
5. Competencia emocional.
6. Competencia cultural e artística.)

4.CONTIDOS.UNIDADES DIDÁCTICAS

Establecemos a seguinte secuenciación de contidos en termos de Unidades Didácticas, incluíndo a súa relación cos Obxectivos de Área ou Materia:

UNIDADES

- 1.-Elementos analíticos I: carácter, xénero, movemento, ritmo e dinámica (Obxec.: 1, 2, 5, 7, 8, 10).
- 2.-Elementos analíticos II: melodía, timbre, textura e harmonía (Obxect.: 1, 2, 5, 7, 8, 10).

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- 3.-A forma musical (Obxect.: 1, 2, 5, 7, 8, 10).
- 4.-As formas instrumentais: pequenas formas e música de cámara (Obxect.: 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10)
- 5.-As formas instrumentais: a música sinfónica (Obxect.: 1, 2, 3, 6, 8, 9, 10).
- 6.-As formas vocais (Obxect.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10).
- 7.-As formas escénicas (Obxect.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10).
- 8.-Formas descritivas e programáticas (Obxect.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10).

Distribución temporal dos contidos

1ª Avaliación: Unidades 1, 2, 3.

2ª Avaliación: Unidades 4, 5, 6.

3ª Avaliación: Unidades 7, 8.

5.AVALIACIÓN

a. A avaliación.

A avaliación é un dos elementos do proceso educativo de maior importancia, e require unha dedicación constante por parte do profesorado. As concepcións sobre que é, que hai que avaliar, como se debe facer e cando se ha de efectuar, son variadas e moi distintas segundo a concepción que teñan os profesores do ensino. No noso caso seguiremos as directrices oficiais que ordenan e desenvolven o currículo de Bacharelato, segundo as cales a avaliación neste nivel terá como finalidade coñecer o nivel de competencia alcanzado polo alumnado nos obxectivos de cada unha das materias que constitúen o currículo destes ensinos e a súa madurez en relación cos obxectivos do Bacharelato, de modo que ao seu término pódase incorporar á vida laboral ou proseguir outros estudos con garantía de éxito.

QUE É A AVALIACIÓN?

A avaliación pódese entender como un proceso continuo de recolleita de información e de análise, que nos permite coñecer que aprendizaxe estase conseguindo, que variables inflúen en

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

devandita aprendizaxe e cales son os obstáculos e dificultades que afectan negativamente á aprendizaxe.

Polo tanto, podemos dicir que a avaliación implica a emisión dun xuízo de valor; comparativo, porque se fai con respecto a un referente, que son os criterios de avaliación; corrector, porque se fai co fin de mellorar aquilo que foi obxecto da avaliación; e continuo, porque require establecer tres momentos fundamentais no proceso: o comezo, o proceso e o final.

QUE HAI QUE AVALIAR?

O obxecto da avaliación non é único. Podería entenderse que o que hai que avaliar é o produto final, é dicir, a aprendizaxe lograda pol@ alumn@ ou a alumna ao longo dun período de tempo. Pero, tamén é de suma importancia avaliar a influencia de todas as posibles variables que poden influír no rendemento final, como a actitude e o traballo d@s alumn@s, o proceso de ensino que levou a cabo @ profesor/a, os materiais didácticos empregados, etc.; todo iso adóitase englobar na chamada avaliación do proceso.

Dentro do concepto de avaliación do produto ou aprendizaxe, hai que ter presente que por obxecto de aprendizaxe hai que entender, todo coñecemento teórico e práctico, así como as capacidades competenciais que se ensinaron de forma explícita. De todo iso, dedúcese que haberá que empregar diferentes instrumentos e procedementos de avaliación que sexan pertinentes co que se quere avaliar, tanto para o produto (aprendizaxe) como para o proceso (ensino).

COMO SE DEBE FACER?

A avaliación da aprendizaxe ha de efectuarse mediante o uso de instrumentos e procedementos adecuados ao que se pretende medir ou observar. Os instrumentos e procedementos deben ser variados e orientadores.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Para a avaliación do proceso, precísase ser crítico e á vez reflexivo, cuestionando constantemente o que se fai, e procurando analizar os principais elementos que poden distorsionar o proceso educativo; desta forma poderemos identificar os problemas e intentar poñer remedio na medida das nosas posibilidades.

b. Criterios de avaliación xerais.

A continuación incluimos os criterios de avaliación xerais desta programación xunto coa súa relación cos Obxectivos de Área ou Materia:

- 1.-Recoñecer a forma dunha obra, a súa correspondencia ou non cunha forma tipo, a partir da audición da mesma, saber explicala coa terminoloxía precisa, con ou sen partitura (Obx.: 1, 2)
- 2.-Distinguir na audición dunha obra as diferentes voces e/ou instrumentos (Obx.: 1, 2).
- 3.-Recoñecer a textura dunha obra ou fragmento escoitado, explicando as súas características dun modo claro e conciso, utilizando ou non a partitura (Obx.: 1, 2, 6).
- 4.-Identificar procesos de tensión e destensión, así como o punto culminante, nunha obra previamente escoitada, determinando os procedementos utilizados (Obx.: 1, 2, 4).
- 5.-Escoitar obras de características ou estilos diversos e recoñecer as diferenzas e/ou relacións entre elas, utilizando posteriormente si deséxase a partitura (Obx.: 3).
- 6.-Comparar versións distintas da mesma obra, explicar as diferenzas e valoralas (Obx.: 3).
- 7.-Comentar oralmente ou por escrito a relación entre música e texto en obras de diferentes épocas e estilos (Obx.: 5 e 10).
- 8.-Recoñecer aquelas características dunha obra musical que permiten encadrar a música en pura, descritiva ou programática (Obx.: 3, 4).
- 9.-Realizar a crítica un informe dun concerto ou dunha audición, complementando o escoitado e o traballado en clase con achegas persoais e documentación buscada polo propio alumnado (Obx.: 8,

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

6. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS DE APRENDIZAXE (INDICADORES)

6.1. Criterios de cualificación. Temporalización.

Consideramos que para realizar unha adecuada intervención educativa, é necesario suscitar unha avaliación ampla e aberta á realidade das tarefas de aula e das características do alumnado, con especial atención ao tratamento da diversidade.

Os instrumentos de avaliación defínense como aqueles documentos ou rexistros utilizados polo profesorado para a observación sistemática e o seguimento do proceso de aprendizaxe do alumnado. Desta forma a avaliación debe apoiarse na recolleita de información. Por iso é necesario que o equipo de profesor@s determine as características esenciais dos procedementos de avaliación; entre elas subliñamos as seguintes:

- > Ser moi variados, de modo que permitan avaliar os distintos tipos de capacidades e contidos curriculares e contrastar os datos da avaliación das mesmas aprendizaxes obtidos a través dos distintos instrumentos.
- > Poder ser aplicados, algúns deles, tanto pol@ profesor/a como pol@s alumn@s en situacións de autoavaliación e de coavaliación.
- > Proporcionar información concreta do que se pretende avaliar, sen introducir variables que distorsionen os datos que se obteñan coa súa aplicación.
- > Utilizar distintos códigos (verbais, sexan orais ou escritos, gráficos, numéricos, audiovisuais, etc.), cando se trate de probas dirixidas ao alumnado, de modo que se adecúen ás distintas aptitudes, de maneira que o código non mediatice o contido que se pretende avaliar.
- > Ser aplicables en situacións máis ou menos estruturadas da actividade escolar.
- > Permitir avaliar a transferencia das aprendizaxes a contextos distintos daqueles nos que se adquiriron, comprobando así a súa funcionalidade así como a adquisición das competencias básicas.

A continuación enumeramos algúns dos procedementos e instrumentos que se poden empregar para avaliar o proceso de aprendizaxe e a súa temporalización:

- Observación sistemática diaria.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Observación directa do traballo na aula.
- Revisión dos cadernos de clase.
- Rexistro anecdótico persoal para cada un d@s alumn@s.
- Analizar as producións d@s alumn@s semanal ou quincenalmente.
- Caderno de clase.
- Actividades de clase (audición, interpretación, creación, exercicios, respostas a preguntas, etc.).
- Traballos monográficos.
- Memorias de investigación.
- Avaliar as exposicións orais dos alumnos polo menos unha vez por avaliación.
- Debates, postas en común, críticas musicais, diálogos, entrevistas.
- Realizar probas específicas casda dúas ou tres unidades didácticas.
- Exposición dun tema en grupo ou individualmente.
- Interpretación individual ou en grupo.
- Análise de audicións.
- Actividades de improvisación e creación, individual e en grupo.
- Resolución de exercicios.

Autoavaliación e coavaliación

6.2 Indicadores de contidos e competencias.

Dentro deste apartado incluímos os indicadores que imos empregar para avaliar os contidos e as competencias dos nos@s alumn@s para esta programación didáctica, indicando os que consideramos como mínimos.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

6.3 Indicadores de Contidos

_ Ud. N°1: Elementos analíticos I: carácter, xénero, movemento, ritmo e dinámica, articulación.

Indicadores de contidos:

- Coñece o término de carácter en música e percíbeo como un dos elementos que interveñen no discurso musical. (mínimo)
- Analiza o carácter en obras de diferentes épocas, estilos e culturas da literatura musical. (mínimo)
- Coñece os xéneros musicais e clasifica distintas obras no seu xénero correspondente. (mínimo)
- Coñece os términos de movemento e analiza o tempo e movemento de diferentes obras, a partir da audición ou a partitura. (mínimo)
- Percibe e analiza o ritmo e o compás de diferentes obras musicais, con ou sen partitura.
- Coñece o concepto de dinámica e articulación en música e os términos que o expresan, e analiza a dinámica das obras escoitadas ou das partituras analizadas. (mínimo)
- Utiliza partituras, musicogramas e outros apoios como soporte da análise.
- Elabora comentarios críticos das obras traballadas, analizando todos os parámetros estudados, utilizando distintas fontes de información.

_ Ud. N°2: Elementos analíticos II: melodía, timbre, textura e harmonía.

Indicadores de contidos:

1. Identifica os distintos parámetros melódicos e analízaos nunha audición ou partitura. (mínimo)
2. Percibe timbres vocais e instrumentais e as súas distintas combinacións nunha obra musical. (mínimo)
3. Coñece as distintas texturas musicais e as identifica nunha audición ou partitura. (mínimo)
4. Analiza parámetros harmónicos sinxelos en obras musicais de distintos estilos e épocas
5. Utiliza partituras, musicogramas e outros apoios como soporte da análise.
6. Elabora comentarios críticos das obras estudadas, analizando todos os parámetros estudados, utilizando distintas fontes de información.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

7. Compara versións dunha mesma obra para determinar a calidade da interpretación e a adecuación ao reflectido na partitura.
8. Recoñece os momentos de tensión e clímax, así como os de recuperación nunha peza dada.

_Ud. Nº3: A forma musical

Indicadores de contidos:

9. Comprende o concepto de forma musical como organización estrutural da obra. (mínimo)
10. Utiliza diferentes modos de representar graficamente a forma musical, reflectindo todas as súas seccións.
11. Estuda a forma musical a distintas escalas: microforma, mesoforma e macroforma.
12. Coñece e analiza nas obras musicais os procedementos xeradores de forma (repetición, contraste, puntos culminantes, tensión, destensión, etc).
13. Analiza en partituras e audicións os elementos principais da forma musical (seccións, períodos, frases, motivos, etc). (mínimo)
14. Coñece e analiza as estruturas formais máis usadas na historia da música (formas binarias e ternarias, minuetto, rondó, variación e forma sonata). (mínimo)
15. Observa criticamente as diferenzas nos parámetros plantexados ao enfrentarse á audición de diferentes interpretacións dunha mesma obra.

_Ud. Nº4: As formas instrumentais: pequenas formas e música de cámara.

Indicadores de contidos:

16. Coñece algunhas formas instrumentais do Renacimiento (canon, ricercare, canzona) e realiza análise estilístico-formal dalgunhas delas. (mínimo)
17. Coñece e analiza as principais pequenas formas instrumentais barrocas (sonata barroca e sonata bipartita). (mínimo)
18. Coñece e analiza pequenas formas e música de cámara do Clasicismo (sonata clásica e cuarteto). (mínimo)
19. Coñece e analiza as pequenas formas para piano do Romanticismo. (mínimo)

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

20. Comenta textos relativos aos temas da unidade didáctica. 21. Elabora comentarios críticos das obras estudadas, utilizando distintas fontes de información

_ Ud. Nº5: As formas instrumentais: a música sinfónica.

Indicadores de contidos:

22. Coñece algunhas das principais formas orquestais barrocas (obertura, suite e concerto) e analiza fragmentos dalgunhas delas. (mínimo)
23. Coñece algunhas das principais formas sinfónicas do Clasicismo (sinfonía e concerto solista) e analiza fragmentos dalgunhas delas. (mínimo)
24. Coñece algunhas das principais formas orquestais do Romanticismo (sinfonía e concerto solista), compáraas coas do Clasicismo e analiza fragmentos dalgunhas delas. (mínimo)
25. Elabora comentarios críticos das obras estudadas, utilizando distintas fontes de información e reflectindo as impresións persoais fundamentadas.
26. Recoñece as principais formas da música sinfónica.
27. Disfruta da aplicación do coñecemento das diferentes estruturas sinfónicas ás pezas propostas.

_ Ud. Nº6: As formas vocais.

Indicadores de contidos:

28. Coñece algunhas formas vocais medievais e renacentistas (motete, madrigal, romance, vilancico...) e realiza análises estilístico-formais dalgunhas delas. (mínimo)
29. Coñece as formas vocais barrocas (misa, oratorio, cantata, paixón, coral) e analiza fragmentos dalgunhas delas. (mínimo)
30. Identifica o lied como a forma vocal romántica máis representativa do Romanticismo e analiza algún exemplo representativo. (mínimo)
31. Elabora comentarios críticos das obras estudadas, utilizando distintas fontes de información e reflectíndoas impresións producidas pos a obra.
32. Utiliza partituras, musicogramas e outros soportes como apoio

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

_Ud.7: As formas escénicas.

Indicadores de contidos:

33. Coñece as características da ópera e os seus elementos formais.

(mínimo)

34. Investiga sobre a orixe da ópera e as escolas de ópera barroca.

35. Distingue entre ópera seria e ópera bufa. (mínimo)

36. Analiza fragmentos de óperas do Barroco e do Clasicismo e establece comparacións.

37. Analiza fragmentos dalgunhas das óperas máis soadas do Romanticismo italiano, francés e alemán.

38. Coñece a zarzuela e a opereta, establece comparacións e analiza fragmentos de obras representativas. (mínimo)

6.4 Indicadores de competencias e indicadores para traballalas e avalialas.

1. Competencia en comunicación lingüística.

- Comprensión global do texto, oral ou escrito, identificando a información relevante, ideas principais e secundarias, vocabulario, etc.

- Interpretación correcta do texto e emisión dun xuízo crítico suficientemente argumentado

- Expresión clara e fluída adaptada correctamente a situacións concretas.

- Presentación clara, ordenada e comprensible utilizando un vocabulario adecuado.

- Uso correcto dos signos puntuación e da ortografía.

- Autovaloración da elaboración das capacidades e habilidades propias, tanto orais como escritas.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2. Tratamento da información e competencia dixital.

- TIC como ferramenta de traballo (incluíndo o proceso creativo). Uso das TIC en función doutras asignaturas (libros electrónicos, internet, wikipedias, correo electrónico, procesadores de texto, instrumentos de cálculo, bases de datos, multimedia, etc.).
- Poñer os nosos coñecementos das TIC ao servizo da aprendizaxe, a comunicación e a investigación.
- Coñecemento dos elementos que compoñen un ordenador, así como compoñentes e periféricos.
- Coñecemento e manexo do sistema operativo.

3. Competencia social e cidadá.

- Valorar e respectar as normas incluídas dentro das Normas de Convivencia do Centro
- Realizar queixas razoadas e construtivas cando requiran as circunstancias.
- Realizar unha comparación e contraste de culturas que enriquezan humana e culturalmente

4. Autonomía e espírito emprendedor.

- Competencia cultural e artística.

5. Competencia emocional.

- Asumir responsabilidades e retos.
- Ter iniciativa tanto no traballo individual como no grupal
- Analizar e reflexionar sobre as propias reaccións e actuacións (tomar conciencia dos propios erros)
- Cooperar cos demais mostrando respecto e tolerancia.
- Manifestar autoestima.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

6. Competencia cultural e artística.

- Identificar os elementos expresivos básicos, así como os materiais, soportes, ferramentas e técnicas de expresión artística.
- Coñecer as leis básicas da percepción aplicables á produción artística.
- Coñecer os principios fundamentais que actúan na representación das formas gráfico-plásticas, o volume, o deseño, a imaxe e a música
- Coñecer e usar a terminoloxía específica básica.
- Mostrar un desenvolvemento da sensibilidade artística adecuado á etapa educativa.
- Manifestar un pensamento de ideas divergente. 84.- Ser creativo.
- Mostrar unha actitude aberta cara á diversidade de obras e de alternativas estéticas.
- Manter unha actitude crítica e selectiva das distintas obras artísticas.
- Valora o intercambio de ideas e experiencias como método de traballo.
- Ser capaz de destacar a capacidade de coñecer e valorar as propias posibilidades creativas e o desexo de culturalas.

7. SISTEMA DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

A cualificación realizarase de xeito ponderado entre os indicadores de contidos, que equivalerán a un 80% da nota, e os indicadores de competencias que supoñerán un 20% da nota, moi especialmente as competencias cultural e artística, e lingüística.

Unha vez avaliados os distintos criterios, a nota resultante da Unidade Didáctica rexistrase, para realizar posteriormente a avaliación trimestral.

Desta táboa de indicadores despréndese que o sistema de cualificación será amplo, avaliándose deste xeito tanto a actitude cara a materia como outros aspectos, a saber, interese, adaptación e participación nas actividades de clase, como o grado de consecución dos obxectivos, contidos e competencias básicas do área que reflectan as probas obxectivas e os traballos que se realicen, sempre en consonancia cos criterios de avaliación establecidos para cada curso.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

A cualificación será positiva cando dos resultados da avaliación continua infírase que @alumn@ alcanzou todos e cada un dos contidos mínimos establecidos na programación do área e que son os aplicados de xeito xeral a todos @s alumn@s.

Considérase requisito imprescindible a realización de traballos e tarefas suscitadas pol@ profesor/a ao longo e ao final do curso. A non execución dos mesmos nos prazos acordados supoñerá unha avaliación negativa no área e a non-superación da mesma. Esta cualificación será establecida de xeito trimestral, segundo o calendario que estableza o Centro. Para a cualificación final de todo o curso, non só se considerará a nota media das tres avaliacións, senón tamén o progreso ao longo do curso escolar.

As cualificacións trimestrais serán formuladas mediante unha cualificación cualitativa e outra numérica dun a dez sen empregar decimais

- Insuficiente: de 1 a 4.
- Suficiente: 5.
- Ben: 6.
- Notable: 7 e 8.
- Sobresáinte: 9 e 10.

En todos os casos, haberá que obter polo menos a cualificación de 5 para aprobar a asignatura. Unha vez que temos establecido o noso sistema de indicadores, traballáremos e avaliaremos varias veces ao longo do curso en distintas Unidades Didácticas, polo que a recuperación quedará incluída dentro deste proceso, dando sentido ao proceso de Avaliación Continua. Si aínda así fose necesario realizar probas específicas, estas faríanse co seguinte procedemento:

Recuperación trimestral

As actividades de recuperación asociaranse aos contidos mínimos de cada unha das avaliacións realizadas ao longo de todo o proceso pedagóxico, e serán dirixidas a aqueles alumnos que obteñan a cualificación de insuficiente na asignatura de música tras cualificar o proceso sumativo ou final de cada avaliación.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Procedementos de avaliación:

1. A estes alumnos propoñeráselles un plan de traballo individualizado, tendo en conta as actividades de reforzo naqueles aspectos non superados das Unidades Didácticas. Este plan consistirá en realizar novamente os exercicios non superados propostos para a avaliación.
2. Unha proba escrita sobre os contidos mínimos de cada unidade didáctica, e que se realizará nas primeiras semanas de comezo de trimestre.
3. Unha proba práctica de comentario e análise musical dalgunhas das obras traballadas durante a avaliación.

Os criterios de cualificación serán os que seguen:

- Corrección do plan de traballo individualizado: 20 %.
- Proba escrita: 40%.
- Proba práctica: 40%.

Naqueles casos nos que se cualifique positivamente estas actividades, entenderase que devandit@s alumn@s superaron as avaliacións. Si estes alumnos, aínda así, estivesen suspensos a final de curso, poderíase realizar unha proba extraordinaria de fin de curso, si estímase oportuno.

Proba extraordinaria de fin de curso

A esta proba deberán acceder @s alumn@s que non superen polo menos una das avaliacións trimestrais así como aqueles alumnos que perdan o dereito a avaliación continua por un número excesivo de faltas de asistencia, e será similar á proba de setembro.

Proba extraordinaria no mes de Setembro

A proba extraordinaria no mes de Setembro terá que ser realizada por aqueles alumnos que obteñan a cualificación de insuficiente unha vez concluído o proceso ordinario de avaliación. Esta constará dunha proba escrita e outra relacionada coa práctica instrumental.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Esta proba de Setembro constará de:

1. Unha proba escrita sobre os contidos mínimos de cada unidade didáctica, e que se realizará nas primeiras semanas de comezo de trimestre.
2. Unha proba práctica de comentario e análise musical dalgúns das obras traballadas durante o curso e cuxo listado coñecerá @ alumn@ previamente.

Os criterios de cualificación serán os seguintes:

- Proba escrita: 50 %
- Proba práctica: 50 %

A proba extraordinaria de Setembro terá lugar nas datas que determine o Centro docente. Os resultados da avaliación expresaranse nos termos que determina a normativa básica.

A recuperación de alumnos coa materia pendente realizaraa @ profesor/a da mesma, mediante o seguimento de traballos individuais correspondentes aos contidos da programación propostos para cada trimestre, así como a realización dunha proba similar á mencionada como proba de Setembro.

A continuación aparece a relación en forma de táboa dos Indicadores de Contido que se utilizarán para o seguimento e valoración de todos e cada un dos Criterios de Avaliación. Así mesmo relaciónase o criterio de cualificación ou ponderación de cada un deles, expresado en tanto por cento.

Criterios de avaliación:

1.-Recoñecer a forma dunha obra, a súa correspondencia ou non cunha forma tipo, a partir da audición da mesma, saber explicala coa terminoloxía precisa, con ou sen partitura.

> Indicadores de contido: 16, 17, 18, 20, 21.

> **Criterio de cualificación: 15%.**

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

2.- Distinguir na audición dunha obra as diferentes voces e/ou instrumentos.

- > Indicadores de contido: 1- 6, 9, 10, 13, 14.
- > **Criterio de cualificación: 15%.**

3.-Recoñecer a textura dunha obra ou fragmento escoitado, explicando as súas características dun modo claro e conciso, utilizando ou non a partitura.

- > Indicadores de contido: 11-13.
- > **Criterio de cualificación: 10%.**

4.-Identificar procesos de tensión e destensión, así como o punto culminante, nunha obra previamente escoitada, determinando os procedementos utilizados.

- > Indicadores de contido: 7, 8, 19.
- > **Criterio de cualificación: 5%.**

5.-Escoitar obras de características ou estilos diversos e recoñecer as diferenzas e/ou relacións entre elas, utilizando posteriormente si deséxase a partitura.

- > Indicadores de contido: 22-25, 28-30, 32-34, 38-44.
- > **Criterio de cualificación: 20%.**

6.-Comparar versións distintas da mesma obra, explicar as diferenzas e valoralas.

- > Indicadores de contido: 15.
- > **Criterio de cualificación: 10%.**

7.-Comentar oralmente ou por escrito a relación entre música e texto en obras de diferentes épocas e estilos.

- > Indicadores de contido: 37.
- > **Criterio de cualificación: 5%.**

8.-Recoñecer aquelas características dunha obra musical que permiten encadrala música en pura, descritiva ou programática.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

> Indicadores de contido: 45-49.

> **Criterio de cualificación: 10%**

9.-Realizar a crítica un informe dun concerto ou dunha audición, complementando o escoitado e o traballado en clase con achegas persoais e documentación buscada polo propio alumnado.

> Indicadores de contido: 8, 14, 26, 27, 31, 35, 50.

> **Criterio de cualificación: 10%.**

c) METODOLOXÍA

8.1 Principios metodolóxicos

No proceso de ensino-aprendizaxe xogan un papel importante tanto os criterios metodolóxicos, que guían a intervención educativa, como as medidas organizativas e estruturais que permiten a utilización adecuada dos recursos dos que dispón o Centro.

As liñas metodolóxicas que deben orientar a intervención educativa pódense sintetizar e concretar da seguinte forma:

- a) Partirase do nivel de desenvolvemento d@ alumn@/a, para construír a partir de aí, outras aprendizaxes que favorezan e melloren o seu rendemento.
- b) A metodoloxía adaptarase ás características de cada alumno e alumna, atendendo á súa diversidade, favorecerá a capacidade d@s alumn@s para aprender por si mesmos e para traballar en equipo, e atenderá aos diferentes ritmos de aprendizaxe.
- c) A organización docente deberá atender ás necesidades, aptitudes e intereses que demanden @s alumn@s segundo se vaian detectando no proceso de ensino-aprendizaxe.
- d) A agrupación de alumnos na aula poderá ser variable e flexible, en función das actividades que se vaian a realizar na aula, sen desprezar por iso o traballo persoal e individualizado.
- e) Darase prioridade á comprensión dos contidos fronte á aprendizaxe puramente mecánica ou memorística.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- f) Propiciaranse as oportunidades para que @s alumn@s poidan poñer en práctica os novos coñecementos, de modo que poidan comprobar a utilidade do que aprenderon, e saiban aplicalo noutros contextos á súa vida cotiá.
- g) A actividade educativa procurará dar unha formación personalizada, fomentará a participación d@s alumn@s, asegurará unha efectiva igualdade entre o alumnado, e promoverá a relación coa contorna.
- h) Se fomentará, de acordo coas competencias básicas, a reflexión persoal sobre o realizado e a elaboración de conclusións con respecto ao que se aprendeu; desta forma, @s alumn@s analizarán o seu progreso respecto de os seus coñecementos.

Podemos establecer unha serie de criterios que guíen esta análise:

- > Concordancia entre os obxectivos propostos e aqueles enunciados no Proxecto Curricular.
- > Coherencia dos contidos propostos cos obxectivos.
- > Secuenciación progresiva dos contidos cunha adecuada correspondencia ao nivel educativo.
- > Variedade de actividades, de diferente tipoloxía, para atender ás diferenzas individuais.
- > Claridade na exposición e riqueza gráfica.
- > Outros recursos que poidan facilitar a actividade educativa (material complementario en distintos soportes: documentos fotocopiados, audiovisuais, CDs con recursos didácticos).
- > Adecuación a los criterios de avaliación y al contexto educativo del centro.

8.2 Organización de espazos e tempos.

Toda intervención educativa ha de ter en conta os coñecementos previos d@s alumn@s e o seu interese por saber e aprender; só así, conseguiranse aprendizaxes funcionales, grazas aos cales poderán traducir os contidos á súa propia linguaxe, utilízalos noutras áreas e aproveitar o apreso para seguir aprendendo: en definitiva, adquirir as competencias básicas necesarias para completar esta etapa.

Para desenvolver as competencias básicas, a metodoloxía docente concretarase a través dos distintos tipos de actividades e dos diferentes xeitos de presentar os contidos en cada unidade

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

didáctica. Consideramos estes medios son o mellor elemento para despertar o interese sobre un tema, motivar, contextualizar un contido e transferir a súa aprendizaxe a outros ámbitos.

O expresado anteriormente traducirase na aula desenvolvendo as unidades de acordo co seguinte esquema de traballo:

- Introducción á unidade de traballo a fin de motivar a@s alumn@s/as. Exposición por parte d@ profesor/a dos contidos que se van traballar, co fin de proporcionar unha visión global da unidade que axude a@s alumn@s a familiarizarse co tema a tratar.

-Análise dos coñecementos previos d@s alumn@s/as. A través das actividades iniciais e do esquema xeral de cada unidade, @ profesor/a realizará unha avaliación preliminar dos coñecementos de partida d@s alumn@s. Desta forma o alumnado entrará en contacto co tema e @ docente identificará os coñecementos previos que posúe o grupo de alumnos, co que poderá introducir as modificacións necesarias para atender as diferenzas e, sobre todo, para previlas.

-Exposición de contidos e desenvolvemento da unidade. @ profesor/a desenvolverá os contidos esenciais da unidade didáctica, mantendo o interese e fomentando a participación do alumnado. Cando o estime oportuno, e en función dos intereses, demandas, necesidades e expectativas d@s alumn@s, poderá organizar o tratamento de determinados contidos de forma agrupada, ou reestruturalos, de maneira que lles facilite a realización de aprendizaxes significativas.

-Traballo individual d@s alumn@s/as desenvolvendo as actividades propostas. @s alumn@s realizarán distintos tipos de actividades, para asimilar e reforzar o apreso. Estas actividades sucédense no desenvolvemento dos contidos, afianzando os conceptos principais e a xeneralización dos mesmos. Todo iso realizado baixo a supervisión persoal d@ ensinate, que analizará as dificultades e orientará e proporcionará as axudas necesarias.

-Traballo en pequenos grupos para fomentar o traballo cooperativo. @s alumn@s levarán a cabo actividades en pequenos grupos para desenvolver un traballo cooperativo que lles servirá tamén para mellorar a iniciativa e a investigación. A continuación, pódense comentar as liñas de investigación, as dificultades, os erros atopados, mediante unha discusión de clase moderada pol@

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

profesor/a e consesente nunha posta en común dos grupos. Con este tipo de actividades estaremos fomentando competencias básicas propias da etapa.

-Variedade de instrumentos didácticos. A presenza de distintos formatos (libro d@ alumn@ e CD; textos e música; cadros, gráficas, esquemas, etc.) no proceso de ensino-aprendizaxe contribúe a desenvolver as capacidades e as competencias básicas d@s alumn@s, así como a enriquecer a súa experiencia de aprendizaxe.

-Desenvolvemento da expresión musical. Presentación de diferentes directrices que se empregan no estudo da Música, para que @s alumn@s desenvolvan a expresión instrumental, vocal e corporal con axuda de exemplos musicais e diferentes niveis de dificultade. Traballarase as normas básicas da interpretación en grupo, as habilidades técnicas necesarias, os elementos fundamentais da composición e o recoñecemento dos exemplos máis significativos do repertorio.

-Resumo e síntese dos contidos da unidade. Ao finalizar cada lección intentarase vincular os contidos estudados na unidade (mediante un cadro resumen) cos conceptos principais e a relación entre eles; desta forma, se sintetizarán as principais ideas expostas e repasarase o que @s alumn@s comprenderon.

ORIENTACIÓNS ESPECÍFICAS PARA A MATERIA

A explicación e estudo dos contidos teóricos, xunto coa práctica da audición e a análise de partituras constitúen o eixe en torno ao cal virará todo o proceso de ensino-aprendizaxe, tal e como require a materia de Análise musical I. Todo iso permitirá a@ alumn@/ a adquirir os elementos imprescindibles para a comprensión e asimilación da música como arte e como linguaxe.

Para a práctica da audición:

- > Terase en conta o modelo de audición activa proposta pola pedagogía moderna de Jos Wuytack. Traballarase con musicogramas e audiogramas melódicos, rítmicos e tímbricos. @s alumn@s/as aprenderán a seguir e elaborar os seus propios audiogramas e instrumentos como medio para exteriorizar o seu mundo sonoro.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

> Para o desenvolvemento auditivo, é digno de mención Edgard Willens quen introduce unha dimensión psicolóxica na educación musical. Só a música pode musicalizar a@alumn@, sendo o mestre un mero guía, un intermediario no proceso de musicalización entre a música e o neno: o sentido rítmico é innato nas persoas de forma natural, así como as melodías están gravadas nas persoas como resultado da música que escoita desde o seu nacemento. A este respecto desenvolve un exhaustivo traballo pedagóxico reunindo coleccións de materiais sonoros e experiencias de discriminación auditiva para investigar o universo sonoro.

8.3 Materiais e recursos didácticos

Consideraremos materiais e recursos todos aqueles medios que axudan ao profesorado a dar resposta aos problemas concretos que se lle suscitan nas diferentes fases dos procesos de planificación, execución e avaliación.

Ambientais

Dependendo da actividade e tal como vén reflectido no desenvolvemento das actividades didácticas, utilizaremos:

Aula específica de música: si é posible, ampla, luminosa e cunhas boas condicións acústicas, especialmente de illamento e reverberación. Biblioteca.

Materiais para a aula

Mobiliario: Estanterías e armarios, cadeiras, mesas, atriles plegables, pizarra pautada. Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC): Video-proyector, ordenador portátil, dvd, equipo de

música HI-FI. Instrumentos musicais: material Orff de láminas e pequena percusión, fruta, piano eléctrico, guitarra.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Profesor/a

Neste apartado incluímos ademais do anteriormente devandito para a aula:

Bibliografía: teorías da música, atlas da música, partituras instrumentais e vocais, libros de texto e todos os libros con contidos adecuados á materia.

Programas informáticos: Finale, Sibelius, Music estafe, Cubase. Revistas dixitais por exemplo: <http://mundoclasico.com>

Páxinas webs por exemplo: Metodoloxías: <http://www.aulamusical.com/>

Partituras e musicogramas:

http://www.aulodia.com/rincon_didactico.htm.: Vídeos de danzas:

<http://memory.loc.gov/ammem/dihtml/divideos.html> Instrumentos da

Idade Media: <http://www.instrumentsmedievoux.org/> Sobre a obra de

Bach: <http://jan.ucc.nau.edu/tas3/wtc/wtc.html>

Videos musicais de todo tipo : <http://www.youtube.com/> Medios

audiovisuais: cd's necesarios para as audicións **correspondentes, cintas de video e dvd necesarios** para o desenvolvemento das unidades didácticas.

Alumnado

Todo o mencionado para a aula tanto en mobiliario, como en TIC, e en bibliografía; ao cal engadimos: - Apuntes de clase, caderno de actividades, material fotocopiado, frauta doce, instrumental Orff, fontes bibliográficas (biblioteca), caderno pautado e material de papelería.

Videos musicais de todo tipo : <http://é.youtube.com/>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

9. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Os intereses d@s alumn@s, a súa motivación, o nivel de partida e ata as súas aptitudes, diferéncianse progresivamente ao longo desta etapa. Cada alumno e alumna posúe unha serie de peculiaridades que o diferencia do resto dos seus compañeiros, xa que non todos eles van aprender ao mesmo ritmo, ou van ter as mesmas capacidades e intereses. A educación debe permitir e facilitar desenvolvementos educativos distintos, que se correspondan con eses intereses e e con esas aptitudes. O obxectivo último desta opción educativa é conseguir que @ alumn@ ou alumna alcance os obxectivos xerais da etapa e que finalmente obteña o título de Bacharelato da modalidade elixida. Polo tanto, a educación organizarase atendendo á diversidade do alumnado. As medidas de atención á diversidade nesta etapa estarán orientadas a responder ás necesidades educativas concretas do alumnado e á consecución das competencias básicas e os obxectivos do Bacharelato.

Entre as medidas propostas contempláranse as adaptacións non significativas do currículo, os agrupamentos flexibles, os desdoblamentos de grupos, a oferta de materias optativas, programas de reforzo, e programas de tratamento personalizado para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

Un dos obxectivos principais para ofrecer un ensino de calidade é coñecer a propia realidade d@s alumn@s, a súa contorna e as súas propias capacidades, aspiracións e intereses. Neste apartado o equipo de profesor@s do centro reflexionará sobre as características máis relevantes dos seus alumnos, deducindo cales son as súas necesidades formativas e valorará o tipo de atención que vai ofrecer, tendo en conta os recursos humanos e materiais de que dispoñen. Algunhas das cuestións que se poden ter en conta nesta análise son:

En relación coas *características d@s alumn@s*: Historial académico d@s [alumn@s](#). Contorna social, cultural e familiar. Os seus intereses e motivacións. Dificultades máis frecuentes no grupo, alumn@s con dificultades específicas. Aspectos educativos que convirá priorizar.

En relación coa organización dos *recursos humanos*: Profesor@s especialistas dispoñibles. Horario de dedicación. Outros profesionais, internos ou externos, que poidan colaborar.

En relación coa organización dos *recursos materiais*: Requisitos mínimos de espazos e instalacións. Recursos materiais do centro e da contorna que poden resultar útiles para o proceso de ensino- aprendizaxe.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

MATERIAS OPTATIVAS

Teñen como finalidade flexibilizar e adaptar o currículo ás diversas necesidades e intereses do alumnado. Con iso preténdese conseguir os seguintes obxectivos:- Conectar cos intereses e a motivación d@s alumn@s, facéndolles partícipes do seu futuro itinerario académico.- Favorecer as aprendizaxes globalizadas e funcionais en relación con outros ámbitos.- Ampliar a oferta educativa e as posibles vías de orientación.- Facilitar a transición á vida activa e adulta.

ADAPTACIÓN CURRICULAR

Trata de adecuar o currículo a un determinado grupo de alumnos ou a un alumno determinado. O grao desas modificacións determinará as características da adaptación, diferenciando entre adaptacións curriculares significativas e adaptacións curriculares non significativas.

Son significativas aquelas que eliminan contidos esenciais, así como obxectivos xerais que se consideran básicos nas diferentes áreas curriculares. Este tipo son moi pouco frecuentes na etapa do Bacharelato.

Son non significativas aqueles cambios que o profesorado introduce no seu ensino para dar resposta á existencia de diferenzas individuais ou dificultades de aprendizaxe transitorias no alumnado. Este tipo será o adecuado para esta etapa.

As adaptacións de acceso ao currículo considéranse non significativas, e son aqueles cambios materiais ou de comunicación que facilitan a@s alumn@s con necesidades educativas especiais desenvolver o currículo ordinario adaptado.

NIVEIS DE ACTUACIÓN NA ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Un suposto fundamental da educación é atender ás necesidades educativas de todos @s alumn@s, pero estes alumnos teñen distinta formación, distintos intereses e distintas necesidades.

Por iso, a atención á diversidade debe converterse nun aspecto característico da práctica docente diaria.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

A atención á diversidade podémola contemplar desde dous niveis: na programación de aula e na metodoloxía.

A programación de aula ha de ter en conta tamén que non todos @s alumn@s adquiren ao mesmo tempo e coa mesma intensidade os contidos tratados. Por iso, debe estar deseñada de modo que asegure un nivel mínimo para todos @s alumn@s ao finalizar a etapa, dando oportunidades para recuperar os coñecementos non adquiridos.

A programación de aula debe ter en conta aqueles contidos nos cales @s alumn@s conseguen rendementos diferentes. Aínda que a práctica e a utilización de estratexias deben desempeñar un papel importante no traballo de todos @s alumn@s, o tipo de actividade concreta que se realice e os métodos que se utilicen variarán necesariamente de acordo cos diferentes grupos de alumnos; e o grado de complexidade e a profundidade da comprensión que se alcance non serán iguais en todos os grupos.

A atención á diversidade, desde o punto de vista metodolóxico, debe estar presente en todo o proceso de aprendizaxe e levar ao profesor/a:

- Detectar os coñecementos previos d@s alumn@s ao empezar cada unidade. A@s alumn@s nos que se detecte unha lagoa nos seus coñecementos, débeseles propoñer un ensino compensatoria, na que debe desempeñar un papel importante o traballo en situacións concretas.

- Procurar que os contidos novos que se ensinan conecten cos coñecementos previos e sexan adecuados ao seu nivel cognitivo.

Identificar os distintos ritmos de aprendizaxe d@s alumn@s e establecer as adaptacións correspondentes.

- Intentar que a comprensión d@ alumn@ de cada contido sexa suficiente para unha adecuada aplicación e para enlazar cos contidos que se relacionan con el.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Remitímonos ó exposto no apartado de homónimo epígrafe referido no índice.

11. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR A PRÁCTICA DOCENTE E O PROCESO DE ENSINO

A avaliación ha de vir marcada polos tres momentos, citados anteriormente, que definen o proceso continuo de ensino-aprendizaxe:

1) **Avaliación inicial:** Realízase ao comezo deste proceso coa fin de obter información sobre a situación de cada alumno e alumna, e para detectar a presenza de erros conceptuais que actúen como obstáculos para a aprendizaxe posterior. Isto conlevará unha atención ás súas diferenzas e unha metodoloxía adecuada para cada caso.

2) **Avaliación formativa:** Tipo de avaliación que pretende regular, orientar e corrixir o proceso educativo, ao proporcionar unha información constante que permitirá mellorar tanto os procesos como os resultados da intervención educativa. Parece a máis apropiada para ter unha visión das dificultades e dos procesos que se van obtendo en cada caso. Coa información dispoñible valórase si se avanza adecuadamente cara á consecución dos obxectivos suscitados. Se nalgún momento se detectan dificultades no proceso, tratarase de procurar as súas causas e, en consecuencia, adaptar as actividades de ensino-aprendizaxe.

3) **Avaliación sumativa:** Trátase de valorar os resultados finais de aprendizaxe e comprobar si @s alumn@s e alumnas adquiriron os contidos e competencias básicas que lles permitirán seguir aprendendo cando se enfronten a contidos máis complexos.

A avaliación do proceso de aprendizaxe d@s alumn@s será continua e diferenciada segundo as distintas materias do currículo.

Nese proceso de avaliación continua, cando o progreso dun alumno ou alumna non sexa o adecuado, estableceranse medidas de reforzo educativo. Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, axiña que como se detecten as dificultades, e estarán dirixidas a garantir a adquisición das aprendizaxes imprescindibles para continuar o proceso educativo.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Ao avaliar deste xeito reflexionamos tamén sobre a práctica educativa. Cada profesor/a suscitará os correctores adecuados, individuais e grupais, para mellorar o proceso de ensino-aprendizaxe.

Ademais, @s profesor@s avaliarán tanto as aprendizaxes d@s alumn@s como os procesos de ensino, así como a súa propia práctica docente; esta última constitúe unha das estratexias de formación máis potentes que existen para a mellora da calidade do proceso de ensino-aprendizaxe, permitindo as correccións oportunas no seu labor didáctico.

12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

O currículo oficial reconece a importancia de promover o desenvolvemento de novas actitudes e valores. Por iso, contén un conxunto de ensinanzas que, integradas no propio programa das áreas, atrávesano ou imprégnano. Reciben a denominación xenérica de ensinanzas comúns ou transversais.

Este documento amosa a integración das ensinanzas transversais nos obxectivos, nas competencias, nos diferentes bloques de contido e nos criterios de avaliación que se poderían plasmar na área de Música desta maneira:

Educación para a saúde

- Coñecemento do funcionamento correcto do aparello auditivo e tamén do fonador.
- Desenvolvemento de hábitos preventivos para coidar a saúde vocal e auditiva: contaminación sonora, conciencia dos efectos que produce o tabaco.
- Valoración do corpo e interese pola práctica de exercicio físico e a adopción de hábitos de hixiene corporal.
- Interese por recibir información sobre os diversos aspectos relacionados coa sexualidade: diferentes tipos de voz, cambio de voz na puberdade.
- Interese pola distribución equilibrada do tempo de traballo e de ocio.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Educación moral e cívica

- Actitude receptora e tolerante nas relacións a nivel individual e nas actividades en grupo.
- Valoración positiva da existencia de diferenzas entre as persoas e aceptación da pluralidade no seo da sociedade e en relación a outras sociedades e culturas diferentes á nosa.
- Interese polos mecanismos que regulan o funcionamento do grupo, en particular os dereitos e deberes de cada un.
- Análise crítica dos valores culturais e estéticos da nosa sociedade.
- Interese por coñecer e conservar o patrimonio cultural da nosa sociedade e das outras culturas.
- Actitude crítica diante de calquera tipo de discriminación individual ou social por razóns de raza, crenzas, sexo ou outras diferenzas individuais ou sociais.

Educación para a paz

- Tolerancia e respecto por todo tipo de diferenzas individuais, tanto de tipo físico como psíquico: axuda e cooperación nas actividades de aprendizaxe e interpretación musical.
- Respecto polas propostas, opinións e accións dos demais.
- Recoñecemento do diálogo como medio para a resolución de conflitos.

Educación para a igualdade entre sexos

- Toma de conciencia dos fenómenos de discriminación sexista, en particular na linguaxe, nas discusións en grupo e nas actividades musicais.
- Sensibilización polo reparto educativo de responsabilidades e o intercambio de roles entre todos os membros do grupo.

Educación ambiental

- Sensibilización sonora e rexeitamento do barullo; identificación dos problemas que afectan á conservación do medio ambiente. A contaminación sonora do contorno: causas e posibles solucións.

Educación para o consumo

- Valoración crítica do uso indiscriminado da música: reflexión sobre os excesos de produción sonora, especialmente do problema do barullo. Contribución a crear ambientes gratos e sosegados.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- Valoración crítica dos medios de comunicación de masas: reflexión sobre os usos sociais da música, consumir en función das necesidades reais, educación do gusto persoal e desenvolvemento dos criterios de selección.
- Valoración e coidado dos obxectos propios e alleos: os instrumentos musicais.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

HISTORIA DA MÚSICA E DA DANZA

1. INTRODUCCIÓN

Contextualización. Características do alumnado.

A materia de Historia da Música e da Danza, que se programa a continuación, enmárcase dentro do Bacharelato de Artes na modalidade de Artes Escénicas, Música e Danza, en segundo curso, e diríxese a un alumnado procedente de diferentes centros da Comunidade Autónoma de Galicia, xa que é un dos poucos centros da devandita comunidade que imparte este Bacharelato, polo que o noso acolle alumn@s de diversa procedencia. Ademais, o alumnado que realiza esta modalidade de Bacharelato ten como característica fundamental a gran diversidade de niveis e intereses, pois van desde alumnos cun nivel de música correspondente a Grao Profesional de Conservatorio (que mesmo en bastantes casos optan pola convalidación), ata alumnos que cursaron as materias de Música de ESO (no mellor dos casos, tres cursos) e 1º de Bacharelato, pasando por alumnos con afección musical desenvolta en escolas e academias. Esta gran diversidade vai condicionar a programación e o desenvolvemento da materia.

Contexto legislativo

Esta programación de Historia da Música e da Danza, materia do Bacharelato de Artes na modalidade de Artes Escénicas, Música e Danza, fundaméntase nas prescricións contidas no Real Decreto 1467/2007 do 2 de Novembro polo que se establece e ordena o currículo de Bacharelato, así como no Decreto 86/2015 do 25 de xuño (DOG).

Prioridades establecidas no proxecto educativo

Os criterios pedagóxicos que sustentan esta programación son os seguintes:

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

- O alumno é o centro da aprendizaxe.

Ser o centro significa que o alumno non é un suxeito pasivo. Ao contrario: debe manter unha postura activa. Para conseguir este obxectivo é fundamental o traballo do profesorado, que na medida do posible ten que contribuír a que todos os alumnos aprendan, adaptándose ás súas distintas capacidades. Haberá que convencer, pois, ao alumnado da importancia da súa función activa na aula e motivalo para conseguila.

- Priorización do proceso de aprendizaxe.

Fronte a calquera outra consideración, o proceso aprendizaxe-ensino sitúase no centro do labor docente. Isto implica valorar o papel do profesorado como dinamizador do proceso e considerar o erro como paso intermedio no mesmo.

- A aprendizaxe ha de ser global.

O alumno non debe acumular conceptos desligados entre si, senón que é función do profesorado e dos materiais didácticos mostrar ao alumnado a interdisciplinariedad de todos os coñecementos e a súa aplicación na práctica da vida.

- Concepción constructivista da aprendizaxe.

A globalización e a progresiva perfección dos coñecementos adquiridos xustifican un modelo no que o esencial é partir daquilo que o alumno xa coñece. A construción do coñecemento dos alumnos e alumnas implica que se recoñezan como responsables do seu proxecto de aprendizaxe.

A incorporación de competencias básicas na nosa programación vai permitir poñer o acento naquelas aprendizaxes que se consideran imprescindibles, desde unha formulación integradora e orientada á dos saberes adquiridos. A adquisición destas competencias básicas, que debe desenvolver un alumno ou unha alumna ao finalizar, primeiro o ensino obrigatorio, e posteriormente o bacharelato, capacitaranlle para poder lograr a súa realización persoal, exercer a

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

ciudadanía activa, incorporarse á vida adulta de maneira satisfactoria e ser capaz de desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

A inclusión das competencias básicas no currículo ten varias finalidades. En primeiro lugar, integrar as diferentes aprendizaxes, tanto os formais, relativos á Música, como os informais e non formais. En segundo lugar, permitir a todos os estudantes integrar as súas aprendizaxes, poñelos en relación con distintos tipos de contidos e utilízalos de maneira efectiva cando lles resulten necesarios en diferentes situacións e contextos. E, por último, orientar o ensino, ao permitir identificar os contidos e os criterios de avaliación que teñen carácter imprescindible e, en xeral, inspirar as distintas decisións relativas ao proceso de ensino e de aprendizaxe.

- Características das materias

A Historia da Música e da Danza proporciona unha visión global do lugar que ocupan a música e a danza na historia da arte e da súa achega á historia da humanidade e dota aos alumnos e alumnas de fundamentos de comprensión, análise, e valoración das creacións así como de criterios para establecer xuízos estéticos propios sobre as mesmas.

Os coñecementos adquiridos permitiranlle comprender a evolución da música e da danza, establecer asociacións con outras manifestacións artísticas das sociedades onde se produciron, situar temporalmente as obras e finalmente construír argumentacións fundadas na análise e a de valoración das mesmas.

Esta materia contribúe a desenvolver as capacidades recollidas nos obxectivos h) coñecer e valorar críticamente a realidade do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución e l) valorar o patrimonio artístico e desenvolver a sensibilidade artística. Así mesmo contribúe, como o resto de materias, ao desenvolvemento doutras capacidades recollidas os obxectivos a), b), c), e), f), i) e j).

A través desta materia o alumnado desenvolve os coñecementos propios das competencias artística e cultural e social e cidadá. Ademais hai unha mellora no tratamento da información e a competencia dixital, no nivel de autonomía e a capacidade de emprender, a comunicación lingüística e a competencia emocional.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Esta materia contribúe a desenvolver comportamentos favorables á relación, cooperación, solidariedade, non discriminación, participación e axuda; a promover prácticas eficaces de planificación, traballo en equipo, apertura, flexibilidade, pensamento creativo, esforzo e rigor no traballo, estima e respecto polas producións das diferentes culturas.

A programación didáctica organízase ao redor de nove bloques temáticos. O bloque inicial, “Percepción, análise e documentación” ten un carácter transversal. Os oito restantes describen o máis significativo do mundo musical e dancístico respectando a secuencia lineal dos períodos históricos, sen que isto limite a creatividade dos Departamentos de coordinación didáctica de buscar alternativas desde criterios diferentes de ordenación.

A metodoloxía debe favorecer a práctica habitual de escoitar, visionar ou presenciar espectáculos musicais ou de danza de obras representativas dos períodos históricos e o uso de fontes de información acerca das características estilísticas e as correntes estéticas dos contextos nos que se desenvolveron.

2. COMPETENCIAS

CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE HISTORIA DA MÚSICA E DA DANZA Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS BÁSICAS

O carácter integrador da Música, fai que a súa aprendizaxe contribúa á adquisición das seguintes competencias básicas:

COMPETENCIA CULTURAL E ARTÍSTICA

A materia de Historia da música e da danza contribúe de forma directa á adquisición da competencia cultural e artística en todos os aspectos que a configuran. Fomenta a capacidade de apreciar, comprender e valorar críticamente diferentes manifestacións culturais e musicais, a través de experiencias perceptivas e expresivas e do coñecemento de músicas de diferentes culturas, épocas e estilos. Pode potenciar así, actitudes abertas e respectuosas e ofrecer elementos para a elaboración de xuízos fundamentados respecto a as distintas manifestacións musicais,

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

establecendo conexións con outras linguaxes artísticas e cos contextos social e histórico aos que se circunscribe cada obra.

A orientación desta materia, na que a expresión xoga un papel importante, permite adquirir habilidades para expresar ideas, experiencias ou sentimentos de forma creativa e unha mellor comprensión do feito musical permite a súa consideración como fonte de pracer e enriquecemento persoal.

AUTONOMÍA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR

Colabora ao desenvolvemento da Competencia de autonomía e espírito emprendedor, mediante o traballo participativo e a habilidade para planificar e xestionar proxectos. Os traballos de investigación son un claro exemplo de actividade que require dunha planificación previa e da toma de decisións para obter os resultados desexados.

COMPETENCIA SOCIAL E CIDADÁ

A materia de Historia da música e da danza contribúe tamén á Competencia social e cidadá. A participación en actividades musicais de distinta índole, colabora na adquisición de habilidades para relacionarse cos demais. A participación en experiencias musicais colectivas dá a oportunidade de expresar ideas propias, valorar as dos demais e coordinar as propias accións coas dos outros integrantes do grupo responsabilizándose na consecución dun resultado.

A toma de contacto cunha ampla variedade de músicas, tanto do pasado como do presente, favorece a comprensión de diferentes culturas e da súa achega ao progreso da humanidade e con iso a valoración dos demais e os trazos da sociedade en que se vive.

TRATAMENTO DA INFORMACIÓN E COMPETENCIA DIXITAL

Esta materia tamén contribúe de maneira directa ao desenvolvemento do Tratamento da información e competencia dixital. O uso dos recursos tecnolóxicos no campo da música posibilita o coñecemento e dominio básico do «hardware» e o «software» musical, os distintos formatos de

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

son e de audio dixital ou as técnicas de tratamento e gravación do son relacionados, entre outros, coa produción de mensaxes musicais, audiovisuais e multimedia. Favorece, así mesmo, o seu aproveitamento como ferramenta para os procesos de autoaprendizaxe e a súa posible integración nas actividades de lecer.

Ademais, a obtención de información musical require de destrezas relacionadas co tratamento da información aínda que desde esta materia, merece especial consideración o uso de produtos musicais e a súa relación coa distribución e os dereitos de autor.

COMPETENCIA EMOCIONAL

A materia de Historia da música e da danza tamén contribúe ao desenvolvemento da Competencia emocional, potenciando capacidades e destrezas fundamentais para a aprendizaxe guiada e autónoma como a atención, a concentración e a memoria, á vez que desenvolve o sentido da orde e da análise. Por unha banda, a audición musical necesita unha escoita reiterada para chegar a coñecer unha obra, recoñecela, identificar os seus elementos e «apropiarse» da mesma.

COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA

Respecto a a Competencia en comunicación lingüística esta materia contribúe, do mesmo xeito que outras, a enriquecer os intercambios comunicativos e á adquisición e uso dun vocabulario musical básico. Tamén colabora á integración da linguaxe musical e a linguaxe verbal, e á valoración do enriquecemento que dita interacción xera.

3. OBXECTIVOS

- Obxectivos Xerais.

Facemos constar a continuación todos aqueles obxectivos xerais directamente relacionados coa nosa área ou materia:

1.- Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e polos dereitos humanos,

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

2.- Consolidar unha madurez persoal e social que lles permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico, e prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

3.- Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar críticamente as desigualdades existentes e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas con discapacidade.

4.- Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe, e como medio de desenvolvemento persoal.

5.- Dominar, tanto na súa expresión oral como escrita, a lingua castelá.

6.- Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

7.- Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e a comunicación.

8.- Coñecer e valorar críticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución, e participar de forma solidaria no desenvolvemento e mellora da súa contorna social.

9.- Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

10.- Comprender os elementos e procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e a tecnoloxía no cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente.

11.- Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

12.- Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

13.- Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

14.- Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

15.- Coñecer, valorar e respectar o patrimonio natural, cultural e histórico de Galicia, para participar de forma cooperativa e solidaria para o seu desenvolvemento e mellora.

- Obxectivos de Área/Materia.

Establecemos as seguinte secuenciación de Obxectivos incluíndo a súa relación coas Competencias. Aparecen entre paréntese os obxectivos xerais cos que están relacionados:

Obxetivos de Materia	Competencias					
	1	2	3	4	5	6
1.-Identifica, a través da audición ou visualización, as principais características estéticas e estilísticas das obras, localizándoas nos diversos períodos da Historia da música e da danza. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona: 2,4,5,7,8,12)						
2.-Coñece as principais características das diferentes etapas históricas tanto de Música como de Danza, dos seus creadores máis importantes, das súas obras, así como da súa importancia no transcurso da historia destas disciplinas artísticas. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona: 2,4,5,7,8,12)						
3.-Valorar a importancia da música e da danza como manifestación artística dunha sociedade, considerando a influencia de factores culturais, sociolóxicos e estéticos no proceso creativo e coñecendo as relacións coa literatura e as outras artes. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona (: 2,4,5,7,8,12)						

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

<p>4.-Desenvolver e ampliar a formación estética e un espírito crítico, adquirindo o hábito de escoitar ou presenciar actuacións de música e danza, tanto da tradición clásica coma doutras culturas ou das tendencias populares urbanas actuais, co fin de construír o pensamento. estética autónoma, aberta e flexible. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona: 2,4,5,7,8,12)</p>						
<p>5.-Explique oralmente ou por escrito cun léxico e unha terminoloxía adecuados, analizando entre outros aspectos as características estéticas e estilísticas dunha obra e as relacións co medio cultural na que foi creada, empregando para iso fontes bibliográficas e tecnoloxías da información e comunicación. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona: 2,4,5,7,8,12)</p>						
<p>6.-Coñecer e valorar o patrimonio artístico da música e da danza como parte integrante do patrimonio histórico e cultural, recoñecendo as importantes achegas realizadas desde España e en particular desde Galicia. (Obxectivo Xeral co que se relaciona: 15)</p>						
<p>7.-Impulsar a curiosidade polo coñecemento da pluralidade das manifestacións artísticas</p>						
<p>contemporáneas, fomentando neste os valores de comprensión e de respecto polas preferencias e os gustos persoais. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona: 2,4,5,8,12)</p>						
<p>8.-Comprender o proceso de creación musical e coreográfica distinguindo os axentes que inflúen directamente na súa difusión: intérpretes, instrumentos, gravacións, partituras, etc. (Obxectivos Xerais cos que se relaciona: 2,10)</p>						
Departamento de Música						

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

Lenda:

- a) Competencia en comunicación lingüística
- b) Tratamiento da información e competencia dixital
- c) Competencia social e cidadana
- d) Autonomía e espírito emprendedor
- e) Competencia emocional
- f) Competencia cultural e artística

4. CONTIDOS. UNIDADES DIDÁCTICAS.

Distribución de contidos en Unidades Didácticas

Establecemos a seguinte secuenciación de Contidos en termos de Unidades Didácticas incluíndo a súa relación cos Obxectivos de Materia:

Unidades	Objetivos Materia							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.-"A música e a danza na Idade Media"								
2.-"A música e la danza no Renacemento"								
3.-"A música e a danza no Barroco"								
4.-"A música e a danza no Clasicismo"								
5.-"A música vocal no Romanticismo"								
6.-"A música instrumental no Romanticismo"								
7.-"El ballet y la danza en los siglos XIX y XX"								

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

8.-"Primeira metade do s.XX: Impresionismo, Expresionismo e Nacionalismo musical español"								
9.-" Segunda metade do s. XX: as vangardas, o pop-rock e a música cinematográfica"								

Distribución temporal dos contidos.

1ª Avaluación: Unidades 1, 2, 3.

2ª Avaluación: Unidades 4, 5, 6.

3ª Avaluación: Unidades 8, 9.

(A unidade 7 distribúese nas unidades 6, 8 e 9, según o período que corresponda).

5. A AVALIACIÓN

- A Avaluación.

A avaliación é un dos elementos do proceso educativo de maior importancia, e require unha dedicación constante por parte do profesorado. As concepcións sobre que é, que hai que avaliar, como se debe facer e cando se ha de efectuar, son variadas e moi distintas segundo a concepción que teñan os profesores do ensino. No noso caso seguiremos as directrices da orde que regula e desenvolve o currículo de Bacharelato, segundo as cales a avaliación no bacharelato terá como

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

finalidade coñecer o nivel de competencia alcanzado polo alumnado nos obxectivos de cada unha das materias que constitúen o currículo destes ensinos e a súa madurez en relación cos obxectivos

do bacharelato, de modo que ao seu termo pódase incorporar á vida laboral ou proseguir outros estudos con garantía de éxito.

QUE É A AVALIACIÓN?

A avaliación pódese entender como un proceso continuo de recollida de información e de análise, que nos permite coñecer que aprendizaxe está a conseguirse, que variables inflúen na devandito aprendizaxe e cales son os obstáculos e dificultades que afectan negativamente a aprendizaxe.

Por tanto, podemos dicir que a avaliación implica a emisión dun xuízo de valor; comparativo, porque se fai con respecto a un referente, que son os criterios de avaliación; corrector, porque se fai co fin de mellorar aquilo que foi obxecto da avaliación; e continuo, porque require establecer tres momentos fundamentais no proceso: o comezo, o proceso e o final.

QUE HAI QUE AVALIAR?

O obxecto da avaliación non é único. Podería entenderse que o que hai que avaliar é o produto final, é dicir, a aprendizaxe lograda polo alumno ou a alumna ao longo dun período de tempo. Pero, tamén é de suma importancia avaliar a influencia de todas as posibles variables que poden influír no rendemento final, como a actitude e o traballo dos alumnos, o proceso de ensino que levou a cabo o profesor, os materiais didácticos empregados, etc.; todo iso adóitase englobar na chamada avaliación do proceso.

Dentro do concepto de avaliación do produto ou aprendizaxe, hai que ter presente que por obxecto de aprendizaxe hai que entender, todo coñecemento teórico e práctico, así como as capacidades competenciais que se ensinaron de forma explícita. De todo iso, dedúcese que haberá que empregar diferentes instrumentos e procedementos de avaliación que sexan pertinentes co que se quere avaliar, tanto para o produto (aprendizaxe) como para o proceso (ensino).

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

COMO SE DEBE FACER?

A avaliación da aprendizaxe ha de efectuarse mediante o uso de instrumentos e procedementos adecuados ao que se pretende medir ou observar. Os instrumentos e procedementos deben ser variados e orientadores.

Para a avaliación do proceso, precísase ser crítico e á vez reflexivo, cuestionando constantemente o que se fai, e procurando analizar os principais elementos que poden distorsionar o proceso educativo; desta forma poderemos identificar os problemas e tentar poñer remedio na medida das nosas posibilidades.

- Criterios de Avaliación Xerais.

A continuación incluímos os Criterios de Avaliación xerais desta programación xunto coa súa relación cos Obxectivos de Área ou Materia:

Criterios de Avaliación	Obxetivos Área/Materia							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.-Identificar, a través da audición ou do visionado, obras de diferentes épocas, estéticas ou estilísticas, e describir os seus rasgos máis característicos e a súa pertenza a un período histórico.								
2.-Situación cronoloxicamente unha obra, tras a súa escoita ou visionado, ou comparar obras de similares características, representativas dos principais estilos ou escolas, sinalando semellanzas e diferenzas entre elas.								

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

3.- Interrelacionar a historia da música e da danza, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade.								
4.-Identificar as circunstancias culturais ou sociolóxicas que podan incidir no desenvolvemento evolutivo das distintas épocas, estilos ou autores máis representativos da historia da música.								
5.-Expresar xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico a partir da audición ou visionado dunha obra determinada, considerando aspectos técnicos, expresivos e interpretativos, utilizando os coñecementos adquiridos e a terminoloxía apropiada.								
6.-Analizar textos relativos á música ou á danza.								
7.-Expoñer un traballo sinxelo que requira a búsqueda de información sobre algún aspecto determinado e relativo á música, a danza, a literatura ou á estética da arte de calquera época, actual ou pasada.								
8.-Explicar, a partir dun exemplo proposto, a través dunha análise ou comentario a utilización da música e da danza como soporte dun texto literario ou como medio de intensificación dramática en óperas, ballet, cine o teatro.								

6. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS DE APRENDIZAXE (INDICADORES):

Criterios de cualificación. Temporalización.

Consideramos que para realizar unha adecuada intervención educativa, é necesario expor unha avaliación ampla e aberta á realidade das tarefas de aula e das características do alumnado, con especial atención ao tratamento da diversidade.

Os **instrumentos de avaliación** defínense como aqueles documentos ou rexistros utilizados polo profesorado para a observación sistemática e o seguimento do proceso de aprendizaxe do alumnado. Desta forma a avaliación debe apoiarse na recollida de información. Por iso é necesario que o equipo de profesores determine as características esenciais dos procedementos de avaliación; entre elas subliñamos as seguintes:

1. Ser moi variados, de modo que permitan avaliar os distintos tipos de capacidades e contidos curriculares e contrastar datos da avaliación dos mesmos aprendizaxes obtidas a través dos seus distintos instrumentos.
2. Poder ser aplicados, algúns deles, tanto polo profesor como polos alumnos en situacións de autoavaliación e de coevaluación.
3. Dar información concreta do que se pretende avaliar, sen introducir variables que distorsionen os datos que se obteñan coa súa aplicación.
4. Utilizar distintos códigos (verbais, sexan orais ou escritos, gráficos, numéricos, audiovisuais, etc.) cando se trate de probas dirixidas ao alumnado, de modo que se adecuen ás distintas aptitudes e que o código non mediatice o contido que se pretende avaliar.
5. Ser aplicables en situacións máis ou menos estruturadas da actividade escolar.
6. Permitir avaliar a transferencia das aprendizaxes a contextos distintos daqueles nos que se adquiriron, comprobando así a súa funcionalidade e a adquisición das competencias básicas.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

A continuación enumeramos algúns dos **procedementos** e instrumentos que se poden empregar para avaliar o proceso de aprendizaxe e a **súa temporalización**:

- **Observación sistemática diaria**
 - Observación directa do traballo na aula.
 - Revisión dos cadernos de clase.
 - Rexistro anecdótico persoal para cada un dos alumnos.

- **Avaliar as exposicións orais dos alumnos, polo menos, unha vez por avaliación.**
 - Exposición de traballos individuais e/ou en grupo
 - Postas en común de traballos
 - Críticas musicais

- **Realizar probas específicas cada dúas ou tres unidades didácticas.**

Constarán de:

 - Exposición escrita dun tema.
 - Análise de audición.
 - Contestación de cuestións.

Indicadores de contidos e competencias.

Dentro deste apartado incluímos os indicadores que imos empregar para avaliar os contidos e as competencias dos nosos alumnos para esta programación didáctica, indicando os que consideramos como mínimos.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

UNIDADES DIDÁCTICAS (U.D.)

Indicadores de Contidos

U.D. 1: "A música e a danza na Idade Media"

1. Coñece a orixe e os antecedentes da música na Idade Media.
2. Indica as características da música vocal na Idade Media.
3. Diferencia entre a música vocal relixiosa e a profana da Idade Media.
4. Identifica a música instrumental e os bailes da Idade Media.
5. Sinala as principais características dos fragmentos musicais analizados.
6. Coñece e define os termos musicais relacionados coa música medieval.
7. Exemplifica cada movemento musical da Idade Media con autores e obras representativas.
8. Relaciona a música da Idade Media con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade.
9. Expressa xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico da audición ou visualización dunha obra do período estudado, empregando unha terminoloxía adecuada.
10. O Expón un traballo sinxelo que require a busca de información sobre algún aspecto específico e relacionado coa música e o baile da Idade Media.
11. Comenta textos relacionados coa música e a danza da Idade antiga e medieval.

U.D.2 : "A música e a danza no Renacemento"

12. Indica as características da música vocal renacentista.
13. Identifica as formas relixiosas, as escolas e compositores e a música civil da música vocal do século XVI.
14. Recoñecer a música instrumental e as danzas renacentistas.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

15. Sinala as principais características dos fragmentos musicais analizados.
16. Coñecer e definir os termos musicais relacionados coa música renacentista.
17. Exemplifica os movementos musicais do Renacemento con autores e obras representativas.
18. Coloca unha obra cronoloxicamente, despois de escoitar ou ver, ou comparar obras de características similares, representativas dos principais estilos ou escolas, indicando semellanzas e diferenzas.
19. Expresa xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico da audición ou visualización dunha obra do período estudado, empregando a terminoloxía adecuada.
20. Expone un traballo sinxelo que requira a búsqueda de información sobre algún aspecto determinado e relativo á música e a danza do século XVI.
21. Interrelaciona a música do Renacemento con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade.

U.D. 3: "A música e a danza no Barroco"

22. Indica as características da música e da danza barrocas.
23. Identifica as formas instrumentais do barroco.
24. Sinala as características da música relixiosa barroca.
25. Sinala as principais características dos fragmentos musicais analizados.
26. Coñecer e definir os termos musicais relacionados coa música barroca.
27. Exemplifica os estilos musicais barrocos con autores e obras representativas.
28. Relaciona a música barroca con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade.
29. Coloca unha obra cronoloxicamente, despois de escoitar ou ver, ou comparar obras de características similares, representativas dos principais estilos ou escolas, indicando semellanzas e diferenzas.
30. Expresa xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico da audición ou visualización dunha obra do período estudado, empregando a terminoloxía adecuada.
31. Expón un traballo sinxelo que require a busca de información sobre algún aspecto específico e relacionado coa música e a danza do Barroco.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

32. Coñece as características da ópera barroca e identifica os diferentes tipos de ópera neste momento.

U.D. 4: "A música no Clasicismo"

33. Coñece e explica os fundamentos da Ilustración.

34. Expón as características da música de teclado do Clasicismo.

35. Identificar a composición da orquestra clásica.

36. Expón as características da música sinfónica e da cámara de cámara do clasicismo.

37. Sinala as principais características dos fragmentos musicais analizados.

38. Coñece e define os termos musicais relacionados coa música do clasicismo.

39. Identificar os autores máis representativos da música do clasicismo e das súas principais obras.

40. Expresa xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico da audición ou visualización dunha obra do período estudado, empregando a terminoloxía adecuada.

41. Expón un traballo sinxelo que require a busca de información sobre algún aspecto específico e relacionado coa música e a danza do Clasicismo.

42. Coloca unha obra cronoloxicamente, despois de escoitar ou ver, ou comparar obras de características similares, representativas dos principais estilos ou escolas, indicando semellanzas e diferenzas.

43. Relaciona a música do clasicismo con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade.

44. Indica as características da ópera do Clasicismo.

U.D. 5: "A música vocal no Romanticismo"

45. Indica as características da ópera no século romántico.

46. Identifica as particularidades das óperas románticas de diferentes países.

47. Sinala as características do mentira romántica.

48. Indica as características da zarzuela española e identifica as distintas etapas do seu desenvolvemento.

49. Coñece e define os termos relacionados coa música vocal do Romanticismo.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

50. Relaciona a música do Romanticismo con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade.
51. Coloca unha obra cronoloxicamente, despois de escoitar ou ver, ou comparar obras de características similares, representativas dos principais estilos ou escolas, indicando semellanzas e diferenzas.
52. Expresa xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico da audición ou visualización dunha obra do período estudado, empregando a terminoloxía adecuada.
53. Expón un traballo sinxelo que require a busca de información sobre algún aspecto específico e relativo á música vocal do Romanticismo.
54. Identifica os autores máis representativos da música vocal do Romanticismo e as súas principais obras.
55. Sinala as principais características dos fragmentos musicais analizados.

U.D. 6: "A música instrumental no Romanticismo"

56. Indica as características da música instrumental no Romanticismo.
57. Indica as etapas e autores do Romanticismo.
58. Explique as formas sinfónicas e as pequenas formas do piano do Romanticismo.
59. Identifica os autores máis representativos da música instrumental romántica e as súas principais obras.
60. Coñece e define os termos relacionados coa música instrumental do Romanticismo.
61. Coloca unha obra cronoloxicamente, despois de escoitar ou ver, ou comparar obras de características similares, representativas dos principais estilos ou escolas, indicando semellanzas e diferenzas.
62. Relaciona a música do Romanticismo con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade.
63. Expresa xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico da audición ou visualización dunha obra do período estudado, empregando a terminoloxía adecuada.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

64. Expón un traballo sinxelo que require a busca de información sobre algún aspecto específico e relativo á música instrumental do Romanticismo.
65. Sinala as principais características dos fragmentos musicais analizados.

U.D. 7: "O ballet e a danza nos séculos XIX e XX"

66. Indica as características do ballet e da danza do século XIX.
67. Indica as características do ballet e da danza do século XX.
68. Sinala as principais características dos fragmentos de danza vistos e analizados.
69. Identifica as principais obras de danza dos séculos XIX e XX.
70. Analiza textos relativos á música ou á danza do Romanticismo.

U.D. 8: "Primeira metade do século XX: Impresionismo, Expresionismo e Nacionalismo musical español"

71. Indica as características da música impresionista e dos seus autores.
72. Sinala as características da música da escola de Viena e os seus autores.
73. Indica as características do nacionalismo musical español e dos seus principais autores e establece unha relación con outros nacionalismos musicais.
74. Sinala as principais características dos fragmentos musicais analizados.
75. Coloca unha obra cronoloxicamente, despois de escoitar ou ver, ou comparar obras de características similares, representativas dos principais estilos ou escolas, indicando semellanzas e diferenzas.
76. Relaciona a música da primeira metade do século XX con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade.
77. Expresa xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico da audición ou visualización dunha obra do período estudado, empregando a terminoloxía adecuada.

U.D. 9: "Segunda metade do século XX: as vangardas, o pop-rock e a música cinematográfica"

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

78. Coñece e describe as principais vangardas musicais da segunda metade do século XX e os seus principais representantes.

79. Diferencia a música de culto da segunda metade do século XX do pop e o rock, sinalando a contribución á música do son gravado.

80. Sinala as características da música cinematográfica e indica algunhas bandas sonoras importantes e os seus autores.

81. Sinala as principais características dos fragmentos musicais analizados.

82. Expón un traballo sinxelo que require a busca de información sobre algún aspecto específico e relacionado coa música pop, rock ou cinematográfica.

83. Expresa xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico da audición ou visualización dunha obra do período estudado, empregando a terminoloxía adecuada.

Indicadores de competencias

Competencias	Indicadores para traballalas e avalialas
1.-Competencia en comunicación lingüística	84.- Comprensión global do texto, oral ou por escrito, identificando a información relevante, ideas principais e secundarias, vocabulario, etc. 85.- Interpretación correcta do texto e emisión dun xuízo crítico suficientemente argumentado. 86.- Expresión clara e fluída correctamente adaptada a situacións específicas. 87.- Presentación clara, ordenada e comprensible empregando vocabulario adecuado.
	88.- Uso correcto dos signos de puntuación e da ortografía.

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

	89.- Autovaloración da elaboración das propias capacidades e habilidades tanto orais como escritas.
2.-Tratamento da información e competencia dixitais	<p>90.- As TIC como ferramenta de traballo (incluído o proceso creativo)</p> <p>91.- Uso das TIC segundo outras materias (libros electrónicos, internet, wikipedias, correo electrónico, procesadores de texto, bases de datos, multimedia, etc.)</p> <p>92.- Poña o noso coñecemento das TIC ao servizo da aprendizaxe, Comunicación e investigación.</p> <p>93.- Coñecemento dos elementos que compoñen un ordenador, así como de compoñentes e periféricos.</p> <p>94.- Coñecemento e xestión do sistema operativo.</p>
3.-Competencia social e cidadán	<p>95.- Valorar e respectar as normas incluídas nas Normas de convivencia do centro</p> <p>96.- Facer reclamacións razoadas e construtivas cando as circunstancias o requiran.</p> <p>97.- Facer unha comparación e contraste de culturas que enriquecen a nivel humano e culturalmente</p>
4.-Autonomía e espírito emprendedor	<p>98.- Afrontar novas situacións con autonomía, eficiencia, autoconfianza e creatividade.</p> <p>99.- Coñecer un mesmo, das oportunidades existentes e das metodoloxías efectivas para conseguilo.</p> <p>100.- Utiliza moitos dos coñecementos adquiridos e guíalos nunha secuencia de decisións que cómpre executar.</p> <p>101.- Emprega habilidades para: planificar, organizar, analizar, comunicar, facer, informar, avaliar e anotarse.</p> <p>102.- Emprega habilidades para traballar de forma cooperativa e flexible como parte dun equipo.</p> <p>103.- Mostrar iniciativas propias.</p> <p>104.-Mostrar actitude para aprender, adaptarse e ser flexible para modificar enfoques.</p>

PROGRAMACIÓN DO CURSO 2019-2020

	105.- Desenvolver un sentido de responsabilidade para dar continuidade aos proxectos.
5.-Competencia emocional	<p>106.- Asumir responsabilidades e desafíos.</p> <p>107.- Ter iniciativa tanto no traballo individual coma en grupo</p> <p>108.- Analizar e reflexionar sobre as súas propias reaccións e accións (tomar conciencia dos seus propios erros)</p> <p>109.- Cooperar con outros mostrando respecto e tolerancia.</p> <p>110.- Amosar autoestima.</p>
6.-Competencia cultural e artística	<p>111.- Identificar os elementos expresivos básicos, así como os materiais, soportes, ferramentas e técnicas de expresión artística.</p> <p>112.- Coñecer as leis básicas de percepción aplicables á produción artística.</p> <p>113.- Coñecer os principios fundamentais que actúan na representación da música.</p> <p>114.- Coñecer e usa a terminoloxía básica específica.</p> <p>115.- Amosar un desenvolvemento de sensibilidade artística adecuado á etapa educativa.</p> <p>116.- Manifestar un pensamento divergente das ideas.</p> <p>117.- Sexa creativo.</p> <p>118.- Planificar a creación artística persoal a partir do</p>

	<p>método apropiado e consciente.</p> <p>119.- Ser capaz de destacar a capacidade de coñecer e valorar as súas propias posibilidades creativas e o desexo de cultivalas.</p> <p>120.- Mostrar unha actitude aberta cara á diversidade de obras e alternativas estéticas.</p> <p>121.- Manter unha actitude crítica e selectiva das diferentes obras artísticas.</p> <p>122.- Valorar o intercambio de ideas e experiencias como método de traballo.</p>
--	---

7. SISTEMA DE CUALIFICACIÓN, AVALIACIÓN E PROMOCIÓN.

A cualificación realizarase de maneira ponderada entre os indicadores de contidos teóricos e os indicadores de competencias.

Da táboa de indicadores despréndese que o sistema de cualificación será amplo, avaliándose deste xeito tanto o comportamento, interese, adaptación e participación nas actividades de clase, como o grao de consecución dos obxectivos, contidos e competencias básicas da área que reflectan as probas obxectivas e os traballos que se realicen, sempre en consonancia cos criterios de avaliación establecidos para cada curso.

A cualificación será positiva cando dos resultados da avaliación continua infrase que o alumno alcanzou todos e cada un dos contidos establecidos na programación da área e que son os aplicados de maneira xeral a todos os alumnos.

Esta cualificación será establecida de maneira trimestral, segundo o calendario que estableza o centro. Para a cualificación final de todo o curso, non só se considerará a nota media das tres avaliacións, senón tamén o progreso ao longo do curso escolar.

As cualificacións trimestrais serán formuladas mediante unha cualificación numérica de un a dez sen empregar decimais. A media das notas trimestrais obterase da seguinte maneira:

1. **Traballo individual.** Neste apartado cualificarase fundamentalmente a elaboración persoal de temas de Historia da Música e da danza a partir de bibliografía e información facilitada polo profesor. Revisaranse cada avaliación e valorarase neles: a correcta presentación, a adecuación dos contidos, a referencia aos autores e obras, a capacidade de organización dos conceptos, a claridade e a orde na presentación, a terminoloxía apropiada e a ortografía. Tamén incluírá estes apartado exercicios, audicións e comentarios de texto referentes aos temas elaborados, con exposicións orais respecto diso. Este apartado supoñerá un 25% da nota media da avaliación,

debido a que inclúe indicadores de contidos e indicadores de competencias. Considérase requisito imprescindible a realización dos traballos individuais e tarefas expostas polo profesor ao longo e ao final do curso. A non execución dos mesmos nos prazos acordados supoñerá a imposibilidade de realizar a nota media co resto de probas obxectivas.

2. Unha ou dúas **probas escritas**, sobre os contidos das unidades didácticas traballadas. A nota media mínima nestas probas a partir da cal se poderá facer a media coa nota do apartado 1 será dun 4 sobre 10. A proba constará de:

- . Exposición detallada dun tema. Valoraranse os mesmos indicadores reflectidos no apartado 1 anterior.
- . Contestación de cuestións curtas sobre outros temas incluídos na avaliación. Valorarase ademais aquí a capacidade de síntese e a claridade e propiedade da linguaxe utilizada.

- . Comentario e análise de características dalgunhas das audicións traballadas durante a avaliación, seguindo o esquema estudado.

- . A nota resultante destas probas escritas supoñerá o 75% restante da nota media da avaliación, xa que delas pódense extraer tanto indicadores de contidos como de competencias. Na nota media total valorarase a actitude, interese, e comportamento e poderá matizar a mesma, positiva ou negativamente.

En todos os casos terase que ter polo menos a cualificación de 5 en cada avaliación para aprobar a materia.

Se se detectase que o alumno/para ha realizado algunha das probas con “métodos ilícitos, é dicir copiou, o profesor resérvase o dereito para repetir a mesma con outros sistemas, como pode ser unha proba oral.

A data dos exames será sempre pactada co grupo de alumnos/ as con tempo suficiente, co que esa data será inamovible. A non asistencia a un exame só xustificarse de maneira oficial e cando non se poida prever con antelación. Só nestes casos poderá ser repetido.

Recuperación trimestral

As actividades de recuperación asociaranse aos contidos mínimos de cada unha das avaliacións realizadas ao longo de todo o proceso pedagóxico, e serán dirixidas a aqueles alumnos que obtivesen a cualificación de insuficiente na materia de tras cualificar o proceso sumativo ou final de cada avaliación.

Os procedementos de recuperación serán os seguintes:

1. Plan de traballo individualizado, tendo en cota as actividades de reforzo naqueles aspectos non superados das Unidades Didácticas. Este plan consistirá en realizar novamente os exercicios ou traballos non superados ou non realizados e propostos para a avaliación.

2. Unha proba escrita sobre os contidos mínimos de cada unidade didáctica, e que se realizará nas primeiras semanas de comezo de trimestre, similar á de avaliación, a cal constará da exposición dun tema máis longo, a contestación de cuestións curtas referidos á unidade e a análise dunha audición.

Os criterios de cualificación serán os seguintes:

- Corrección do plan de traballo individualizado: 25 %
- Proba escrita: 75 %

Naqueles casos nos que se cualifique positivamente estas actividades, entenderase que devanditos alumnos superaron as avaliacións. Se estes alumnos, aínda así, estivesen suspensos a final de curso, poderían realizar a proba extraordinaria de fin de curso, se se considerase conveniente.

Proba extraordinaria de fin de curso

A esta proba deberán acceder os alumnos que non superen o proceso de avaliación continua e será similar á proba de setembro.

Proba extraordinaria no mes de Setembro

A proba extraordinaria no mes de Setembro terá que ser realizada por aqueles alumnos que obtivesen a cualificación de insuficiente unha vez concluído o proceso ordinario de avaliación.

Esta proba de Setembro constará de:

1. Unha **proba escrita** similar ás realizadas durante as avaliacións con desenvolvemento de tema e cuestións curtas.
2. Unha **proba práctica** de comentario e análise de características dalgunhas das audicións traballadas durante o curso e cuxo listaxe coñecerá o alumno previamente.

Os criterios de cualificación serán os seguintes:

- **Proba escrita:** 70 %
- **Proba práctica:** 30 %

Gardaranse e teranse en conta para setembro as notas do traballo individual que realízase o alumno, de tal maneira que ao alumno que teña este apartado superado en xuño valoráraselle positivamente devandito traballo.

A proba extraordinaria de Setembro terá lugar nas datas que determine o centro docente. Os resultados da avaliación expresaranse nos termos que determina a normativa básica.

A **recuperación de alumnos coa materia pendente** a realizará o profesor da mesma, mediante o seguimento de traballos individuais correspondentes aos contidos da programación propostos para cada trimestre, así como a realización dunha proba similar á mencionada como proba de Setembro.

A continuación aparece a relación en forma de táboa dos Indicadores de Contido que se utilizarán para o seguimento e valoración de todos e cada un dos Criterios de Avaliación. Así mesmo relaciónase o criterio de cualificación ou ponderación aproximada de cada un deles, expresado en tanto por cento.

Criterios de Avaliación	Indicadores de Contido	Criterio de Calificación
1.-Identificar, a través da audición ou do visionado, obras de diferentes épocas, estéticas o estilísticas e describir os seus rasgos máis característicos e a súa pertencenza a un período histórico.	2 / 11 / 21 / 31 / 41 / 51 / 63 / 71 / 81 /	20 %

<p>2.-Localizar unha obra cronoloxicamente, despois de escoitar ou ver, ou comparar obras de características similares, representativas do estilo principal ou das escolas, indicando semellanzas e diferenzas entre elas.</p>	<p>1 / 10 / 20 / 30 / 40 / 50 / 60, 61, 62 / 70 / 80 /</p>	<p>15 %</p>
<p>3.-Relacionar a historia da música e a danza, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade.</p>	<p>4 / 13 / 23 / 30, 33 / 40, 43 / 53 / 73 /</p>	<p>15 %</p>
<p>4.-Identificar as circunstancias culturais ou sociolóxicas que poden influír no desenvolvemento evolutivo dos diferentes períodos, estilos ou autores máis representativos da historia da música.</p>	<p>1 / 10 / 20 / 34 / 40 / 50 /</p>	<p>10 %</p>
<p>5.-Expresar xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico da audición ou visualización dunha obra determinada, considerando aspectos técnicos, expresivos e interpretativos, utilizando os coñecementos adquiridos e a terminoloxía adecuada.</p>	<p>3 / 12 / 22 / 32 / 42 / 52 / 72 / 82 /</p>	<p>15 %</p>
<p>6.-Analizar textos relativos á música ou á danza.</p>	<p>5 / 14 / 24 / 34 / 44 / 54 / 64 /</p>	<p>10 %</p>
<p>7.-Expoñer un traballo sinxelo que precise a busca de información sobre un aspecto determinado e relacionado coa música, a danza, a literatura ou a estética da arte de calquera época, actual ou pasada.</p>	<p>6 / 15 / 25 / 35 / 45 / 55 / 83 /</p>	<p>10 %</p>
<p>8.-Explique, a partir dun exemplo proposto, a través dunha análise ou</p>	<p>25 / 35 / 45 /</p>	

comentario o uso da música e da danza como soporte para un texto literario ou como medio de intensificación dramática en óperas, ballet, cine ou teatro.		5 %
--	--	-----

8. METODOLOXÍA:

Principios metodolóxicos.

No proceso de ensino-aprendizaxe xogan un papel importante tanto os criterios metodolóxicos, que guían a intervención educativa, como as medidas organizativas e estruturais que permiten a utilización adecuada dos recursos dos que dispón o centro.

As liñas metodolóxicas que deben orientar a intervención educativa pódense sintetizar e concretar da seguinte forma:

- a) Partirase do nivel de desenvolvemento do alumno/a, para construír a partir de aí, outras aprendizaxes que favorezan e melloren o seu rendemento.
- b) A metodoloxía adaptarase ás características de cada alumno e alumna, atendendo á súa diversidade, favorecerá a capacidade dos alumnos para aprender por si mesmos e para traballar en equipo, e atenderá aos diferentes ritmos de aprendizaxe.
- c) A organización docente deberá atender ás necesidades, aptitudes e intereses que demanden os alumnos segundo váianse detectando no proceso de ensino-aprendizaxe.
- d) A agrupación de alumnos na aula poderá ser variable e flexible, en función das actividades que se vaian a realizar na aula, sen desprezar por iso o traballo persoal e individualizado.
- e) Darase prioridade á comprensión da contidos fronte á aprendizaxe puramente mecánica ou memorístico.
- f) Propiciaranse as oportunidades para que os alumnos poidan poñer en práctica os novos coñecementos, de modo que poidan comprobar a utilidade do que aprenderon, e saiban aplicalo noutros contextos á súa vida cotiá.
- g) A actividade educativa procurará dar unha formación personalizada, fomentará a participación dos alumnos, asegurará unha efectiva igualdade entre o alumnado, e promoverá a relación coa contorna.

h) Fomentarse, de acordo coas competencias básicas, a reflexión persoal sobre o realizado e a elaboración de conclusións con respecto ao que se aprendeu; desta forma, os alumnos analizarán o seu progreso respecto a os seus coñecementos.

Podemos establecer unha serie de criterios que guíen esta análise:

- Concordancia entre os obxectivos propostos e aqueles enunciados no Proxecto Curricular.
- Coherencia dos contidos propostos cos obxectivos.
- Secuenciación progresiva dos contidos cunha adecuada correspondencia ao nivel educativo.
- Adecuación aos criterios de avaliación e ao contexto educativo do centro.
- Variedade de actividades, de diferente tipoloxía, para atender ás diferenzas individuais.
- Claridade na exposición e riqueza gráfica.
- Outros recursos que poidan facilitar a actividade educativa (material complementario en distintos soportes: documentos fotocopiados, audiovisuais, CDs con recursos didácticos).

Organización de espazos e tempos.

Toda intervención educativa ha de ter en conta os coñecementos previos dos alumnos e o seu interese por saber e aprender; só así, conseguiranse aprendizaxes funcionais, grazas aos cales poderán traducir os contidos á súa propia linguaxe, utilízalos noutras áreas e aproveitar o aprendido para seguir aprendendo: en definitiva, adquirir as competencias básicas necesarias para completar esta etapa.

Para desenvolver as competencias básicas, a metodoloxía docente concretarase a través dos distintos tipos de actividades e das diferentes maneiras de presentar os contidos en cada unidade didáctica. Consideramos estes medios son o mellor elemento para despertar o interese sobre un tema, motivar, contextualizar un contido e transferir a súa aprendizaxe a outros ámbitos.

O expresado anteriormente traducirase na aula desenvolvendo as unidades de acordo co seguinte esquema de traballo:

▪ **Introdución á unidade de traballo a fin de motivar aos alumnos/ as.**

Exposición por parte do profesor dos contidos que se van traballar, co fin de proporcionar unha visión global da unidade que axude aos alumnos para familiarizarse co tema para tratar.

▪ **Análise dos coñecementos previos dos alumnos/ as.**

A través das actividades iniciais e do esquema xeral de cada unidade, o profesor realizará unha avaliación preliminar dos coñecementos de partida dos alumnos. Desta forma o alumnado entrará en contacto co tema e o profesor identificará os coñecementos previos que posúe o grupo de alumnos, co que poderá introducir as modificacións necesarias para atender as diferenzas e, sobre todo, para previlas.

▪ **Exposición de contidos e desenvolvemento da unidade.**

O profesor desenvolverá os contidos esenciais da unidade didáctica, mantendo o interese e fomentando a participación do alumnado. Cando o estime oportuno, e en función dos intereses, demandas, necesidades e expectativas dos alumnos, poderá organizar o tratamento de determinados contidos de forma agrupada, ou reestruturalos, de maneira que lles facilite a realización de aprendizaxes significativas.

▪ **Traballo individual dos alumnos/ as desenvolvendo as actividades propostas.**

Os alumnos realizarán distintos tipos de actividades, para asimilar e reforzar o aprendido. Estas actividades sucédense no desenvolvemento dos contidos, afianzando os conceptos principais e a xeneralización dos mesmos. Todo iso realizado baixo a supervisión persoal do profesor, que analizará as dificultades e orientará e proporcionará as axudas necesarias.

▪ **Traballo en pequenos grupos para fomentar o traballo cooperativo.**

Os alumnos levarán a cabo actividades en pequenos grupos para desenvolver un traballo cooperativo que lles servirá tamén para mellorar a iniciativa e a investigación. A continuación, pódense comentar as liñas de investigación, as dificultades, os erros atopados, mediante unha discusión de clase moderada polo profesor e consistente nunha posta en común dos grupos. Con este tipo de actividades estaremos a fomentar competencias básicas propias da etapa.

▪ **Varietade de instrumentos didácticos.**

A presenza de distintos formatos (libro do alumno e CD; textos e música; cadros, gráficas, esquemas, etc.) no proceso de ensino-aprendizaxe contribúe a desenvolver as capacidades e as competencias básicas dos alumnos, así como a enriquecer a súa experiencia de aprendizaxe.

▪ **Desenvolvemento da expresión musical.**

Presentación de diferentes directrices que se empregan no estudo da Música, para que os alumnos desenvolvan a expresión instrumental, vocal e corporal con axuda de exemplos musicais e diferentes niveis de dificultade. Traballaranse as normas básicas da interpretación en grupo, as habilidades técnicas necesarias, os elementos fundamentais da composición e o recoñecemento dos exemplos máis significativos do repertorio.

▪ **Resumo e síntese dos contidos da unidade.**

Ao finalizar cada lección tentarase vincular os contidos estudados na unidade (mediante un cadro resumen) cos conceptos principais e a relación entre eles; desta forma, sintetizaranse as principais ideas expostas e repasarase o que os alumnos comprenderon.

Materiais e recursos didácticos.

Consideraremos materiais e recursos todos aqueles medios que axudan ao profesorado para dar resposta aos problemas concretos que se lle expoñen nas diferentes fases dos procesos de planificación, execución e avaliación.

Ambientais

Dependendo da actividade e tal como vén reflectido no desenvolvemento das actividades didácticas, utilizaremos:

- Aula específica de música: se é posible, ampla, luminosa e cunhas boas condicións acústicas, especialmente de illamento e reverberación.
- Biblioteca.

Materiais para a aula

- Mobiliario: Estanterías e armarios, cadeiras, mesas, atrás plegables, lousa pautada...

- Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC): Vídeo-proxector, computador portátil, dvd, equipo de música HI- FI...
- Instrumentos musicais: material Orff de láminas e pequena percusión, frauta, piano eléctrico, guitarra....

Profesor@

Neste apartado incluímos ademais do anteriormente devandito para a aula:

 Bibliografía: teorías da música, atlas da música, partituras instrumentais e vocais, libros de texto e todos os libros con contidos adecuados á materia.

 Programas informáticos: Finale, Sibelius, Music estafe, Cubase.

 Revistas dixitais por exemplo: <http://mundoclasico.com>

 Páxinas **webs** por exemplo:

Metodoloxías: <http://www.aulamusical.com/>

Partituras e musicogramas: http://www.aulodia.com/rincon_didactico.htm..

Vídeos de danzas: <http://memory.loc.gov/ammem/dihtml/divideos.html>

Instrumentos da Idade Media: <http://www.instrumentsmedievau.org/>

Sobre a obra de Bach: <http://jan.ucc.nau.edu/tas3/wtc/wtc.html>

Vídeos musicais de todo tipo : <http://es.youtube.com>

- Medios audiovisuais: cd' s necesarios para as audicións correspondentes, cintas de vídeo e dvd necesarios para o desenvolvemento das unidades didácticas.

Alumnado

Todo o mencionado para a aula tanto en mobiliario, como en TIC, e en bibliografía; ao cal engadimos:

- Apuntamentos de clase, caderno de actividades, material fotocopiabile, frauta doce, instrumental Orff, fontes bibliográficas (biblioteca), caderno pautado e material de papelería.
- Libro de texto recomendado de consulta: Historia da música e da danza. Bacharelato de Artes escénicas, música e danza. Editorial Almadraba.

9. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

Os intereses dos alumnos, a súa motivación, o nivel de partida e mesmo, as súas aptitudes, diferéncianse progresivamente ao longo desta etapa. Cada alumno e alumna posúe unha serie de peculiaridades que o diferencia do resto dos seus compañeiros, por

tanto non todos eles van aprender ao mesmo ritmo, ou van ter as mesmas capacidades e intereses. A educación debe permitir e facilitar desenvolvementos educativos distintos, que se correspondan con eses intereses e aptitudes. O obxectivo último desta opción educativa é conseguir que o alumno ou alumna alcance os obxectivos xerais da etapa e, por tanto, obteña o título de Bacharelato da modalidade elixida.

Por tanto, a educación organizarase atendendo á diversidade do alumnado. As medidas de atención á diversidade nesta etapa estarán orientadas a responder as necesidades educativas concretas do alumnado e á consecución das competencias básicas e os obxectivos do Bacharelato.

Entre as medidas propostas contemplaranse as adaptacións non significativas do currículo, os agrupamentos flexibles, os desdobramentos de grupos, a oferta de materias optativas, programas de reforzo, e programas de tratamento personalizado para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

AVALIACIÓN DA DIVERSIDADE NA AULA

Un dos obxectivos principais para ofrecer un ensino de calidade é coñecer a propia realidade dos alumnos, a súa contorna e as súas propias capacidades, aspiracións e intereses. Neste apartado o equipo de profesores do centro reflexionará sobre as características máis relevantes dos seus alumnos, deducindo cales son as súas necesidades formativas e valorará o tipo de atención que vai ofrecer, @teniendo en cuenta os recursos humanos e materiais de que dispoñen. Algunhas das cuestións que se poden ter en conta nesta análise son:

- En relación coas características dos alumnos:
 - 📖 Historial académico dos alumnos.
 - 📖 Contorna social, cultural e familiar.
 - 📖 Os seus intereses e motivacións.

☞ Dificultades máis frecuentes no grupo, alumnos con dificultades específicas.

☞ Aspectos educativos que convirá priorizar.

▪ En relación coa organización dos recursos humanos:

☞ Profesores especialistas dispoñibles.

☞ Horario de dedicación.

☞ Outros profesionais, internos ou externos, que poidan colaborar.

▪ En relación coa organización dos recursos materiais:

☞ Requisitos mínimos de espazos e instalacións.

☞ Recursos materiais do centro e da contorna que poden resultar útiles para

o proceso de ensino-aprendizaxe.

VÍAS ESPECÍFICAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

1. MATERIAS OPTATIVAS

Teñen como finalidade flexibilizar e adaptar o currículo ás diversas necesidades e intereses do alumnado. Con iso preténdese conseguir os seguintes obxectivos:

- Conectar cos intereses e a motivación dos alumnos, facéndolles partícipes do seu futuro itinerario académico.
- Favorecer as aprendizaxes globalizadas e funcionais en relación con outros ámbitos.
- Ampliar a oferta educativa e as posibles vías de orientación.
- Facilitar a transición á vida activa e adulta.

2. ADAPTACIÓN CURRICULAR

Trata de adecuar o currículo a un determinado grupo de alumnos ou a un alumno determinado. O grao desas modificacións determinará as características da adaptación, diferenciando entre adaptacións curriculares significativas e adaptacións curriculares non significativas.

- Son significativas aquelas que eliminan contidos esenciais, así como obxectivos xenerais que se consideran básicos nas diferentes áreas curriculares. Este tipo son moi pouco frecuentes na etapa do Bacharelato.

- Son non significativas aqueles cambios que o profesorado introduce no seu ensino para dar resposta á existencia de diferenzas individuais ou dificultades de aprendizaxe transitorias no alumnado. Este tipo será o adecuado para esta etapa.
- As adaptacións de acceso ao currículo considéranse non significativas, e son aqueles cambios materiais ou de comunicación que facilitan aos alumnos con necesidades educativas especiais desenvolver o currículo ordinario adaptado.

3. NIVEIS DE ACTUACIÓN NA ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Un suposto fundamental da educación é atender ás necesidades educativas de todos os alumnos, pero estes alumnos teñen distinta formación, distintos intereses e distintas necesidades. Por iso, a atención á diversidade debe converterse nun aspecto característico da práctica docente diaria.

A atención á diversidade podémola contemplar desde dous niveis: na programación de aula e na metodoloxía.

A programación de aula ha de ter en conta tamén que non todos os alumnos adquiren ao mesmo tempo e coa mesma intensidade os contidos tratados. Por iso, debe estar deseñada de modo que asegure un nivel mínimo para todos os alumnos ao finalizar a etapa, dando oportunidades para recuperar os coñecementos non adquiridos.

A programación de aula debe ter en conta aqueles contidos nos cales os alumnos conseguen rendementos diferentes. Aínda que a práctica e a utilización de estratexias deben desempeñar un papel importante no traballo de todos os alumnos, o tipo de actividade concreta que se realice e os métodos que se utilicen variarán necesariamente de acordo cos diferentes grupos de alumnos; e o grao de complexidade e a profundidade da comprensión que se alcance non serán iguais en todos os grupos.

A atención á diversidade, desde o punto de vista metodolóxico, debe estar presente en todo o proceso de aprendizaxe e levar ao profesor a:

- Detectar os coñecementos previos dos alumnos ao empezar cada unidade. Aos alumnos nos que se detecte unha lagoa nos seus coñecementos, débeseles propoñer un ensino compensatorio, na que debe desempeñar un papel importante o traballo en situacións concretas.
- Procurar que os contidos novos que se ensinan conecten cos coñecementos previos e sexan adecuados ao seu nivel cognitivo.

- Identificar os distintos ritmos de aprendizaxe dos alumnos e establecer as adaptacións correspondentes.
- Tentar que a comprensión do alumno de cada contido sexa suficiente para unha adecuada aplicación e para enlazar cos contidos que se relacionan con el.

PROCEDEMENTOS PARA ACREDITAR COÑECEMENTOS PREVIOS EN BACHARELATO (artigo 3.7 Orde 24/06/2008)

Para matricularse e asistir ás materias que o Departamento presenta en 1º de Bacharelato, o alumnado non precisa demostrar ningún coñecemento previo en particular, polo que non resulta preceptivo que realice ningún tipo de proba específica. Ben é verdade que sí a levamos a cabo para partir dunha base de coñecementos real e común. Trátase dunha proba non puntuable que segue unha estrutura bipartita:

A) Parte teórica: plantéxanse conceptos básicos de Linguaxe Musical (lectura en clave de sol), de melodía, harmonía, ritmo, texturas e estruturas formais elementais;

B) Parte práctica: @ alumn@ interpretará unha peza instrumental e unha vocal, á súa elección, e co instrumento ou instrumentos que seleccione.

ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN PARA [ALUMN@S](#) COA MATERIA PENDENTE

O presente curso carecemos de alumnado de Bacharelato que responda a estas características.

4. RELACIÓN DE MÍNIMOS NA ESO

1. Contidos mínimos para 2º de E.S.O.

Instrumentos musicais

Son os seguintes:

-Clasificación xeral: corda, vento, percusión e as súas distintas subdivisións.

-Instrumentos da orquestra sinfónica: enumeración e composición dos distintos grupos.

Voz

humana e

canto. Son

os

seguintes:

-Clasificación das voces: masculinas e femininas, agudas e graves.

-Tipos de coros: de voces mixtas, de voces iguais.

Conceptos de linguaxe musical aplicados á altura do son. Son os seguintes:

-Pentagrama, clave e notas.

-Definición de intervalo. Ton e semiton.

-Bemol, sostido e becuadro. Alteracións na clave e accidentais.

-Denominación das notas aplicada ao teclado.

- Acordes, definición e usos.

Conceptos de linguaxe musical aplicados á duración do son. Son os seguintes:

-Figuras das notas e silencios.

-Definición de compás.

-Compases: tipoloxía segundo os acentos (binarios, ternarios..) e fraccións indicadoras (2/4, 3/4..).

-Signos que modifican a duración das figuras: puntiño, ligadura e caldeirón.

-O movemento ou tempo: palabras italianas que o indican (allegro, adagio..).

Conceptos de linguaxe musical aplicados á intensidade do son. Son os seguintes:

-Termos italianos que indican matices uniformes (forte, piano..).

-Signos e palabras italianas que indican gradación de intensidade (crescendo, diminuendo..).

Práctica musical.

Son os seguintes

s:

-Lectura e medida ritmada de notas.

-En clave de Sol.

-En compases de 2/4, 3/4 e compasillo.

-Coas seguintes figuras: redonda, branca, negra e corchea.

-Con puntiños, ligaduras e caldeiróns.

2. Contidos mínimos para 3º de E.S.O.

Serán os de 2º da E.S.O, máis os seguintes:

-Definición de elementos estruturais: introducción, coda, cadencia, etc.

-Definición e recoñecemento dos diversos xéneros musicais: vogal e instrumental, relixioso e profano, de cámara e sinfónico, etc.

-Definición das texturas básicas: monodia e polifonía, armonía e contrapunto.

-Breve definición e enumeración de formas instrumentais: rítmicas (p. ex. a marcha), libres (p. ex. a fantasía), introductorias (p. ex., o preludio...), imitativas (p. ex. o canon...), múltiples (p. ex. suite, variación...), de sonata (p. ex. sinfonía e concerto...).

- Idem. formas vocais (p. ex. canción e lied, ópera, oratorio..).

- Períodos da historia da música (Idade media, renacemento, barroco, clasicismo, romanticismo e século XX), principais características destes períodos e algunhas obras e compositores representativos.

3. Contidos mínimos para 4º de E.S.O.

Serán os de 2º e 3º de E.S.O. referidos á linguaxe musical e á práctica musical, máis os seguintes:

-Conceptos básicos de música cinematográfica: banda sonora (soundtrack) e música cinematográfica (score of filme); música diexética e incidental.

-Acontecementos fundamentais da historia da música cinematográfica: cine mudo e sonoro

-Conceptos básicos de informática musical - Computador: conceptos básicos - tarxetas de son on dixital: audio e M.I.D.I e tipoloxía do software musical

5. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

O material didáctico co que conta o Departamento de Música para levar a cabo a programación propia da materia é o seguinte: instrumentos Orff francamente deteriorados (a X.D. solicitou xa hai anos, este curso inسته, una renovación total dos mesmos), un equipo formado por mesa de mesturas, ademais de amplificadores e altofalantes, reprodutores de cd's, dvd's, etc., un micrófono, un computador de sobremesa, algúns libros e partituras, uns poucos instrumentos percusivos e atriles, dous pianos electrónicos, una guitarra española, varias pizarras de rotulador (unha con pautas), sillas plegables, e un pequeno recibidor na entrada do acceso á aula de música que en ocasións empregamos para desdoblar alguna actividade que así o aconsella. Dispoñemos tamén dun canon de proxección permanente.

Non se propón libro de texto obrigatorio, nin en E.S.O. nin en bacharelato, sendo o propio profesorado o que selecciona e confecciona o material das clases, proporcionando ao alumnado os textos e demais recursos que considera axeiado. @alumn@ deberá acudir á aula sempre en posesión do material requirido polo docente: fotocopias de textos proporcionados, partituras, papel pautado, etc.

Non se propón libro de texto obrigatorio, nin en E.S.O. nin en bacharelato, sendo o propio profesorado o que selecciona e confecciona o material das clases, proporcionando ao alumnado os textos e demais recursos que considera axeiado. @alumn@ deberá acudir á aula sempre en posesión do material requirido polo docente: fotocopias de textos proporcionados, partituras, papel pautado, etc.

6. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS

Vid páxina 56 da presente Programación.

7. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR A PRÁCTICA DO CENTE E O PROCESO DE ENSINO

A avaliación ha de vir marcada polos tres momentos, citados anteriormente, que definen o proceso continuo de ensino-aprendizaxe:

1) Avaliación inicial: Realízase ao comezo deste proceso coa fin de obter información sobre a situación de cada alumno e alumna, e para detectar a presenza de erros conceptuais que actúen como obstáculos para a aprendizaxe posterior. Isto conlevará unha atención ás súas diferenzas e unha metodoloxía adecuada para cada caso.

2) Avaliación formativa: Tipo de avaliación que pretende regular, orientar e corrixir o proceso educativo, ao proporcionar unha información constante que permitirá mellorar tanto os procesos como os resultados da intervención educativa. Parece a máis apropiada para ter unha visión das dificultades e dos procesos que se van obtendo en cada caso. Coa información dispoñible valórase si se avanza adecuadamente cara á consecución dos obxectivos suscitados. Se nalgún momento se detectan dificultades no proceso, tratarase de procurar as súas causas e, en consecuencia, adaptar as actividades de ensino-aprendizaxe.

3) Avaliación sumativa: Trátase de valorar os resultados finais de aprendizaxe e comprobar si @s alumn@s e alumnas adquiriron os contidos e competencias básicas que lles permitirán seguir aprendendo cando se enfronten a contidos máis complexos.

A avaliación do proceso de aprendizaxe d@s alumn@s será continua e diferenciada segundo as distintas materias do currículo.

Nese proceso de avaliación continua, cando o progreso dun alumno ou alumna non sexa o adecuado, estableceranse medidas de reforzo educativo. Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, axiña que como se detecten as dificultades, e estarán dirixidas a garantir a adquisición das aprendizaxes imprescindibles para continuar o proceso educativo.

Ao avaliar deste xeito reflexionamos tamén sobre a práctica educativa. Cada profesor suscitará os correctores adecuados, individuais e grupais, para mellorar o proceso de ensino-aprendizaxe.

Ademais, os profesores avaliarán tanto as aprendizaxes d@s alumn@s como os procesos de ensino, así como a súa propia práctica docente; esta última constitúe unha das estratexias de formación máis potentes que existen para a mellora da calidade do proceso de ensino-aprendizaxe, permitindo as correccións oportunas no seu labor didáctico.

8. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR

Nas distintas unidades didácticas das materias deste Departamento, @s alumn@s deben dar conta da lectura comprensiva de diferentes fragmentos pertencentes a artigos, leccións, reseñas históricas, manuais de danza ou mesmo tectos que proveñen de citas de compositores, artistas e estudosos musicais do pasado e do presente.

Aprenden a analizar literariamente textos de cancións pertencentes a estilos diversos, e mesmo escriben as súas propias letras (contrafacta) sobre melodías populares ou actuais. Traballan ademais as súas destrezas lectoras participando nos 20' da “Hora de Ler” na que todo o Centro está implicado.

Todo isto sen menoscabo da búsqueda de información que nos diferentes traballos se propón para todos os niveis, e que require non só da búsqueda de datos concretos senón da orientada selección dos mesmos (no formato web normalmente, pero tamén no analóxico), coa conseguinte praxe lectora que de modo evidente estas tarefas implican.

9. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC

@s alumn@s das materias deste Departamento están afeitos a consultar páxinas web durante e despois das clases, así como blogs, arquivos MIDI, vídeos, audicións, arquivos de formato MP3, MP4, etc., etc.

Todo isto, debidamente coordinado e organizado co traballo que fan fóra da aula, ponos en contacto coas novas tecnoloxías, seguindo sempre o obxectivo de aprender a utilizar con rigor e responsabilidade os recursos que están ó seu alcance.

En todas as etapas nas que está presente o ensino da Música e das Artes, abordamos temas para os que xa case resultan imprescindibles as chamadas novas tecnoloxías, e que a día de hoxe incorporan instrumentos tan comúns pero ó tempo tan sorprendentes como o teléfono móbil dos propi@s alumn@s como unha ferramenta máis.

10. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

@s alumn@s están moi concienciados cos valores de respecto ós demais, traballo en equipo e diálogo á hora de afrontar situacións que incorporen tensións dalgún tipo.

Seguindo o plan de convivencia deste Centro, son conscientes, coñecen e utilizan as canles oportunas para solventar os conflitos que xurden; ademais, aplican instrumentos para a mellora da convivencia se a situación así o require.

Dende este Departamento recoñecemos con orgullo a calidade humana do noso alumnado que destaca primeiro, por non ser nada problemático en xeral; e segundo, por practicar de maneira espontánea, común e diaria valores como a solidariedade, a alegría, a adaptación ás circunstancias, ao traballo, o apoio ós que máis o precisan, a integración do outro, etc.

11. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

A posta en práctica de tódolos principios aquí expostos será o motor á hora de avaliar primeiro e de posteriormente elaborar diferentes propostas de mellora do Programa, tendo en conta ademais a voz daqueles axentes que contribúan á súa mellora. Adxuntamos a táboa suxerida a tal efecto, que nos servirá de guía nesta función.

AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN

ADECUACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA		RESULTADOS ACADÉMICOS	PROPOSTAS DE MELLORA
Preparación da clase e dos materiais didácticos	Hai coherencia entre a programación e o desenvolvemento das clases.		
	Existe unha distribución temporal equilibrada.		
	O desenvolvemento da clase adecúase ás características do grupo.		
Utilización dunha metodoloxía adecuada	Tivéronse en conta aprendizaxes significativas. Considérase a interdisciplinidade (en actividades, tratamento dos contidos etc.).		
	A metodoloxía fomenta a motivación e o desenvolvemento das capacidades do alumno/a.		
Regulación da práctica docente	Grao de seguimento dos alumnos.		
	Validez dos recursos utilizados na clase para as aprendizaxes.		
	Os criterios de promoción están acordados entre os profesores.		
Avaliación das aprendizaxes e información que deles se lles dá aos alumnos e ás familias	Os criterios para unha avaliación positiva atópanse vinculados aos obxectivos e aos contidos.		
	Os instrumentos de avaliación permiten rexistrar numerosas variables da aprendizaxe.		
	Os criterios de cualificación están axustados á tipoloxía de actividades planificadas.		
	Os criterios de avaliación e os criterios de cualificación déronse a coñecer.		

A Estrada 15/10/2019. Revisada o 15/05/2020.

Asinado:

Miguel Carbajal Porto

María Varela Frade

ANEXO COVID-19

Ante a situación de pandemia que vivimos, ofrecemos esta versión da Programación que é unha actualización adaptada ás circunstancias daquela entregada no seu momento. Nela recolle todos os aspectos solicitados por Inspección, subliñándoos ou enunciándoos nunha cor diferenciada.

Adxunto a continuación as consideracións específicas do profesor Miguel Carbajal.

3ª ESO

Neste curso non se engaden contidos novos, entendendo que os grupos estaban moi avanzados, debido ao bo rendemento dos alumnos/as e alta motivación.

A nota media do curso, sae polo tanto, da nota mási alta das dúas avaliacións anteriores. A maiores, para os alumnos/as que desexan subir nota, xa lles foi proposto o traballo. consiste en:

Tocar unha peza na frauta, ben en directo, a través de video chamada ou gravada en calquera formato (os alumnos de 3ª contan todos con eses medio, xa se comprobou este feito)

Este traballo está pensado para non xerar mási estrés no alumnado. Todos/as estaban a tocar, de maneira fluida, porén, decidimos que é unha ferramenta para que poidan subir a nota, sen que supoña un requisito extremo..

A peza que poden tocar está dentro de unha ampla selección, e dispoñen do material online para poder facelo. Poden elixir calquera, dentro do blog de referencia (partituras interactivas):

<https://josesaporta.wordpress.com/partituras-flauta-dulce/>

4ª ESO Artes Escénicas

O grupo de Artes Escénicas, non amosa un problema, de cara a poder entregar os traballos para a terceira avaliación. A proposta é unha montaxe audio visual, con temática libre. A presentación de un vídeo, que poden facer na súa casa, de maneira individual, seguindo unha guía en estruturada. Na guía indícase cales son os puntos máis destacables como:

Guión.

Estrutura do discurso.

Ritmo de montaxe.

Duración.

Banda sonora (como utilizar os programas oportunos).

Encuadre e calidade fotográfica.

As notas da avaliación sempre favorecerán aos alumnos e contan con dúas opcións:

A media das tres avaliacións

A nota máis alta de coalquera delas.

Escolleremos sempre, a nota que máis os favoreza.

1º Bach

Linguaxe e práctica musical de primeiro.

Como é habitual, os alumnos de bacharelato contan con un nivel moi superior ao establecido na programación. A metodoloxía de traballo, levada a cabo dende hai anos e inspirada no método de traballo da Berklee College of Music, fai que os alumnos con tan só o material dos dous primeiros trimestres teñan un nivel moi superior ao establecido. Así se manifesta estes últimos anos, mediante gravación, por parte do alumnado, de CDS ou bandas sonoras para curtametraxes, gañadoras, en varios certámenes.

Propoñemos, así mesmo, aos alumnos de 1º o envío de unha peza, gravada por eles onde imos puntuar:

Calidade melódica

Improvisación (estes alumnos posúen coñecementos amplos sobre esta materia, pero o seu nivel)

Acompañamento armónico

Para saber como se van a avaliar e de onde vai saír a súa nota final, utilizamos o mesmo procedemento que nos cursos anteriores. Sempre a favor dos/as alumnos/as

2ª Bacharelato

Debido a que non hai probas, de cara ao selectivo, en Historia da Música, en segundo de Bacharelato decidimos suavizar as esixencias. Permitindo así que poidan adicar máis tempo a outras materias.

Unha vez consultados todos os alumnos, decidimos:

Manter a media das notas, para todos aqueles alumnos que xa contaban con expedientes altos

Facer traballos para subir nota, de maneira voluntaria. Os traballos son sobre períodos da música clásica, a partires de Barroco musicaal. Así mesmo, o formato de presentación será libre. A avaliación deses traballos consta de dúas parte. A primeira, unha corrección do material enviado e unha segunda, en video chamada, para aclarar algún punto exposto polos alumnos/as.

As notas da avaliación, serán estimadas segundo o procedemento utilizado para os cursos anteriores. Ou a media do curso ou a nota máis alta en calquera das avaliacións.

Todos/as os alumnos,ou familias que o precisan, contan con un seguimento individual a través do correo do instituto.